

Výzkum o příjmech, výdajích a remitencích cizinců žijících v ČR

Souhrnná výzkumná zpráva

Konečný uživatel výsledků: **Český statistický úřad**
Na padesátém 3268/81
100 82 Praha 10

Název projektu: Výzkum o příjmech, výdajích a remitencích cizinců žijících v ČR

ID veřejné zakázky: TITSCSU118

Řešitel projektu: SocioFactor s.r.o., Daliborova 631/22, Ostrava-Mariánské Hory, 709 00

Doba řešení: 1. 2. 2023 – 31. 7. 2024

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupný (URL původu: <http://sociofactor.eu>)

Informace o autorském týmu:

doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D. a kol.

Další informace o projektu:

Cílem projektu je provedení výzkumu mezi cizinci žijícími v ČR o jejich příjmech, výdajích a remitencích posílaných do zahraničí. Měří objem remitenčních toků, a to napříč širokým spektrem cizinců. Nejedná se jen o určení rozsahu remitencí, ale i o jejich kontextualizaci především v rámci ekonomického jednání migrantů a volených dlouhodobějších strategií domácností. Výzkum je zaměřen na oblast peněžních a naturálních remitencí, na jejich výši, způsoby a směry transferů, frekvence, adresáty/příjemce, motivy k zaslání, využití a účely, a to v kontextu dominantně ekonomických strategií migrantů a jejich aktuálního hospodaření. Zahrnuje příjmy a jejich zdroj (mzdy, podnikání, jiné), výdaje (za domácnost), remittance a další (velikost domácnosti, ekonomické postavení, ekonomickou aktivitu, státní příslušnost, rezidentství). Míru remitencí je obtížné přesně vyčíslit, výpočty remitencí se odhadují na základě vybraných zachytitelných transferů, což pokrývá jen část všech odhadovaných toků.

Účelem výzkumu je splnění mezinárodního nařízení (povinnost vyplývající z čl. 1 a čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii. Výsledky šetření budou dále využity Českým statistickým úřadem při odhadu remitencí cizinců žijících v ČR. Údaje o remitencích cizinců jsou používány pro odhad několika položek národních účtů, především v sektorech domácností a nerezidentů. Jsou rovněž součástí platební bilance sestavované ČNB.

Výzkum zahrnuje následujících šest činností: provedení kritické rešerše, přípravu dotazníku, příprava šetření, provedení šetření, vyhodnocení výsledků šetření, zhodnocení výsledků, přípravu Metodických postupů šetření o příjmech, výdajích a remitencích cizinců žijících v ČR a přípravu Souhrnné zprávy.

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen usnesením vlády České republiky č. 278 ze dne 30. 3. 2016 a je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy. Poskytovatelem finančních prostředků je Technologická agentura ČR.

Souhrnná výzkumná zpráva je jedním z výstupů projektu „Výzkum o příjmech, výdajích a remitencích cizinců žijících v ČR, TITSCSU118, řešeného podle pravidel Programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 jako projekt veřejné zakázky.

Vydal SocioFactor s.r.o.

Daliborova 631/22, Ostrava – Mariánské Hory, 709 00

Vyhotoveno v roce 2024, počet stran 126

<http://www.sociofactor.eu>

OBSAH

1.	ÚVOD	6
2.	CÍL VÝZKUMU	8
3.	METODOLOGIE VÝZKUMU	9
3.1.	Výběr zkoumaných, metoda výběru vzorku	9
3.2.	Příprava dotazníku	19
3.3.	Tvorba (sběr) dat	20
3.4.	Kontrola kvality dat	22
3.5.	Tvorba matic	24
4.	ANALÝZA PŘÍJMŮ, VÝDAJŮ A REMITENCÍ	30
4.1.	Hodnocení vlastní životní (především ekonomické) situace	30
4.1.1.	<i>Důvody příchodu do ČR</i>	30
4.1.2.	<i>Kvalita života</i>	32
4.1.3.	<i>Dostatečnost příjmu</i>	43
4.1.4.	<i>Soulad kvalifikace s pracovní pozicí</i>	47
4.1.5.	<i>Celková finanční situace domácností</i>	50
4.2.	Příjmy domácností	52
4.2.1.	<i>Celkový příjem domácností – výpočtová proměnná</i>	52
4.2.2.	<i>Celkový příjem domácností – kontrolní proměnná</i>	53
4.2.3.	<i>Příjmy ze zahraničí</i>	57
4.3.	Výdaje (náklady) domácností	61
4.4.	Úspory domácností	67
4.5.	Remitence peněžní/peněžní transfery k nerezidentům	68
4.5.1.	<i>Remitence jako důvod pobytu</i>	68
4.5.2.	<i>Výše remitence</i>	70
4.5.3.	<i>Výše remitence – výpočet ze všech domácností</i>	75
4.5.4.	<i>Výše remitence – výpočet ze všech domácností posílajících remitence</i>	76
4.5.5.	<i>Zasílání remitence</i>	78
4.5.6.	<i>Využití peněžní remitence</i>	86
4.5.7.	<i>Rozhodování o peněžní remitenci</i>	89

4.6.	Remitence naturální (nepeněžní)	92
4.6.1.	<i>Naturální remitence v posledním roce</i>	92
4.6.2.	<i>Nákladnost naturální remitence</i>	94
4.6.3.	<i>Druhy naturální remitence</i>	96
4.6.4.	<i>Důvod k naturální remitence</i>	99
5.	ZÁVĚR	101
	Přílohy	108
	Vlivové proměnné	108
	Sociodemografický profil respondenta/domácnosti	111
	Seznam grafů, tabulek a obrázků	124

1. ÚVOD

Výzkum přináší nové poznatky o **příjmech, výdajích a remitencích cizinců** žijících v ČR posílaných do zahraničí. Je koncipován tak, aby jeho výsledky byly využity Českým statistickým úřadem při **odhadu remitencí** cizinců žijících v ČR. V rámci výzkumu jsou měřeny objemy remitenčních toků, a to napříč širokým spektrem cizinců. Výzkum naplňuje kritéria: novosti – jedná se o komplexní širokospektrální měření remitencí přímo u cizinců, které přesahuje zaměření na dominantní kategorie cizinců, kreativity – využívá a ověřuje různé přístupy a adaptuje je s ohledem na specifika cizinců a jejich obtížnější dostupnost pro výzkumníky, prvku nejistoty – vztahuje se k nejistotě ohledně validity a reliability výzkumu, systematickosti – výzkum provázelo pečlivé plánování a reprodukovatelnosti – výsledky jsou přenositelné a lze je opakovaně využít a to v různých kontextech.

Účelem výzkumu je splnění mezinárodního nařízení – povinnosti vyplývající z čl. 1 a čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii. Nařízení uvádí, že tvorba politik v Unii a sledování národních hospodářství členských států a hospodářské a měnové unie vyžaduje srovnatelné, aktuální a věrohodné informace o hospodářské struktuře a vývoji hospodářské situace každého členského státu nebo regionu. Poskytované informace by měly být co nejpřesnější, nejúplnější a nejaktuálnější, aby byla zajištěna maximální transparentnost ve všech sektorech.

Nařízením Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství byl zaveden **systém národních účtů**, který splňoval požadavky hospodářské, sociální a regionální politiky Společenství. Tento systém v zásadě odpovídal tehdy novému Systému národních účtů, jež přijala Statistická komise Organizace spojených národů v únoru 1993 (SNA 1993), aby byla zajištěna mezinárodní srovnatelnost výsledků ve všech členských zemích OSN. Aby byly národní účty více přizpůsobeny novým podmínkám hospodářského prostředí, pokroku v metodickém výzkumu a potřebám uživatelů, byl SNA 1993 aktualizován a v únoru 2009 byl Statistickou komisí OSN přijat jako nový Systém národních účtů (SNA 2008). Aby byl tento vývoj SNA zohledněn, aby evropský systém účtů zavedený tímto nařízením byl verzí SNA 2008 přizpůsobenou struktuře národních hospodářství členských států a aby údaje Unie byly srovnatelné s údaji sestavovanými jejími hlavními mezinárodními partnery, byl evropský systém účtů zavedený nařízením (ES) č. 2223/96 (ESA 95) dále revidován. Revidovaný evropský systém účtů zavedený tímto nařízením (ESA 2010) zahrnuje metodiku a program předávání údajů.

Nařízení dále uvádí, že v důsledku stále globálnější povahy hospodářské činnosti se rozšířil rozsah mezinárodního obchodu ve všech jeho formách a zvětšily se rovněž problémy, s nimiž se jednotlivé země potýkají při zaznamenávání výsledků svých tuzemských hospodářství v národních účtech. To přináší výzvu v oblasti pracovníků, kteří pracují v zahraničí a značné částky posílají rodině v tuzemsku (remittance pracovníků jako součást osobních transferů).

Běžné transfery mezi domácnostmi (D.752) se skládají ze všech běžných peněžních nebo naturálních transferů poskytnutých rezidentskými domácnostmi jiným rezidentským nebo nerezidentským domácnostem nebo přijatých rezidentskými domácnostmi od těchto jiných domácností. Zahrnují zvláště remittance od vystěhovalců nebo pracovníků trvale usídlených v zahraničí (nebo pracujících v zahraničí po dobu alespoň jednoho roku) poukazované jejich rodinným příslušníkům, kteří žijí v zemi jejich původu, nebo remittance poukazované rodiči dětem žijícím na jiném místě.

Osobní a celkové remittance mezi rezidentskými a nerezidentskými domácnostmi se kódují předponou X plus kódem pro běžný transfer plus příponou PR pro osobní remittance a příponou TR pro celkové remittance takto:

- XD5452PR pro osobní remittance mezi rezidentskými a nerezidentskými domácnostmi
- XD5452TR pro celkové remittance mezi rezidentskými a nerezidentskými domácnostmi

Výsledky výzkumu budou dále využity Českým statistickým úřadem při odhadu remitencí cizinců žijících v ČR. Údaje o remitencích cizinců jsou používány pro odhad několika položek národních účtů, především v sektorech domácností a nerezidentů. Jsou rovněž součástí platební bilance sestavované ČNB. Výzkum klade důraz na to, aby byly výstupy výzkumu vhodně připravené a využitelné k dalšímu zpracování/modelování.

2. CÍL VÝZKUMU

Tématem výzkumu jsou příjmy, výdaje a remitence. Remitence jsou obvykle chápány jako finanční nebo věcné převody, které migranti posílají svým přátelům a příbuzným do zemí původu. Celkové remitence tvoří součet osobních remitencí a sociálních dávek (příspěvků). V rámci osobních remitencí jsou významné tzv. osobní převody skládající se ze všech běžných převodů v hotovosti i v naturálních zaslaných či obdržných domácnostmi obývanými rezidenty do nebo z domácností obývanými nerezidenty. Osobní převody tak v podstatě zahrnují všechny běžné převody mezi rezidenty a nerezidenty.

Remitence představují příjmy domácností ze zahraničních ekonomik, které pocházejí především z dočasných nebo trvalých pohybů osob do těchto ekonomik. Remitence zahrnují peněžní a nepeněžní položky, které plynou prostřednictvím formálních kanálů, např. elektronickým převodem, nebo neformálními kanály, jako jsou peníze nebo zboží transferované přes hranice. Z velké části se skládají z finančních prostředků a bezhotovostních položek, které posílají nebo darují jednotlivci, kteří se přestěhovali do nové ekonomiky a stali se rezidenty a čisté odměny příhraničních, sezónních nebo jiných krátkodobých pracovníků, kteří jsou zaměstnáni v ekonomice, v níž nejsou rezidenty.

Rámce platební bilance a národních účtů se opírají o identifikaci rezidentů a nerezidentů podle jednotlivých vykazujících ekonomik. Vzhledem k tomu, že koncepce osobních transferů a remitencí jsou založeny na **koncepci residence**, a nikoliv migračním statusu, není v platební bilanci pojem migrace definován. Za rezidenta se přitom označuje osoba, která pobývá (nebo zamýšlí pobývat) jeden rok či déle na území dané ekonomiky.

Cílem výzkumu je vytvořit na základě dat sebranými mezi cizinci žijícími v ČR základní přehled o jejich příjmech, výdajích a remitencích posílaných do zahraničí. Jinými slovy řečeno kvantifikovat remitenční toky. Nejedná se jen o určení rozsahu remitencí, ale i o jejich kontextualizaci především v rámci ekonomického jednání migrantů a volených dlouhodobějších strategií domácností.

Výzkum je zaměřen primárně na oblast peněžních remitencí (sekundárně zahrnuje i na naturálie), na jejich výši, způsoby a směry transferů, frekvence, adresáty/příjemce, motivy k zaslání, využití a účely, a to v kontextu dominantně ekonomických strategií migrantů a jejich aktuálního hospodaření. Věnuje se příjmům a jejich zdrojům (mzdy, podnikání, jiné), výdajům (za domácnost), remitencím a dalším vlivovým proměnným (velikost domácnosti, ekonomické postavení, ekonomická aktivita, státní příslušnost, rezidentství aj.).

3. METODOLOGIE VÝZKUMU

3.1. Výběr zkoumaných, metoda výběru vzorku

Velikost vzorku jsme stanovili dvěma způsoby. První způsob se řídil jedním z modelů pro výpočet rozsahu výběrového souboru (n), přičemž základní soubor tvořili všichni cizinci v ČR (nejvyšší odhadovaný údaj). Dospěli jsme k údaji 2 000 cizinců.

Výběr zkoumaných byl proveden **dvoufázově** – a) nejdříve jako kvótní výběr), b) poté výběr prostřednictvím zapojení interkulturních informátorů působících v místech s vyšší koncentrací cizinců.

Kvótní výběr

Nejdříve jsme tedy zajistili výběr na základě kvótního výběru. Osloveni dotazníkem byli cizinci napříč celým „pobytovým“ spektrem. Dilematem bylo, jaká kvótní kritéria volit. Rozhodli jsme se nakonec pro dvě hlavní kvóty. Zvažovali jsme i možnosti „time-location sampling“ a „respondent-driven sampling“, ale jako metody výběru je zamítli a zůstali u kvótního výběru – nicméně do druhé fáze jsme zakomponovali některé dílčí inspirace. Vedly nás k tomu dvě skutečnosti – kvótní výběr měl zajistit dostatečnou pestrost vzorku z hlediska státních příslušností a dále některé limity uváděných přístupů (např. podmínka úplného sběru dat v místě koncentrace cizinců).

Přišli jsme s variantou výběru, která bere ohled na celosvětový charakter imigrace a vychází z geografické příslušnosti cizinců k tzv. makroregionům světa a podle ní jsme dále výběr strukturovali. Podařilo se takto do vzorku dostat mnohem pestřejší kompozice cizinců (vyváženější zastoupení), tím i získat komplexnější přehled o remitencích napříč celým cizineckým spektrem. Nejdříve jsme zvolili tři kvóty. Byla mezi nimi ekonomická aktivita, kterou jsme ale z výčtu hlavních kvót nakonec vypustili. Důvodem byla skutečnost, že bychom museli vycházet zejména u státních příslušností z evropského makroregionu z odhadu, nikoliv statisticky stanoveného údaje. Zvolili jsme nakonec **dvě hlavní kvóty**:

1. makroregion,
2. státní občanství.

Makroregion zahrnoval celkový počet cizinců; volili jsme součet cizinců s živnostenským oprávněním a počet cizinců registrovaných ÚP (tj. ekonomicky aktivní).

Vzhledem k zastoupení cizinců ze zemí, které spadají do jednotlivých makroregionů, jsme jako kvóty zvolili evropský makroregion, ruský makroregion, indonéský makroregion (v rámci těchto makroregionů jsme vyzvedli cizince s nejčastějšími státními občanstvími). Ostatní regiony jsme ponechali označené jako „ostatní makroregiony“.

Státní občanství (4 nejpočetnějších z evropského makroregionu, 2 z ruského makroregionu a 1 z indonéského makroregionu; v rámci těchto tří makroregionů byla vytvořena samostatná kategorie „ostatní“ a další samostatnou kvótu tvořily státní občanství zbývajících makroregionů).¹

Jsme si vědomi, že kvótní výběr má své limity, jedním je skutečnost, že je reprezentativní vůči zvoleným kvótním kritériím, což ale obvykle provází nereprezentativita či nízká reprezentativita vzorku vůči dalším kritériím/proměnným. Bohužel hlavním limitem je skutečnost, že u četných proměnných nemáme k dispozici validní údaje (např. neumíme vyčíslit skutečnou míru rezidentství a ekonomické aktivity u cizinců z EU, protože se ne vždy registrují k pobytu; míra skutečného nelegálního zaměstnávání se nedá odvodit od odhalené/zaznamenané míry nelegální migrace).

Ve výzkumné praxi jsme usilovali i o průběžnou kontrolu vzorku vůči ostatním známým proměnným, případně zařadili i některé kontrolní proměnné. Abychom alespoň částečně kontrolovali další proměnné, byli instruováni tazatelé tak, aby při sběru dat vyhledávali cizince s ohledem na jejich některé další charakteristiky (hovoříme o kontrolních proměnných).

V našem případě by se jednalo o **tři kontrolní proměnné**:

- členění na rezident/nerezident
- členění na ekonomicky aktivní a neaktivní (pozn. kategorie se mohou prolínat např. podnikající zaměstnanec, pracující student; předpokládáme poměr mezi ekonomicky aktivními a neaktivními v úhrnu všech členů domácnosti)
- zastoupení studentů (zvláštní kategorie ekonomicky neaktivních)

V rámci výzkumného plánu jsme vycházeli primárně z dat o počtu cizinců v ČR za 2. čtvrtletí 2023 (Cizinci s pobytem v ČR, MV, ČSÚ; Cizinci s živnostenským oprávněním podle státního

¹ Určení názvů makroregionů vychází z moderního pojetí regionální geografie, která svět diferencuje do několika relativně homogenních makroregionů, komplexních sociogeografických celků, jejichž určení vychází z koncepce amerických geografů (viz Anděl, J., Bičík, I., Bláha, J. D. 2019. Makroregiony světa / Nová regionální geografie).

občanství, MPSV; Cizinci evidovaní na úřadech práce, MPSV). Využili jsme také data počtech cizinců studentů vysokých škol (Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR 2022, MŠMT). Cizince jsme rozdělili podle státních občanství do příslušných makroregionů.

Vzhledem k tomu, že **cizinci se státním občanstvím EU** nemají povinnost se registrovat k pobytu, jsou jejich počty v řadě států ve statistice Cizinců s pobytem nižší než ve skutečnosti. V případě států EU (včetně Norska, Švýcarska, Islandu a Lichtenštejnska), ve kterých jsou počty Cizinců s pobytem v ČR nižší než počty evidovaných MPSV a MŠMT (podnikatelé, zaměstnanci, studenti) jsme přistoupili k následujícímu postupu výpočtu počtu cizinců, kterým jsme zajistili, že jejich zastoupení ve výsledném vzorku nebude podhodnoceno.

Cizinci s živnostenským oprávněním + cizinci evidovaných na úřadech práce + studenti VŠ = počet cizinců států EU v České republice.

Postup výpočtu (státy EU):

Počet osob s registrovaným pobytem, státy EU (2. čtvrtletí 2023)

	Pobyt v ČR	Pobyt nad 12 měsíců (k 31. 12. 2022)
Počet cizinců EU	228 232	227 348

Data o počtu osob s registrovaným pobytem jsme nahradili daty o počtu ekonomicky aktivních osob a studentů VŠ.

	Počet podnikatelů	Počet evidovaných na ÚP	Počet studentů VŠ	CELKEM
Počet cizinců EU	41 545	400 248	25 277	467 070

V případě ostatních evropských zemí a třetích zemí jsme vycházeli z dat o Cizincích s pobytem v ČR, Cizincích s pobytem nad 12 měsíců podle státního občanství (2. čtvrtletí 2023, MV). Tato data jsme dále srovnávali s počtem Cizinců s živnostenským oprávněním, evidovaných na úřadech práce, abychom stanovili poměr ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních cizinců. Data jsme srovnávali také s počty studentů VŠ, pokud byla data za daný stát dostupná.

Do celkového počtu cizinců pro výpočet vzorku jsme nezapočítávali cizince bez státního občanství, s nezjištěným státním občanstvím, azylanty a kategorii tzv. ostatní.

Počet dotazníků v jednotlivých makroregionech

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Evropský makroregion	38,9 %	778
Ruský makroregion	48,9 %	978
Indonéský makroregion	6,0 %	119
Ostatní makroregiony	6,2 %	125

Evropský makroregion

Vzhledem k předpokladu, že se budou lišit příjmy, spotřeba, úspory a remitence občanů států Evropy s vyšší a nižší životní úrovní než má Česká republika, rozdělili jsme Evropský makroregion na státy s vyšší a nižší životní úrovní. Vypomohli jsme si statistickými daty Eurostatu – Životní úroveň států EU. U států, které nejsou součástí EU, jsme dodatečně využili Index lidského rozvoje (Human development index HDI).

Státy s vyšší životní úrovní než ČR – Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie a Severní Irsko. (44 456 cizinců)

Státy s nižší životní úrovní než ČR – Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Estonsko, Chorvatsko, Kosovo, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, San Marino, Severní Makedonie, Slovensko, Srbsko, Španělsko. (449 723 cizinců)

Stanovili jsme kvótu 3/4 dotazníků ze států s nižší životní úrovní a 1/4 dotazníků ze států s vyšší životní úrovní.

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Evropský makroregion	39,6 %	778
Z toho		
Nižší životní úroveň	3/4	583
Slovensko	56,8 %	331
Polsko	11,7 %	68
Rumunsko	10,9 %	64
Bulharsko	8,6 %	50
Maďarsko	5,7 %	33
Ostatní	6,3 %	37
Vyšší životní úroveň	¼	195
Německo	30,2 %	59
Velká Británie	17,9 %	35

Itálie	15,8 %	31
Francie	12 %	23
Ostatní	24,1 %	47

V případě Evropského makroregionu známe data o počtu ekonomicky aktivních cizinců, nevíme však, kolik cizinců zde žije, nepracují (vyjma studentů) a neregistrovali se k pobytu. Zároveň jsou mezi cizinci z příhraničních států EU významně zastoupeni příhraniční pracovníci.

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních** jsme nestanovili (v případě EU nelze stanovit).
- **Poměr rezident – nerezident** jsme nestanovili (nelze stanovit).
- **Podíl studentů VŠ** jsme stanovili na 5 % (vycházíme z podílu studentů na počtu osob s pobytem, případně součtu ekonomicky aktivních a studentů).

Ruský makroregion

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Ruský makroregion	48,9 %	978
Z toho		
Ukrajina	87,3 %	854
Rusko	6,9 %	67
Ostatní	5,8 %	57

Ostatní – budou osloveni cizinci z Běloruska (zastoupeni 1,3 %), Moldavsko (zastoupeni 1,2 %), Kazachstán (1,6 %), Arménie (0,4 %), Uzbekistán (0,5 %).

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních** jsme na základě podílu ekonomicky aktivních (podnikatelů + evidovaných na ÚP) na celkovém počtu cizinců s pobytem v ČR stanovili:
Rusko – 60:40
Ukrajina – 50:50; instrukce tazatelům zahrnout cizince s dočasnou ochranou a bez
Ostatní – 80:20.
- **Poměr rezident – nerezident** u cizinců z ruského makroregionu jsme stanovili na základě podílu residentů (pobyt delší než 12 měsíců) na celkovém počtu cizinců s pobytem v ČR z ruského makroregionu 99:1.
- **Podíl studentů VŠ** jsme stanovili na 3 % (vycházíme z podílu studentů na celkovém počtu cizinců s pobytem).

Indonéský makroregion

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Indonéský makroregion	6 %	119
Z toho		
Vietnam	88,4 %	105
Ostatní	11,6 %	14

Ostatní – budou osloveni cizinci z Filipín (představují 7,8 %), případně Thajska (představují 2,2 %), Indonésie (0,7 %).

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních** jsme na základě poměru ekonomicky aktivních cizinců (podnikatelů + evidovaných na ÚP) a celkového počtu cizinců s pobytem v ČR stanovili na 60:40.
- **Poměr rezident – nerezident** u cizinců z indonéského makroregionu jsme stanovili na základě poměru residentů (pobyt delší než 12 měsíců) a celkového počtu cizinců s pobytem v ČR z indonéského makroregionu na 97:3.
- **Podíl studentů VŠ** jsme nestanovili – nižší než 1 % (vycházíme z podílu studentů na celkovému počtu cizinců s pobytem).

Ostatní makroregiony

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Ostatní makroregiony	6,2 %	125
Čínsko-japonský makroregion		25
Islámský makroregion		20
Anglo-americký makroregion		20
Latinsko-americký makroregion		20
Indický makroregion		20
Africký makroregion		20

Jedná se o cizince z Islámského makroregionu, Anglo-amerického makroregionu, Latinsko-amerického makroregionu, Australsko-oceánského makroregionu, Čínsko-japonského makroregionu, Indického makroregionu a Afrického makroregionu.

S ohledem na rozdělení dotazníků napříč těmito regiony a zachování vypovídající hodnoty výsledků výzkumu navrhujeme rozdělení dotazníků takto: nejpočetněji zastoupený čínsko-japonský makroregion 25 dotazníků; zbývající makroregiony rovnoměrně – 20

dotazníků/makroregion (cizinci z Australsko-oceánského makroregionu nebudou zastoupeni s ohledem na velmi nízký počet cizinců žijících v ČR – 1 111 cizinců).

Připravili jsme návrh států, z nichž měli tazatelé respondenty oslovovat:

Čínsko-japonský makroregion – Mongolsko (12 327), Čína (8 241), případně Korejská republika (2 932), Japonsko (1 990)

Islámský makroregion – Turecko (5 197), Egypt (1 711), případně Írán (1 339), Izrael (1 516), Sýrie (1573), Tunisko (1 422), Alžírsko (919)

Anglo-americký makroregion – USA (9 542), Kanada (1 294)

Latinsko-americký makroregion – Brazílie (1 360), Mexiko (1 325), případně Kolumbie (693), Kuba (605), Chile (460),

Indický makroregion – Indie (8 903), Bangladéš (1 302), Nepál (1 290), Pákistán (1 031), Afghánistán (545)

Africký makroregion – Nigérie (1 211), Ghana (828), Etiopie (229), Kamerun (190), Keňa (184), Angola (150), Zimbabwe (172)

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních** jsme na základě podílu ekonomicky aktivních (podnikatelů + evidovaných na ÚP) na celkovém počtu cizinců s pobytem v ČR z daného makroregionu stanovili takto:
 - Čínsko-japonský makroregion – 60:40
 - Islámský makroregion – 60:40
 - Anglo-americký makroregion – 50:50
 - Latinsko-americký makroregion – 70:30
 - Indický makroregion – 70:30
 - Africký makroregion – 80:20

- **Poměr rezident – nerezident** u cizinců u ostatních makroregionů jsme stanovili na základě podílu residentů (pobyt delší než 12 měsíců) na celkovém počtu cizinců s pobytem v ČR z daného makroregionu stanovili takto:
 - Čínsko-japonský makroregion – 90:10
 - Islámský makroregion – 90:10
 - Anglo-americký makroregion – 95:5
 - Latinsko-americký makroregion – 90:10
 - Indický makroregion – 90:10
 - Africký makroregion – 90:10

- **Podíl studentů VŠ** jsme stanovili takto (vycházíme z poměru studentů k celkovému počtu cizinců s pobytem z daných makroregionů):
 - Čínsko-japonský makroregion – 5 %
 - Islámský makroregion – 15 %
 - Anglo-americký makroregion – 5 %
 - Latinsko-americký makroregion – 10 %
 - Indický makroregion – 20 %
 - Africký makroregion – 25 %

Dále uvádíme rozpis států v regionech – podrobný rozpis států podle makroregionů.

Evropský makroregion

Státy EU

Státy s vyšší životní úrovní než ČR

Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie a Severní Irsko. (44 456 cizinců)

Státy s nižší životní úrovní než ČR

Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Estonsko, Chorvatsko, Kosovo, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, San Marino, Severní Makedonie, Slovensko, Srbsko, Španělsko. (449 723 cizinců)

Ruský makroregion

Zejména Ukrajina, Rusko, dále například Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán

Indonéský makroregion

Zejména Vietnam, dále například Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko

Ostatní makroregiony

Islámský makroregion

Zejména Turecko, dále například Alžírsko, Bahrajn, Egypt, Irák, Írán, Izrael, Jemen, Jordánsko, Katar, Kuvajt, Libanon, Libye, Maroko, Omán, Palestina, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Sýrie, Tunisko

Anglo-americký makroregion

USA, Kanada

Latinsko-americký makroregion

Zejména Brazílie, Mexiko a dále například Argentina, Barbados, Belize, Bolívie, Brazílie, Dominikánská republika, Ekvádor, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Chile, Jamajka, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvador, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Surinam, Trinidad a Tobago, Uruguay, Venezuela

Australsko-oceánský makroregion

Zejména Austrálie a Nový Zéland a dále například Fidži, Papua Nová Guinea, Samoa, Tonga, Vanuatu

Čínsko-japonský makroregion

Zejména Mongolsko, Čína a dále například Hongkong, Japonsko, Korejská lidově demokratická republika, Korejská republika, Macao, Tchaj-wan

Indický makroregion

Zejména Indie a dále například Afghánistán, Bangladéš, Bhútán, Maledivy, Nepál, Pákistán, Šrí Lanka

Africký makroregion

Zejména Nigérie, Ghana a dále například Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Čad, Džibutsko, Eritrea, Etiopie, Gambie, Gabon, Guinea, Guinea-Bissau, Jižní Afrika, Kamerun, Kapverdy, Keňa, Konžská demokratická republika, Konžská republika, Lesotho, Libérie, Madagaskar, Mali, Mauricius, Mauritánie, Mosambik, Namibie, Niger, Pobřeží slonoviny, Rwanda, Senegal, Seychely, Sierra Leone, Somálsko, Súdán, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svazijsko, Tanzanie, Togo, Uganda, Zambie, Zimbabwe

Výběr prostřednictvím zapojení interkulturních informátorů působících v místech s vyšší koncentrací cizinců

Na základě instrukce z vytvořené kvótní tabulky jsme postupovali napříč jednotlivými státními příslušnostmi (etnickými sítěmi). Pro každou z nich jsme vytvořili napříč státem přehledy míst, která se vyznačují zvýšených koncentrací cizinců dané státní příslušnosti. Geografické rozložení cizinců je nerovnoměrné a výzkum byl situován do míst větších koncentrací napříč ČR, což bylo zajištěno způsobem výběru tazatelů (místem jejich bydliště a pracovního působení). Abychom zajistili ve vzorku zastoupení nerezidentů, výběr míst byl uzpůsoben charakteru migrace (např. oslovovat Poláky či Slováky rovněž v příhraničí).

Inspirovali jsme se prvky tzv. time-location samplingu, kdy byl vytvářen seznam míst, která jsou členy zkoumané populace často navštěvována – tzv. míst koncentrace. Vyšli jsme z předpokladu, že v těchto místech je zvýšená potřeba interkulturní práce – tedy činností široce pojatých, které mají podobu tlumočnických služeb, pomoci na úřadech a v dalších veřejných institucích, vyjednávání a prevence konfliktů v komunitách a sousedstvích. Tyto činnosti vykonávají především osoby s migrační zkušeností a znalostí více jazyků a kultur (tedy i té „české“). Mezi jejich kompetence patří komunitní tlumočení, sociální poradenství, mezikulturní mediace a komunitní práce. V českém prostředí se jedná spíše o paraprofesionální podoby práce.

Také jsme se inspirovali přístupem Respondent-driven sampling, který je obdobou tvorby vzorku metodou sněhové koule (chtěli jsme tím rozšířit potenciál sítí k oslovení), která usiluje o eliminaci některých zkreslení, jež obvykle sněhovou kouli doprovázejí. K nim patří závislost struktury vzorku na výběru prvních respondentů, od nichž se koule začne nabalovat, dále silnější zastoupení těch členů skupiny, kteří jsou ochotnější participovat, maskování, resp. situace, kdy respondenti chrání své nejbližší známé před zařazením do vzorku v případě obav ze ztráty soukromí, a též problém nadreprezentování těch subjektů, které udržují nejrozsáhlejší sociální sítě. Respondent-driven sampling se od metody sněhové koule odlišuje dvěma detaily, které podle Heckathorna (2002) mají potenciál nejzávažnější zkreslení vzorku eliminovat. A) Přítomna je finanční motivace – každý, kdo poskytl rozhovor, má šanci získat odměnu za dalšího doporučeného respondenta. Tento postup si klade za cíl zvýšit návratnost a získat pro výzkum i ty členy zkoumané populace, kteří by jinak nebyli ochotni na něm participovat. B) Zadruhé, v průběhu rozhovoru jsou respondenti tázáni na rozsah svých sociálních sítí uvnitř zkoumané populace. Data je pak možno vážit tak, aby respondenti s méně rozsáhlými sítěmi získali větší váhu.

V prvním kroku tedy proběhla identifikace míst vyšších koncentrací daných státních příslušností. Ve druhém kroku došlo k vyhledání/oslovení interkulturních informátorů. Ti byli motivováni ke sběru dat finančně a instruováni, aby oslovovali participanty v rámci svých „pracovních“ sítí. U nich jsme předpokládali, že budou méně selektivní než jejich osobní sítě. Potenciál sítí byl rozšířen motivováním respondentů k tomu, aby nabídli potenciál svých sítí.

V určených místech byla vytvořena síť tzv. etnických informátorů. Jednalo se o jedince, kteří v roli gatekeeperů disponují potřebnou důvěrou a kontakty, obvykle vykonávají práci, která má charakter interkulturní práce. Nezaměřovali jsme se jen na více profesionalizované interkulturní pracovníky, ale i na širší okruh lidí, kteří vykonávají činnosti interkulturního charakteru. Klíčové je, že se jednalo o pracovníky, kteří se z větší části rekrutují přímo z prostředí cizinců, nebo z profesně zaměřených a orientovaných skupin (vietnámisté, arabisté, ukrajinisté). Jejich úkolem je, že podporují cizince, majoritní společnost a veřejné

instituce při vzájemné komunikaci, posilují jejich přátelské soužití a překonávání různých bariér integrace. Nalézají se mezi minoritou a majoritou, přičemž mají znalost o fungování obou světů. Co obvykle dělají? Poskytují doprovod, asistenci a tlumočení na žádost cizince nebo úředníka/pracovníka instituce, poskytují základní sociální poradenství v českém a dalším jazyce, poskytují kontakty na odborné poradenství, doporučují, na koho se v dané situaci obrátit, pomáhají cizincům se v českém prostředí zorientovat a poskytují základní informace o životě v ČR. Jsou využíváni při řešení případných nedorozumění či konfliktů.

Vedle těchto profesionálních pracovníků jsme spolupracovali i s těmi, kteří vykonávají jen některé z těchto činností a bývají označováni spíše za komunitní pracovníky nebo jsou paraprofesionály či etno-lídry. Jedná se o mnohem širší skupinu lidí, kteří poskytují komunitní služby a komunitní tlumočení. Na rozdíl od dříve zmíněných profesionálních interkulturních pracovníků bývají odměňováni sporadicky, případně tuto práci vykonávají dobrovolně. U výběru těchto spolupracovníků jsme byli více obezřetní. Nechceme, aby roli tazatelů převzali různými riziky zatížení např. komunitní mluvčí či nekvalitní tlumočníci. Cílili jsme na osoby, které naplňují širší definici tzv. interkulturní práce a získávali jsme na ně reference prostřednictvím místních aktérů integrace (sociální služby, integrační centra).

3.2. Příprava dotazníku

Remitence jsou ovlivněny řadou okolností, s čímž bylo potřeba ve výzkumu počítat. Klíčové je, že remitenční chování je určeno charakterem migrace, do značné míry důvody, které k přemístění vedly a způsobem přijatého rozhodnutí k migraci. Ovlivňují ho dále socioekonomické charakteristiky migrantů, síla nadnárodních vazeb, hustota sociálních sítí, nabytý sociální status a síla vazeb k místu původu. Teorie oplývá celou řadou identifikovaných vlivových proměnných a faktorů, které ovlivňují remitenční chování, mezi jednotlivými skupinami se ale mohou lišit.

Naším primárním cílem bylo kvantifikovat remitence a zohlednit takové proměnné, které mohou být využity v rámci modelování (dopočtů). V popředí vlivových proměnných se nalézá socioekonomický status, často vyjadřovaný výší příjmů. Neméně důležité je sledovat také výši životních nákladů, které se díky způsobu života liší od obvyklých nákladů majority, přičemž rozdíl mezi příjmy a náklady vytváří rezervoár pro potenciální remitenční transfery. Do výzkumu budou zahrnuty osoby různých státních příslušností – občané ze zemí EU i mimo EU.

Prvním krokem bylo provedení operacionalizace. Jedná se o proces, kdy byl výzkumný problém převeden a vyjádřen v podobě vztahů mezi pozorovatelnými proměnnými. Rozpracovali jsme

obecné termíny do roviny sledovatelných indikátorů/proměnných, znaků, které se staly podkladem pro tvorbu dotazníku.

Tvorba hypotéz proběhla ve dvou úrovních. První (primární) se zaměřila na peněžní transfery (výše, směry, způsoby, zdroje, frekvence, dynamika, adresáti, motivy, účely), druhá na postižení hlavních faktorů, které tyto transfery ovlivňují (příjmy, výdaje, status, síť apod.). V této fázi byly formulovány stěžejní hypotézy tak, aby byl dotazník věcný a nepřesáhnul svým objemem únosnou hranici zátěže pro respondenty. Výsledkem byla sada proměnných a indikátorů, které byly připraveny k tomu, aby byly přeneseny do dotazníku.

Dále byly na základě sady proměnných formulovány otázky. Při samotné formulaci byla zohledněna skutečnost, že dotazník byl překládán do několika jazykových mutací. Dále byla provedena celková dramaturgie (řazení otázek, logické bloky otázek, oslovení, poděkování, instrukce pro respondenty).

Dotazník byl připraven ve dvou podobách – PAPI i on-line verzích, byl ale vyplňován s pomocí asistence tazatelů (fyzická účast). Dotazník se skládal z několika logických bloků: příjmy, výdaje (s ohledem na domácnost), remittance, sociodemografický profil a další charakteristiky (vlivové proměnné).

Dotazník byl přeložen do jazyka respondentů (zajistili překladatelé), překlad byl poté ověřen rodilými mluvčími. Nejprve tedy vznikl standardní jazykový překlad, který následně prošel úpravami ve smyslu verifikace porozumění na úrovni respondentů. Nápomocní v tom byli právě interkulturní pracovníci. Dotazník byl před jeho finalizací ověřen napříč spektrem cizinců v ČR a následně upraven. Téma financí je pro cizince vysoce citlivým tématem. Mnohé komentáře se týkaly právě otázek, které zjišťovaly ekonomické postavení cizinců a údaje o příjmech, výdajích a remitencích. Byla upravena strategie dotazování, dotazník byl zkrácen a tazatelé lépe připravováni na asistenci.

3.3. Tvorba (sběr) dat

Při ukončení sběru dat (březen 2024) jsme dosáhli počtu 1 998 sebraných dotazníků. Výběr respondentů probíhal podle stanoveného kvótního rozdělení a dvou hlavních kvót (makroregion a státní občanství). Sběr se **dařilo zajišťovat ve třech makroregionech ze čtyř**.

Poměr dotazníků v jednotlivých makroregionech

	Počet dotazníků	% úspěšnosti sběru
Evropský makroregion		
- nižší životní úroveň	240	41 %
- vyšší životní úroveň	105	54 %
Ruský makroregion	1 332	115 %
Indonéský makroregion	149	111 %
Ostatní makroregiony (Čínsko-japonský makroregion Islámský makroregion Anglo-americký makroregion Latinsko-americký makroregion Indický makroregion Africký makroregion)	603	165 %

Ruský, Indonéský a Ostatní makroregiony se dařilo sesbírat, a to nad očekávání. Ukázalo se, že nejobtížnější bylo získávat data od st. příslušností Vietnam, USA a Kanada. U Vietnamu byl sběr komplikovaný z hlediska získávání respondentů za současného apelu na nutnost získávat věrohodné odpovědi týkající se financí. Střetávala se zde kulturní senzitivita s obavami uvést skutečné příjmy. Vyjednávání se nakonec podařilo, ale vyžadovalo delší dobu a specifické postupy při vyjednávání. Obtíže s USA a Kanadou jsou dány tím, že se jedná o vysoce příjmové osoby, které nechtěly dotazník na toto téma vyplňovat (viz dále). V uvedených třech regionech se sběr s výjimkami dařil, je to dáno paradoxně do značné míry tím, že se **jedná o osoby z tzv. třetích zemí**, k nimž mají přístup interkulturní pracovníci a existují způsoby, jak k nim proniknout a také z určité míry i znalosti, jak s nimi vyjednat spolupráci a účast na dotazování. Existuje zde alespoň nějaké předitivo vztahů mezi cizinci a prostředím (zejména prostřednictvím služeb, něco potřebují, funguje zde reciproční myšlení), ale i předitivo vztahů mezi cizinci samotnými.

Evropský makroregion představoval největší zátěž. Obtížný byl sběr dat v obou segmentech – s nižší i vyšší životní úrovní. V každém jsme objevili jiné důvody.

- V evropském segmentu s nižší životní úrovní jsou zastoupeny Slovensko, Polsko a státy východní a jižní Evropy (po desítkách respondentů). Obtížné bylo už získat ke spolupráci tazatele, protože byli nadmíru odmítáni respondenty a po krátké době sběr vzdávali. Důvodem byla značná snaha neuvádět své skutečné příjmy (tajit je) a současně velká míra zapojení do různých forem nelegálního zaměstnávání (práce konané mimo pracovní poměr beze smlouvy, mimo smluvní vztah, různých přivýdělků – i studentů apod., za což hrozí sankce, což se týkalo do značné míry i tzv. pendlerů –

u těch jsme pozorovali současně změnu dynamiky zájmu o práci v ČR). Působila zde i překážka v podobě neochoty sdělovat si informace navzájem mezi krajany (je to výbušná v soukromí strážená informace).

V evropském **segmentu s vyšší životní úrovní** jsme se setkávali s rovněž s větší mírou odmítání, byť už ne takovou. Nefunguje zde oslovování prostřednictvím komunit, obvykle se jedná o jedince, kteří jsou v pozicích výše kvalifikovaných osob a expatriotů, kteří nechtějí o výši příjmů poskytovat informace, fungují více soliterně, individuálně, nepotřebují mít silnější vazby na prostředí, udržovat reciprocitu. S ohledem na obtížnost jsme začali více sledovat neúspěšnost tazatelů v tomto segmentu – v jednom časovém úseku jsme vysledovali, že z 277 vyhledaných a oslovených se do dotazníku pustilo 81 osob (29 %). 48 dotazník ale nedokončilo (kamenem úrazu otázky na celou domácnost) a dokončilo 33 osob – úspěšnost tedy byla jen 12 %. Z reakcí jsme pozorovali, že a) existuje neochota poskytnout informace o financích už vůbec za sebe, b) existuje neochota poskytnout informace za členy domácnosti (např. stud v případě, že je partner expatriota bez příjmu). Faktem je, že se jedná o výše příjmové cizince často náležející do kategorií ISCO 1–3. Přístup k nim je obtížný na osobní kontakt (např. ve firmách), současně nevyužívají příliš služeb, či interkulturní práci. Toto se nám v pilotáži neukázalo, protože jsme vyhledávali malý počet ochotných respondentů. Rovněž kladou důraz na anonymitu – asistovaný sběr je překážkou, asistenci odmítají s tím, že umí odpovídat bez pomoci (asistence je překážkou, zátěží, „umí vyplnit sami“). Střeží si své soukromí a mají řídké „národní“ sociální sítě, což limituje možnost je přesvědčovat po linii krajanů.

3.4. Kontrola kvality dat

Kontrola kvality dat byla zajištěna v několika rovinách a krocích.

Kontrola kvótních kritérií

Byly prováděny opakované kontroly plnění kvótních kritérií a sledovány i další proměnné. Kontrola probíhala dvakrát do týdne. Výzkumník data získával z celkem 9 matic (vytvořené podle různých způsobů a segmentů sběru) a poskytoval informaci o aktuálních pohybech. Bylo potřeba tazatelům objasňovat význam kvótních kritérií (co znamenají) a ilustrovat je na konkrétních příkladech. Hlavní kvótní kritéria byly respondentům zřejmé (makroregion, státní občanství), občas jsme se setkávali s dotazy, jak naložit s případy dvojího občanství (nezahrnovali jsme). Potřebné bylo věnovat vysvětlování toho, co je domácnost. Připravili jsme několik příkladů, které ilustrovaly různé situace. Např. bylo pro Ukrajince obtížné

pochopit, že když je manžel na Ukrajině, že se nepočítá jako člen domácnosti (jsou přeci rodina). Tazatelé také žádali bližší objasnění kategorie ekonomicky neaktivních osob – nutné bylo doložit konkrétními příklady.

Kontrola při přebírání dotazníku

Při odevzdání tazatelského úkolu probíhala diskuse s tazatelem, byla ověřována věrohodnost dotazování, získávány dojmy, zpětná vazba, ojediněle jsme se setkali s tím, že tazatel upozornil na skutečnost, že získaná data nejsou v souladu s realitou (obsahují nepravdivé údaje), takovéto dotazníky byly vyřazovány. Během vkládání dat do matice byly vyznačovány dotazníky, které si zasloužily větší pozornost a byly poté více kontrolovány (logická kontrola). Ve vybraných případech se výzkumníci účastnili kontroly přímo v terénu, zapojovali se do sběru dat, pozorovali interakce tazatelů s respondenty a zaměřovali se na eliminaci chyb při sběru.

Kontrola optická

Optická kontrola spočívala v prohlédnutí tazatelského úkolu a jeho vyhodnocení, a to v každé sytící se matici. Výzkumník data prohlédl, pozoroval nesrovnalosti, všímal si zvláštních údajů (obvykle překlepy či neuvedení tisícovky u číslice) či chybějících dat. Rozhodoval se, zdali je potřeba konzultovat nejasnosti s tazatelem, případně o vyřazení (neakceptaci) dotazníku z důvodu jeho nízké věrohodnosti.

Kontrola mechanická

Data v každé matici procházela další kontrolou, která se zaměřila na chyby pramenící z nedobře zaznamenaného (napsaného) údaje. Setkávali jsme se se čtyřmi typy chyb, které byly opravovány již v každé dílčí matici v MS Excel. Tyto chyby bylo možné snadno opravit na základě posouzení kontextů odpovědí. Tazatelé nemohou při vyplňování drobnější odchylky postřehnout, zejména plně ověřovat součty údajů, aby si všimli drobnějších diferencí a rozporů, proto je potřeba co nejdříve data kontrolovat v matici, případně je dopřesnit v doplňkovém opakovaném dotazování.

Kontrola logická (vstupní)

Po vyčištění matice od chyb mechanického typu bylo přikročeno ke kontrole dat a k případným opravám chyb logického charakteru. V rámci matice jsme vytvořili nové proměnné, které výzkumníka po vložení dat upozorňovaly na rozdíly v údajích (využili jsme přitom i do dotazníku včleněné kontrolní proměnné). Logická kontrola byla založena na sadě proměnných, kterých bylo celkem šest základních. Vycházely z logických vztahů mezi daty. Celkem bylo kontrolováno osm proměnných.

Excel automaticky upozornil formou vyznačení buňky na jakoukoliv odchylku. Nejdříve probíhala *kontrola prvního stupně* – výzkumník odstraňoval překlepy či drobné nesrovnalosti. Poté probíhala *kontrola druhého stupně* – u každého případu bylo posouzeno, zdali je odchylka nevýznamná, zdali nevznikla špatným součtem (např. součet dílčích položek výdajů neodpovídá celkovému uvedenému výdaji za domácnost, případně člen domácnosti neví, kolik se utratí za bydlení, ale uvede ostatní položky včetně celkového výdaje, takže se dá výdaj za bydlení snadno dopočítat). Nesrovnalosti se dále objevovaly u otázek, kdy jeden z údajů respondent uvede za jednotlivce, ne za celou domácnost (je pozorovatelná mentální fixace odpovídat za sebe, ne za domácnost, a to i přes maximální podporu tazatele), nebo u otázky, kdy má respondent vyjmenovat všechny výdaje za členy domácnosti. Tato kontrola byla časově velmi náročná a značně individuální. Je potřeba uvést, že se obvykle jednalo o nevelké rozdíly, které byly způsobeny tím, že lidé nemají úplně přesnou znalost všech položek, případně odpovídají za další členy domácnosti.

Během všech výše uvedených kontrol docházelo k vyřazení některých nespolehlivých dotazníků – zpočátku se pohybovalo kolem 7 %, po zjištění nedostatků a lepší instruktáží tazatelů jsme vyřazování snížili asi o polovinu.

3.5. Tvorba matic

Na základě výše zmíněného potupu byla vytvořena **matice č. 1** určená pro potřeby ČSÚ. V této matici byla ještě přidána proměnná, která upozorňuje na dotazníky, které vykazují relativně vysoké příjmy a nelze na základě již nastíněných úvah potvrdit, že se jedná o chybu. Vzhledem k tomu, že se jedná o podnikatele, nebo o vysoce kvalifikované expatrioty, je možné, že takto vysoké příjmy skutečně mají, avšak vzhledem k anonymizaci, kdy o respondentovi máme jen základní sociodemografické údaje, není hlubší posouzení daného případu možné. Tyto dotazníky jsou opatřeny příznakem „vysoké příjmy“.

Pro potřeby výzkumné zprávy byla vytvořena ještě další **matice č. 2**, která musela být upravena tak, aby plně odpovídala stanoveným kvótám. Postup její tvorby je popsán níže, bylo využito **vážení dat**.

Hlavní a kontrolní kvóty

Vzhledem ke skutečnosti, že se nepodařilo naplnit a dodržet všechny kvóty během sběru (Evropský makroregion), bylo nutné data vážit s maximálním přihlédnutím k jejich relevanci.

Připomeňme, že během přípravy výzkumu byly zvoleny **dvě hlavní kvóty**: makroregion a státní občanství.

- Makroregion – celkový počet cizinců; volili jsme součet cizinců s živnostenským oprávněním a počet cizinců registrovaných ÚP (tj. ekonomicky aktivní). Vzhledem

k zastoupení cizinců ze zemí, které spadají do jednotlivých makroregionů, jsme jako kvóty zvolili evropský makroregion, ruský makroregion, indonéský makroregion (v rámci těchto makroregionů jsme vybírali cizince s nejčastějšími státními občanstvími). Ostatní regiony jsme ponechali označené jako „ostatní makroregiony“.

- Státní občanství (4 nejpočetnější z evropského makroregionu, 2 z ruského makroregionu a 1 z indonéského makroregionu; v rámci těchto tří makroregionů byla vytvořena samostatná kategorie „ostatní“ a další samostatnou kvótu tvořila státní občanství zbývajících makroregionů).

Abychom alespoň částečně kontrolovali další proměnné, instruovali jsme tazatele, aby při sběru dat vyhledávali cizince tak, aby zohledňovali i jejich další charakteristiky (tzv. kontrolní proměnné).

V našem případě se jednalo o **tři kontrolní proměnné**:

- členění na rezident/nerezident
- členění na ekonomicky aktivní a neaktivní (pozn. kategorie se mohou prolínat např. podnikající zaměstnanec, pracující student; předpokládáme poměr mezi ekonomicky aktivními a neaktivními v úhrnu všech členů domácnosti)
- zastoupení studentů (zvláštní kategorie ekonomicky neaktivních)

Data byla vážena s přihlédnutím k makroregionu a státnímu občanství. U některých makroregionů byl v našem vzorku vyšší podíl studentů. I tento podíl byl upraven tak, aby odpovídal kontrolním proměnným.

Vážení dat

Během procesu vážení dat byla vytvořena speciální matice č. 2 pro účely analýzy dat. V této modelované matici byla zohledněna všechna hlavní kritéria kvótního výběru. Podíly makroregionů i jednotlivých státních příslušností respondentů byly upraveny tak, aby plně odpovídaly kvótním požadavkům uvedeným podrobněji níže.

Samotný postup probíhal tak, že u regionů, respektive státních příslušností, kde bylo sesbíráno více dotazníků, než stanovila kvóta, byly náhodně vyřazeny dotazníky, které neodpovídaly kontrolním kvótám. V případě, že bylo sesbíráno méně dotazníků, než požadovala kvóta, byly náhodně vybrané dotazníky duplikovány. I v tomto případě bylo přihlíženo kontrolním proměnným.

Počet dotazníků v jednotlivých makroregionech

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Evropský makroregion	38,9 %	778
Ruský makroregion	48,9 %	978
Indonéský makroregion	6,0 %	119
Ostatní makroregiony	6,2 %	125

Evropský makroregion

Vzhledem k předpokladu, že se budou lišit příjmy, spotřeba, úspory a remittance občanů států Evropy s vyšší a nižší životní úrovní (než má Česká republika), rozdělili jsme Evropský makroregion na státy s vyšší a nižší životní úrovní. Vypomohli jsme si statistickými daty Eurostatu – Životní úroveň států EU. U států, které nejsou součástí EU, jsme dodatečně využili Index lidského rozvoje (Human development index HDI).

- Státy s vyšší životní úrovní než ČR – Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie a Severní Irsko. (44 456 cizinců)
- Státy s nižší životní úrovní než ČR – Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Estonsko, Chorvatsko, Kosovo, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, San Marino, Severní Makedonie, Slovensko, Srbsko, Španělsko. (449 723 cizinců)

Původně stanovená kvóta určila 3/4 dotazníků ze států s nižší životní úrovní a 1/4 dotazníků ze států s vyšší životní úrovní, aby bylo zajištěno zastoupení i této kategorie cizinců, kteří nejsou ve srovnání s ostatními tolik početní. Při vážení dat byl však dodržen poměr v rámci evropského makroregionu, který odpovídá realitě a tedy 9/10 dotazníků ze států s nižší životní úrovní a 1/10 dotazníků ze států s vyšší životní úrovní.

V evropském makroregionu jako jediném nebyly naplněny požadované počty dotazníků a bylo nutno náhodně vybrané dotazníky vážit (duplikovat).

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Evropský makroregion	39,6 %	778
Z toho		
Nižší životní úroveň	9/10	698
Slovensko	56,8 %	396

Polsko	11,7 %	82
Rumunsko	9,5 %	66
Bulharsko	6,7 %	47
Maďarsko	5,6 %	39
Ostatní	9,8 %	68
Vyšší životní úroveň	1/10	80
Německo	21,3 %	17
Velká Británie	18,8 %	15
Itálie	17,5 %	14
Francie	12,5 %	10
Ostatní	30 %	24

Kontrolní proměnná byla u evropského makroregionu stanovena jediná, a to 5% podíl VŠ studentů. Tato vedlejší kvóta byla dodržena.

Ruský makroregion

V případě ruského makroregionu odpovídají počty státních příslušníků tabulce uvedené níže a jsou shodné s plánem.

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Ruský makroregion	48,9 %	978
Z toho		
Ukrajina	87,3 %	854
Rusko	6,9 %	67
Ostatní	5,8 %	57

Stanovené kontrolní proměnné byly následující:

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních:**
Rusko – 60:40
Ukrajina – 50:50; instrukce tazatelům zahrnout cizince s dočasnou ochranou a bez
Ostatní – 80:20
- **Poměr rezident – nerezident** jsme stanovili 99:1.
- **Podíl studentů VŠ** jsme stanovili na 3 %.

V případě VŠ studentů byl stanovený podíl plně dodržen. V případě rezidentů a nerezidentů je podíl rezidentů mírně nižší (87,5 %) a podíl ekonomicky aktivních vyšší (71,7 %). Důvodem vyššího zastoupení ekonomicky aktivních je především to, že respondenti byli většinou ti, kteří se nejlépe orientují v hospodaření domácnosti, což byli v naprosté většině právě ekonomicky aktivní cizinci. V případě cizinců z Ukrajiny jsou zastoupeni jak cizinci s dočasnou ochranou, tak bez ní. Podíl cizinců s dočasnou ochranou je 60 %.

Indonéský makroregion

I u Indonéského makroregionu jsou výsledné počty dotazníků shodné s tabulkou níže.

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Indonéský makroregion	6 %	119
Z toho		
Vietnam	88,4 %	105
Ostatní	11,6 %	14

Stanovené kontrolní proměnné byly následující:

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních:** 60:40
- **Poměr rezident – nerezident:** 97:3
- **Podíl studentů VŠ** jsme nestanovili.

Jak u ekonomicky aktivních, tak u poměru mezi rezidenty a nerezidenty platí shodná situace jako v případě ruského makroregionu. Podíl ekonomicky aktivních je v našem vzorku vyšší (88 %) a podíl rezidentů nižší (83 %).

Ostatní makroregiony

	% cizinců v ČR	Počet dotazníků
Ostatní makroregiony	6,2 %	125
Čínsko-japonský makroregion		25
Islámský makroregion		20
Anglo-americký makroregion		20
Latinsko-americký makroregion		20
Indický makroregion		20
Africký makroregion		20

Kontrolní proměnné byly stanoveny následovně:

- **Poměr ekonomicky aktivních a neaktivních:**
 - Čínsko-japonský makroregion – 60:40
 - Islámský makroregion – 60:40
 - Anglo-americký makroregion – 50:50
 - Latinsko-americký makroregion – 70:30
 - Indický makroregion – 70:30
 - Africký makroregion – 80:20

- **Poměr rezident – nerezident:**
 - Čínsko-japonský makroregion – 90:10
 - Islámský makroregion – 90:10
 - Anglo-americký makroregion – 95:5
 - Latinsko-americký makroregion – 90:10
 - Indický makroregion – 90:10
 - Africký makroregion – 90:10

- **Podíl studentů VŠ:**
 - Čínsko-japonský makroregion – 5 %
 - Islámský makroregion – 15 %
 - Anglo-americký makroregion – 5 %
 - Latinsko-americký makroregion – 10 %
 - Indický makroregion – 20 %
 - Africký makroregion – 25 %

I v tomto případě platí výše zmíněné – máme mírně vyšší podíl ekonomicky aktivních (76 %) a nižší podíl rezidentů (74 %). Podíly studentů byly dodrženy v plné míře.

Výsledná matice tedy obsahuje celkem 2 000 dotazníků a plně odpovídá základním stanoveným kvótám a většině kontrolních proměnných. Tato matice byla posléze použita k dalším analýzám obsaženým dále v textu a ve vznikající výzkumné zprávě.

Poté navázaly analytické práce. Analýza proběhla v programu SPSS. Pracovali s datovou maticí, která byla očištěná a v průběhu jejího syčení byly prováděny opakované kontroly plnění kvótních kritérií a sledovali jsme i další proměnné.

4. ANALÝZA PŘÍJMŮ, VÝDAJŮ A REMITENCÍ

Následující kapitola přináší výsledky analýz týkajících se příjmů, výdajů a remitencí cizinců. Je strukturována tak, aby čtenáře postupně provedla jednotlivými částmi – od výdajů, přes příjmy až k remitenci. Text provází grafy, které zobrazují výsledná zjištění jak za celek, tak ve členění podle jednotlivých makroregionů.

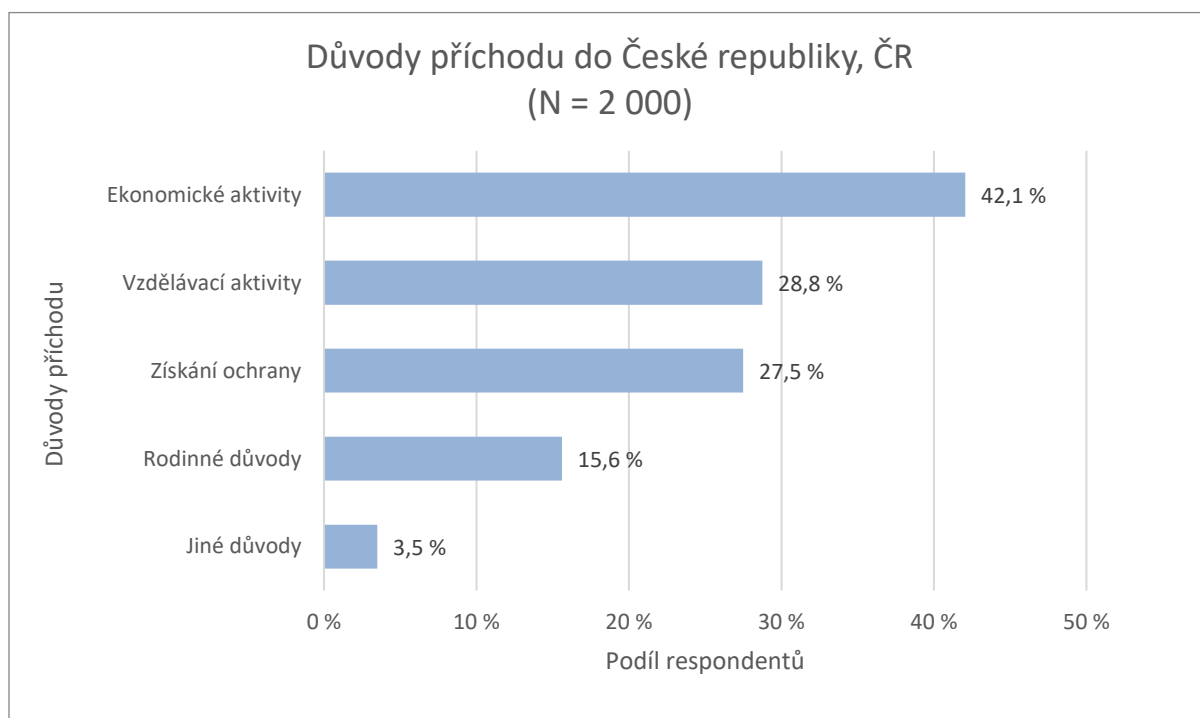
4.1. Hodnocení vlastní životní (především ekonomické) situace

Nejdříve jsme se věnovali otázkám, v nichž se respondenti vyjadřovali k vlastní, především ekonomické situaci. Vycházeli jsme z předpokladu a následně ho ověřovali, že cizinci do České republiky přichází převážně z ekonomických důvodů, a to s ohledem i na další přítomné motivace. Jak se ukázalo, nejvíce zastoupenou motivací k příchodu do země jsou ekonomické aktivity, ale spektrum motivací je mnohem širší. Rovněž je pochopitelné, že řada respondentů označila vícero důvodů současně.

4.1.1. Důvody příchodu do ČR

Jaké jsou tedy **důvody příchodu do Česka**? Za ekonomickými aktivitami (práce, zaměstnání, podnikání) přichází více než dvě pětiny dotázaných (42,1 %). Jedná se tedy o motivaci významnou, ale nikoliv jedinou a výhradní. Více než čtvrtina cizinců (28,8 %) je motivována rovněž vzděláváním (vědecký výzkum, studium) a také získáním ochrany (27,5 %) – před válkou, pronásledováním, politickým útlakem či přírodní katastrofou. Zde je parný vliv pobytu nositelů dočasné ochrany od března roku 2022 v důsledku ruské vojenské agrese vůči Ukrajině, kdy v Česku hledaly ochranu a bezpečí před válkou a jejími důsledky stovky tisíc osob, převážně ženy s dětmi. Zřejmé je, že ekonomické aktivity a získání ochrany jsou protilehlými póly a oddělenými motivacemi pro příchod cizinců a stranou stojí i motivace vzdělávací, které se prolínají s těmi ekonomickými či hledáním ochrany před nebezpečím poměrně málo. Rodinné důvody uvedla více než desetina dotázaných osob (15,6 %) – např. společné soužití rodiny, uzavření sňatku. Jiné důvody zmínila 3,5 % respondentů. Jsou poměrně pestré a patří k nim cestování, žití na území EU spojené se svobodou pohybu, žití v Evropě, místní hospodářská a politická situace, touha dosáhnout v životě více, potřeba životní změny, zajištění lepších podmínek pro život, zdejší vyšší kvalita života, pomalejší životní tempo, lékařská péče, získání zkušeností (stáž), bydlení ve městě, sociální život – přátelé, vztahy, hledání životního partnera, poznávání nového, dobrodružství, svoboda vyznání či kultura.

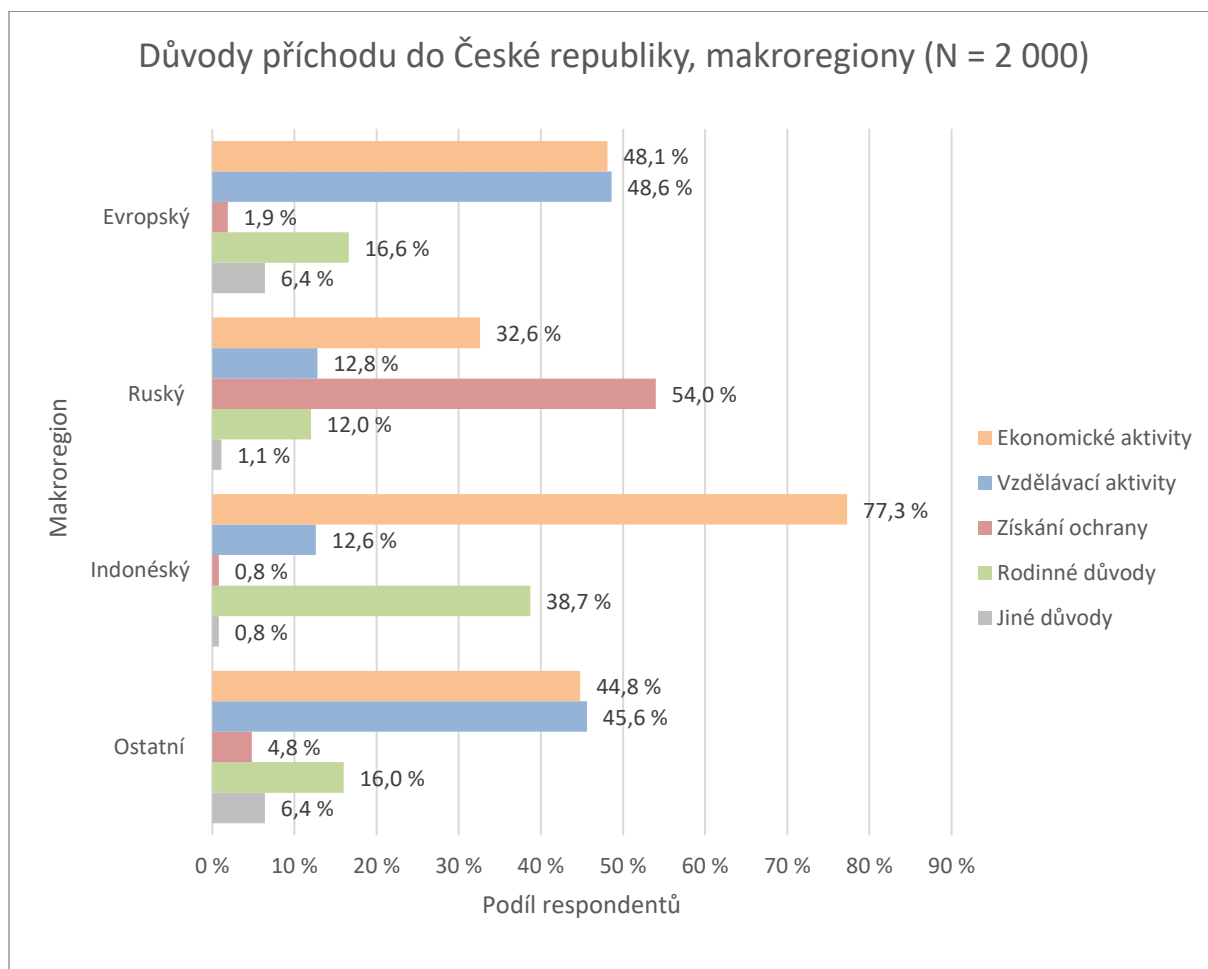
Graf 1: Důvody příchodu do ČR (N = 2 000)

Důvody příchodu se liší podle příslušnosti respondenta k makroregionu. V evropském makroregionu se setkáváme nejvíce s důvody ekonomickými (48,1 %) a vzdělávacími (48,6 %). U dotázaných v ostatních makroregionech jsou motivace podobné – i zde se setkáváme především s důvody ekonomickými (44,8 %) a vzdělávacími (45,6 %).

V ruském makroregionu dominuje snaha získat ochranu (54 %), ekonomické aktivity následují až s větším odstupem (32,6 %). Jedná se o důsledek pobytu osob s dočasnou ochranou na území státu. Ekonomická motivace je značná u respondentů z indonéskeho makroregionu (77,3 %), provází ji i rodinné důvody (38,7 %). Tento makroregion se odlišuje od ostatních poměrně velkým zastoupením a dominancí ekonomické motivace, kterou provází např. sjednocování rodin.

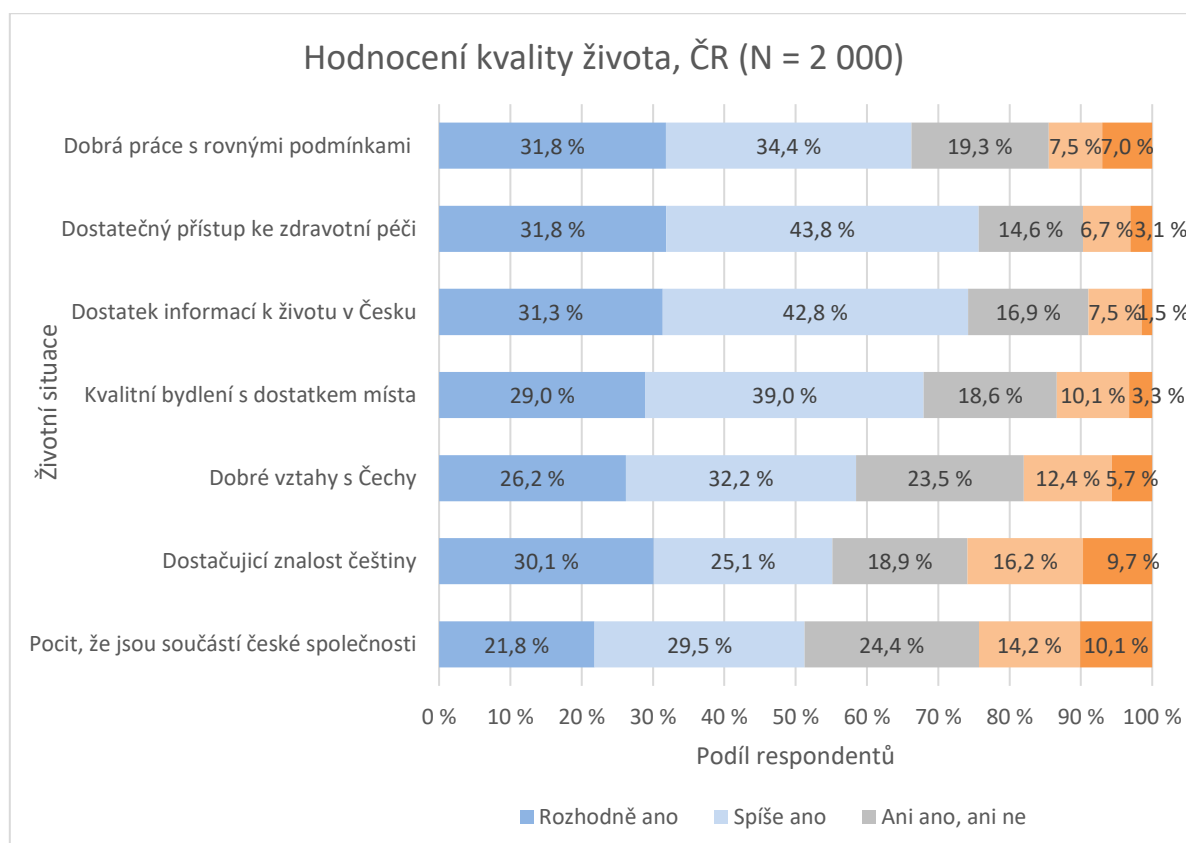
Graf 2: Důvody příchodu do ČR podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

4.1.2. Kvalita života

Z hlediska **kvality života** respondenti hodnotili sedm vybraných položek, které se dotýkaly významných životních situací. Přibližně tři čtvrtiny dotázaných považují přístup ke zdravotní péči za dostatečný (75,6 %) a disponují dostatkem informací k životu v Česku (74,1 %). Více než dvě třetiny respondentů mají kvalitní bydlení s dostatkem místa pro sebe (68 %). Méně než tři pětiny respondentů udržují dobré vztahy s Čechy (58,4 %). Více než polovina dotázaných uvádí dostačující znalost českého jazyka (55,2 %) a má pocit, že je součástí české společnosti (51,3 %).

Graf 3: Hodnocení vybraných aspektů kvality života (N = 2 000)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Všechny aspekty kvality života spolu úzce souvisí. Znamená to, že pokud má respondent dobrou práci, současně je obvykle vybaven dostatečnými informacemi k životu v Česku, má kvalitní bydlení, dobré vztahy s Čechy, umí česky, cítí se být součástí společnosti a je mu dostupná zdravotní péče. Toto poukazuje na značnou komplexnost integrace cizinců ve smyslu dosahování určitého životního standardu.
- Přibližně desetina respondentů, kteří mají dobrou práci s rovnými podmínkami, přišla do Česka z důvodů získání ochrany (12,9 %). Ti, kteří mají dobrou práci, obvykle pochází ze zemí EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska (50,4 %), nejčastěji jsou ve věku 30–39 let (42,1 %), v Česku pobývají více než 3,1 let (75,6 %; u posledního nepřerušeno pobytu 64,2 %), zastávají pozice specialistů, expertů (28,3 %) či technických a odborných pracovníků (20,6%), dosáhli vzdělání vyššího (VOŠ, VŠ – 70,2 %), nemají udělenou dočasnou ochranu (88,6 %) a mají pobyt občanů EU nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (38 %), občanů mimo

EU s povolením k trvalému (13,7 %) či dlouhodobému pobytu (16,3 %) či občanů EU a jejich rodinných příslušníků s povolením k trvalému pobytu (12,1 %).

- Ti, kteří mají dostatečný přístup ke zdravotní péči, pobývají v Česku obvykle déle než 3,1 let (65,5 %), s ohledem na poslední nepřerušovaný pobyt déle než 3,1 let (54,8 %). Přístup ke zdravotní péči souvisí s ostatními proměnnými kvality života, je ale zřejmé, že přístup ovlivňuje především délka pobytu – po třech letech se přístup ke zdravotní péči zvyšuje. Jinak je z hlediska všech ostatních vlivových či sociodemografických proměnných napříč spektrem cizinců rovnoměrně rozložený.
- Ti, kteří mají dostatek informací k životu v Česku, obvykle pobývají v Česku déle než 3,1 let (68,3 %), s ohledem na poslední nepřerušovaný pobyt déle než 3,1 let (57,7 %), jsou především občany EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (33,6 %), s udělenou dočasnou ochranou (19 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (16,2 %), dále nemající udělenou dočasnou ochranu (81 %) – ti, kteří mají nedostatek informací, patří spíše mezi osoby s dočasnou ochranou (54,7 %) než mezi ty, které ji nemají.
- Ti, kteří mají kvalitní bydlení s dostatkem místa pro sebe, spíše v Česku pro sebe nehledají ochranu (83,4 %), jsou častěji občany třetích zemí (54,8 %), obvykle pobývají v Česku déle než 3,1 let (69,7 %), s ohledem na poslední nepřerušovaný pobyt déle než 3,1 let (59,6 %), jsou především občany EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (35,1 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (16,4 %), s udělenou dočasnou ochranou (15,7 %), dále nemající udělenou dočasnou ochranu (84,3 %), častěji pracují jako specialisté, experti (25,8 %), techničtí a odborní pracovníci (21,3 %) či pracovníci ve službách či prodeji (18,6 %).
- Ti, kteří udržují dobré vztahy s Čechy, spíše do Česka nepřichází hledat ochranu před válkou, pronásledováním apod. (86,5 %), jsou více než z poloviny občany třetích zemí (50,4 %), častěji pobývají v Česku déle než 3,1 let (74,2 %), z hlediska posledního nepřerušovaného pobytu rovněž déle než 3,1 let (61,4 %), častěji jsou občany EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (38,2 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému (14,6 %) a trvalému pobytu (14,5 %), dále nemající udělenou dočasnou ochranu (88,2 %) – dobré vztahy má s Čechy „jen“ 11,8 % respondentů, kteří mají udělenou dočasnou ochranu.
- Ti, kteří disponují dostačující znalostí českého jazyka, se z části objevují mezi osobami, které přišly z důvodu vzdělávání (41,6 %), častěji pochází ze zemí EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska (51 %), obvykle pobývají v Česku déle než 3,1 let (80,2 %), s ohledem na poslední nepřerušovaný pobyt déle než 3,1 let (67,2 %), jsou

především občany EU (registrovaní či neregistrovaní) nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (37,9 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému (16 %) či trvalému (15,5 %), dále nemající udělenou dočasnou ochranu (90,3 %).

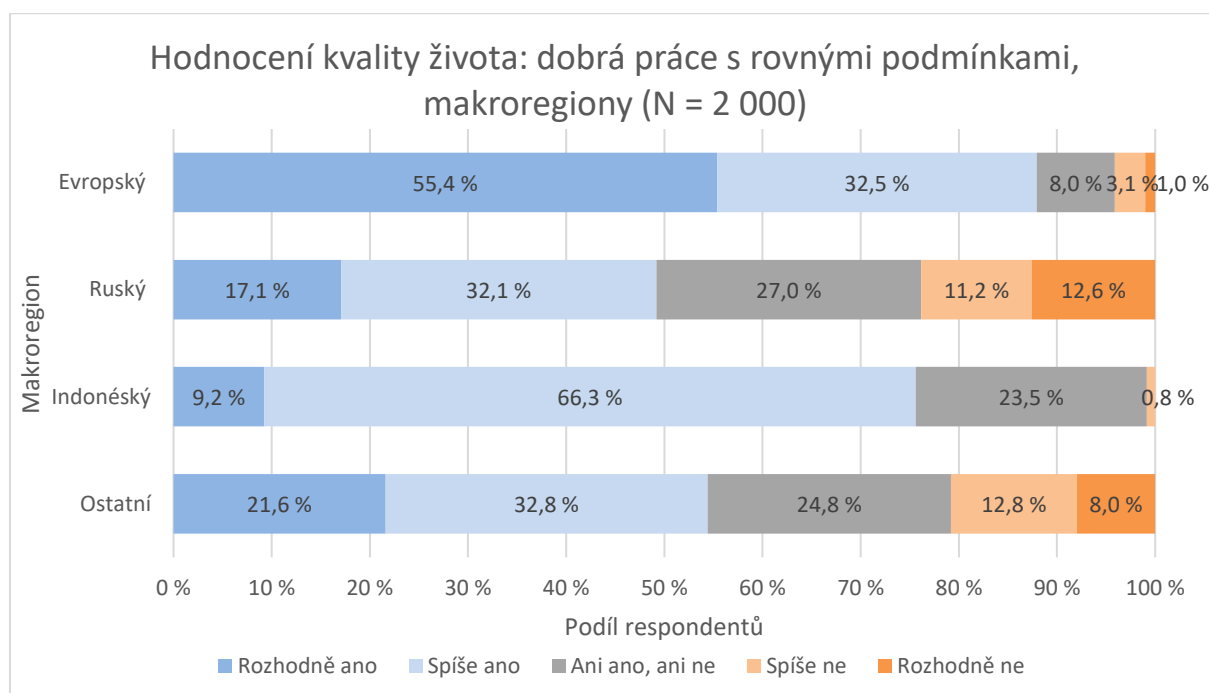
- Naopak platí, že respondenti s nedostatečnou znalostí češtiny častěji pochází ze třetích zemí (72 %), pobývají v zemi do dvou let (62,2 %; poslední nepřerušovaný pobyt do dvou let (67,6 %), jsou častěji občané mimo EU pobývající v ČR krátkodobě (do 90 dnů) bez víz (75 %), s udělenou dočasnou ochranou (45,4 %) a občané EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (24,1 %).
- Ti, kteří mají pocit, že jsou součástí české společnosti, se z části objevují mezi osobami, které přišly z důvodu vzdělávání (41,6 %), mezi osobami přicházejícími z jiných důvodů než za získáním ochrany (91,4 %), častěji pochází ze zemí EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska (56,2 %), obvykle pobývají v Česku déle než 3,1 let (78,7 %), s ohledem na poslední nepřerušovaný pobyt déle než 3,1 let (67,7 %), jsou především občany EU (registrovaní či neregistrovaní) nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (42,6 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému (13,6 %) či trvalému (15,2 %), občany EU a jeho rodinnými příslušníky s povolením k trvalému pobytu (14,8 %), dále nemající udělenou dočasnou ochranu (92,9 %), zastávají pozice specialistů, expertů (30,3 %) či technických a odborných pracovníků (23,1%), dosáhli vzdělání vyššího (VOŠ, VŠ – 73,6 %) a jsou častěji z makroregionu evropského (57,4 %).
- Naopak ti, kteří nemají pocit, že se stali součástí české společnosti, nezačlenili se, patří spíše mezi ty osoby, které hledají ochranu před válkou, pronásledováním atd. (53,3 %), jsou občany třetích zemí (76,5 %), pobývají v zemi celkově méně než dva roky (57,2 %; u posledního nepřerušovaného pobytu 63,8 %), pomocné a nekvalifikované pracovníky (32,8 %), ale i specialisty, experty (12,1 %), se středoškolským (31,9 %) a zejména vysokoškolských vzděláním (VOŠ, VŠ – 46,3 %), s udělenou dočasnou ochranou (53,5 %), občany EU (registrovaní či neregistrovaní) nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (19,5 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (13,8 %). Osob do společnosti nezačleněných bez dočasné ochrany je téměř polovina (46,5 %). Nezačlenění uvádí spíše osoby z ruského makroregionu (68,7 %), což je ovlivněno pobytem uprchlíků z Ukrajiny, částečně i z evropského makroregionu (25,1 %).
- Kvalita života souvisí s mírou začlenění do společnosti a celou řadou dalších proměnných indikujících sociální i strukturální integraci. Obecně je nižší u osob, které přichází z důvodu získání ochrany. Je to pochopitelné, protože příchody související s vynucenými migracemi jsou v mnoha ohledech specifické. Přivádí do země mnohdy

osoby, které si migraci nevybraly dobrovolně, přišly o svůj majetek, zdroj obživy, prochází četnými traumaty a čelí celé řadě překážek a obtíží. Svou roli v našem případě hraje i skutečnost, že nejstarší uprchlíci z Ukrajiny v době naší tvorby (sběru) dat pobývali ještě ne ani dva roky.

- Jednotlivé proměnné kvality života spolu úzce souvisí. Vyšší je mezi osobami pocházejícími ze zemí EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska a je ovlivněna dobou pobytu. Přechodné období představuje pobyt mezi druhým a třetím rokem, po třetím roce kvalita života stoupá. Kvalitnější život žijí osoby, které pracují na pozicích specialistů, expertů, technických a odborných pracovníků či pracovníků služeb a prodeje, nemající dočasnou ochranu, občany EU (registrovaní či neregistrovaní) nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu, občany mimo EU s povolením k dlouhodobému či trvalému pobytu a příslušející k evropskému makroregionu.

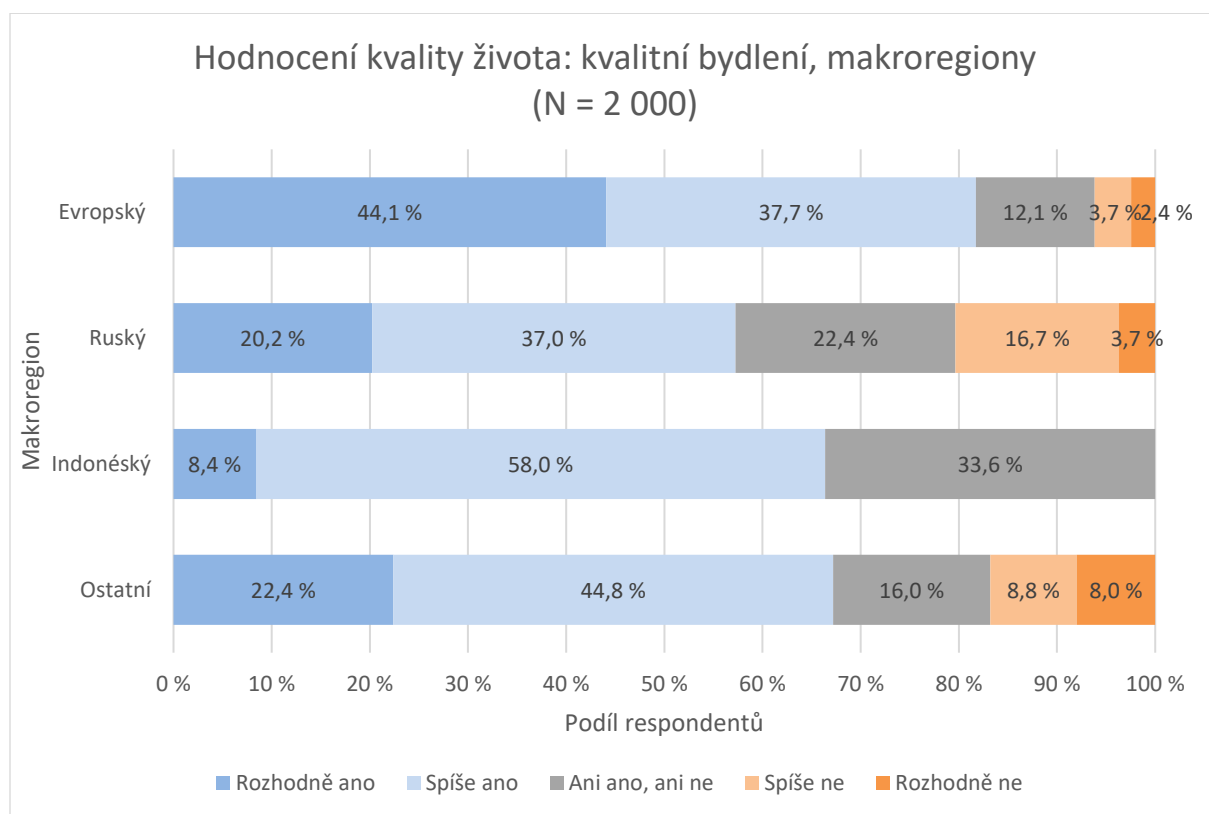
Hodnocení kvality života z hlediska toho, zda má respondent **dobrou práci s rovnými podmínkami**, bez diskriminace, je jednoznačně nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (87,9 %). Rovněž v indonéském makroregionu nalézáme přibližně tři čtvrtiny dotázaných, kteří mají dobrou práci s rovnými podmínkami (75,5 %), ale ve srovnání s makroregionem evropským je zde pouze necelá desetina respondentů, kteří jsou o tomto „rozhodně“ přesvědčeni. Ruský a ostatní makroregiony si jsou poměrně podobné – přibližně polovina dotázaných disponuje dobrou prací bez diskriminace (ruský makroregion – 49,2 %; ostatní makroregiony – 54,4 %).

Graf 4: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dobrá práce s rovnými podmínkami (N = 2 000)

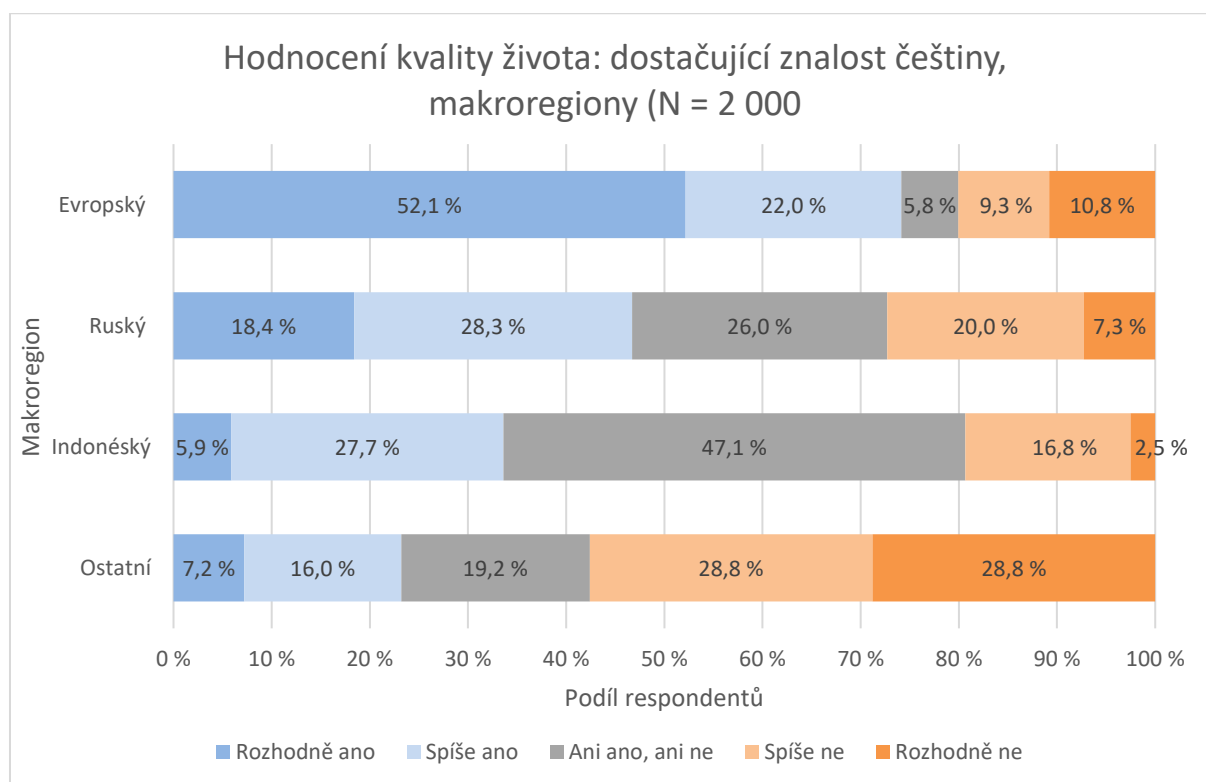
Hodnocení kvality života z hlediska **kvalitního bydlení s dostatkem místa** pro sama sebe, je nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (81,8 %). Indonéský a ostatní regiony si jsou z hlediska kvalitního bydlení podobné, uvádí ho více než dvě třetiny dotázaných (indonéský makroregion – 66,4 %, ostatní makroregiony – 67,2 %). Ale v ostatních regionech nalézáme na rozdíl od makroregionu indonéského respondenty, kteří kvalitní bydlení nemají (celkem 16,8 %). V ostatních makroregionech je ale větší zastoupení těch, kteří uvádí, že „rozhodně“ mají kvalitní bydlení (22,4 %). Nejhoršího hodnocení se bydlení dostává od osob z makroregionu ruského – spokojeny jsou téměř tři pětiny dotázaných (57,2 %), ale nalézáme zde největší i největší podíl osob nespokojených, kterých je přibližně pětina (20,4 %).

Graf 5: Hodnocení kvality života podle makroregionů: kvalitní bydlení s dostatkem místa (N = 2 000)

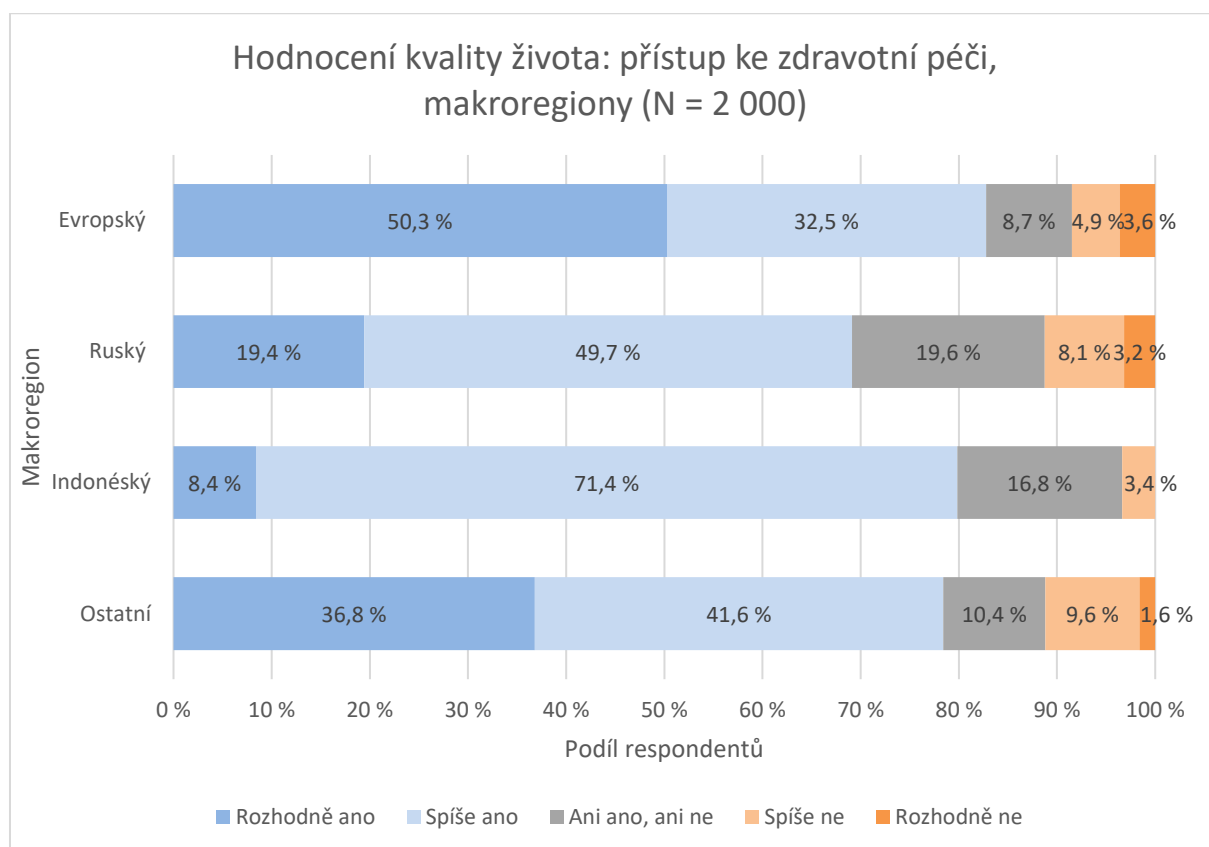
Hodnocení kvality života podle **dostačující znalosti českého jazyka**, zdali se snadno respondenti v Česku domluví, je opětovně nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (74,1 %). Nalézáme zde i nejvíce osob, které deklarují rozhodnou vlastní schopnost se domluvit – je jich více než polovina (52,1 %). S odstupem následuje makroregion ruský, v rámci něhož schopnost domluvit se uvádí necelá polovina dotázaných (46,7 %). V indonésckém makroregionu schopnost domluvit se klesá na 33,6 % a je zde zastoupen největší podíl osob, které nad svou znalostí pochybují či váhají (47,1 %). Nejhoršího hodnocení se dostalo schopnosti domluvit se mezi respondenty z ostatních makroregionů, domluví se pouhá necelá čtvrtina dotázaných (23,2 %).

Graf 6: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostačující znalost češtiny (N = 2 000)

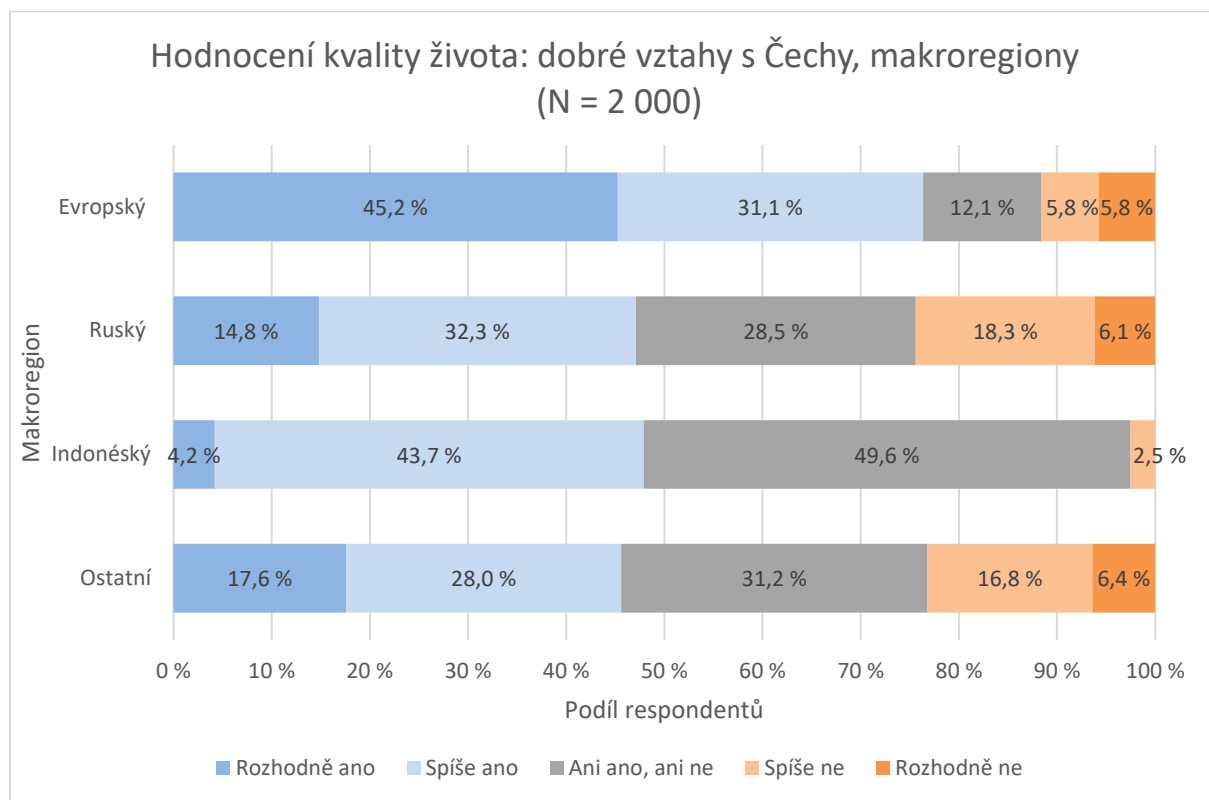
Hodnocení kvality života podle **dostatečného přístupu ke zdravotní péči**, je opětovně nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (82,8 %). Nalézáme zde i nejvíce osob, které mají „rozhodně“ dostatečný přístup k péči – je jich přibližně polovina (50,3 %). S odstupem následuje makroregion indonéský (79,8 %) a makroregiony ostatní (78,4 %). V indonéském makroregionu je ale hodnocení opatrnější a je zde více osob, které přístup ke zdravotní péči „spíše“ mají (71,4 %). O něco horší přístup ke zdravotní péči zaznamenáváme u dotázaných z makroregionu ruského (69,1 %).

Graf 7: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostatečný přístup ke zdravotní péči (N = 2 000)

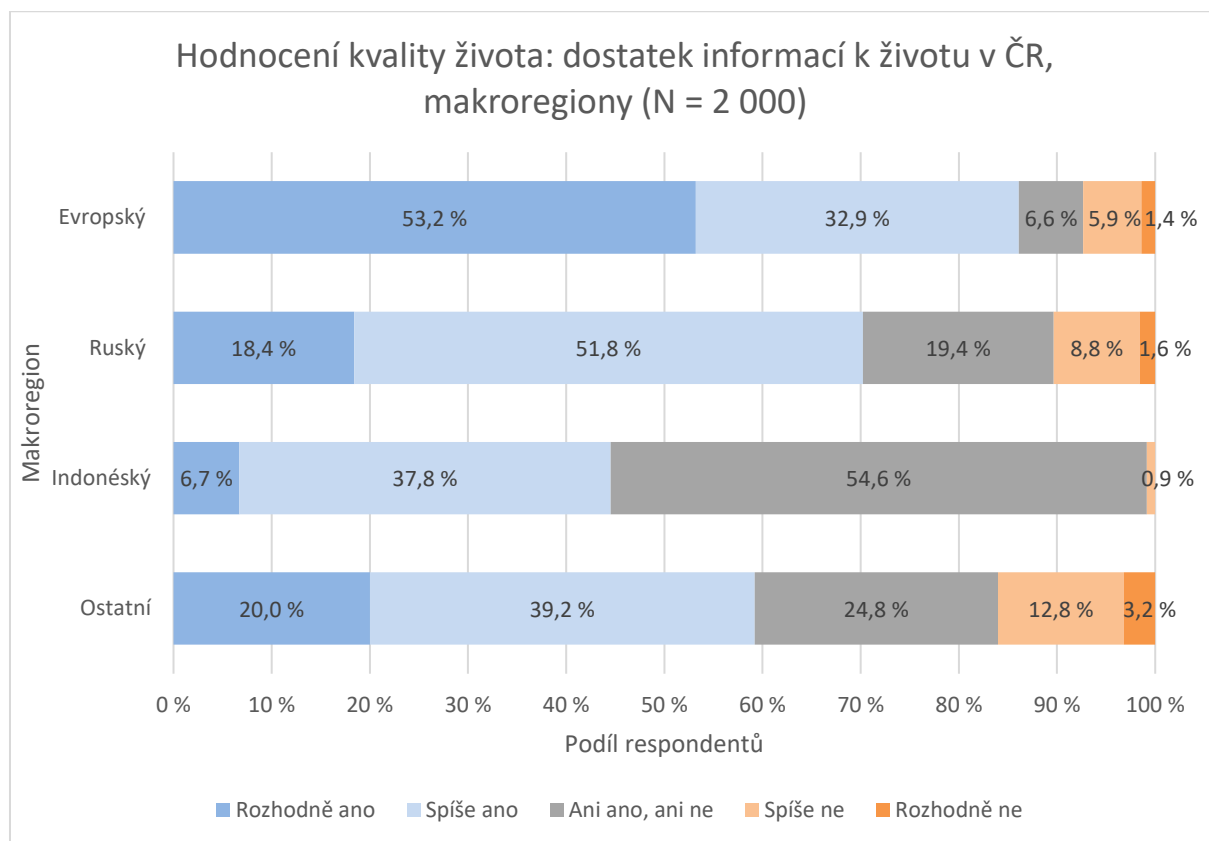
Hodnocení kvality života podle navázaných **dobrých vztahů s Čechy**, přítomnosti přátel, je zase nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (76,3 %). Nalézáme zde i nejvíce osob, které mají „rozhodně“ dobré vztahy – je jich méně než polovina (45,2 %). S odstupem následují přibližně stejně zastoupená hodnocení ve třech makroregionech: indonéském (47,9 %), ruském (47,1 %) a makroregionech ostatních (45,6 %). Nejvíce nerozhodných odpovědí nalézáme v makroregionu indonéském (49,6 %).

Graf 8: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dobré vztahy s Čechy (N = 2 000)

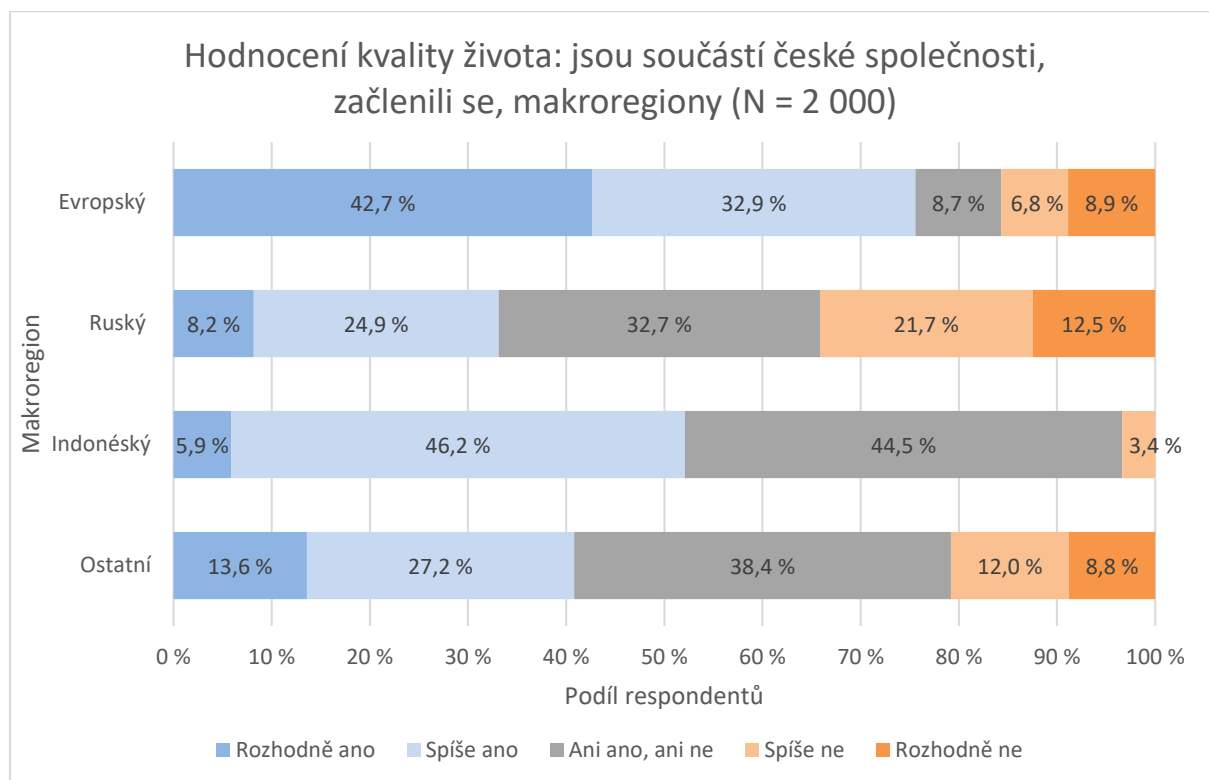
Hodnocení kvality života z hlediska **dostatku informací k životu v Česku**, je nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (86,1 %). Nalézáme zde i nejvíce osob, které mají „rozhodně“ dostatek informací – je jich více než polovina (53,2 %). S odstupem následují hodnocení v ruském makroregionu (70,2 %), makroregionech ostatních (59,2 %) a indonésckém (44,5 %). Nejvíce nerozhodných odpovědí se vyskytuje v makroregionu indonésckém (54,6 %).

Graf 9: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostatek informací k životu v Česku (N = 2 000)

Hodnocení kvality života z hlediska **začlenění se do české společnosti**, stání se součástí společnosti, je nejvyšší u osob pocházejících z evropského makroregionu (75,6 %). Nalézáme zde i nejvíce osob, které se „rozhodně“ začlenily – jsou jich více než dvě čtvrtiny (43,7 %). S odstupem následují hodnocení v indonéském makroregionu (52,1 %), makroregionech ostatních (40,8 %) a v ruském makroregionu (33,1 %). U hodnocení vlastního začlenění se je v těchto třech makroregionech i větší zastoupení respondentů, kteří ohledně svého přesvědčení o začlenění váhají (indonéský makroregion – 44,5 %; ostatní makroregiony – 38,4 %; ruský makroregion – 32,7 %). V ruském makroregionu je největší zastoupení osob, které se pokládají za nezačleněné (34,2 %).

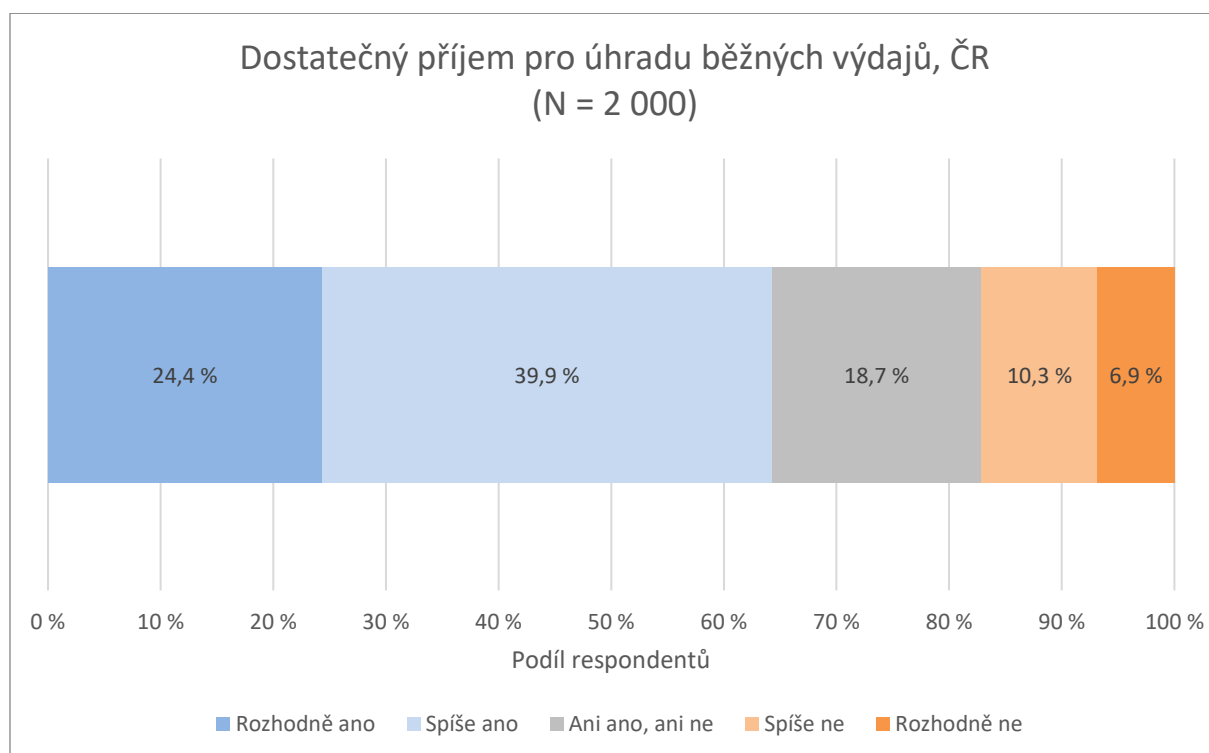
Graf 10: Hodnocení kvality života podle makroregionů: začlenili se, jsou součástí společnosti (N = 2 000)

4.1.3. Dostatečnost příjmu

Ve **stabilizované socioekonomické situaci** se nalézají téměř dvě třetiny dotázaných (64,3 %). Jedná se o osoby, které mají dostatečný příjem a nečiní jim potíže uhradit všechny běžné výdaje. S potížemi uhradit všechny běžné výdaje se ale potýká téměř pětina respondentů (17,2 %) a další téměř pětina respondentů (18,7 %) uvádí, že s úhradou potíže má i nemá – jejich příjem je na hraně.

Graf 11: Dostatečný příjem pro úhradu běžných výdajů (N = 2 000)

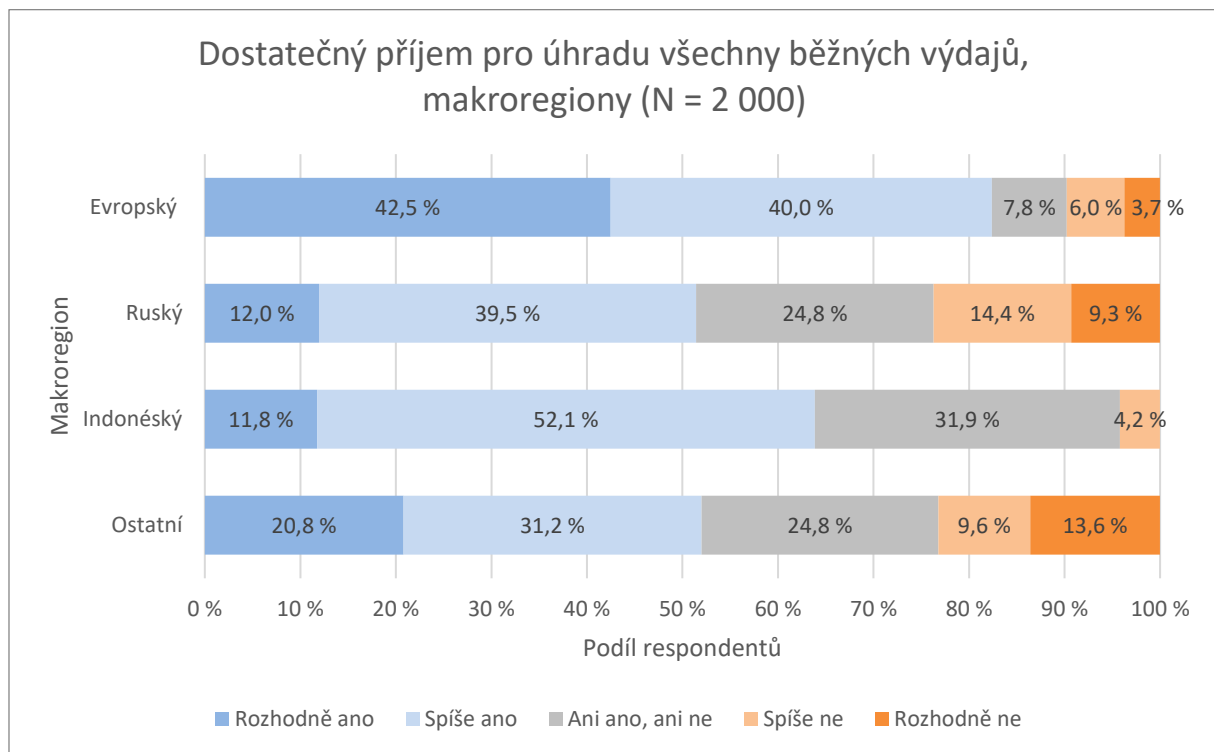

Socioekonomická stabilita je různá napříč makroregiony, z nichž cizinci pochází. Největší stabilitu pozorujeme v evropském makroregionu – více než čtyři pětiny dotázaných ze svého příjmu hradí své běžné výdaje bez potíží (82,5 %). Jen méně než desetina respondentů má s úhradou potíže (9,7 %). Větší stabilitu nalézáme i v indonéském makroregionu, byť je nižší v porovnání s makroregionem evropským. Více než tři pětiny dotázaných (63,9 %) má dostatečný příjem a hradí své výdaje bez obtíží a současně je zde i největší zastoupení osob (téměř třetinové – 31,9 %), které potíže mají i nemají. Vůbec zde nejsou zastoupeni respondenti, kteří by uvedli, že „rozhodně“ mají problémy s úhradami.

Ruský makroregion a ostatní makroregiony si jsou z hlediska socioekonomické stability podobné. V obou makroregionech uvádí více než polovina dotázaných, že ze svého příjmu bez potíží dokáže uhradit běžné výdaje (ruský makroregion – 51,5 %; ostatní makroregiony – 52 %). Nicméně v ruském makroregionu je menší zastoupení těch, u nichž úhrady probíhají „rozhodně“ bez potíží (12 %). V obou makroregionech je téměř čtvrtina respondentů, kteří mají s úhradami výdajů potíže (ruský makroregion – 23,7 %; ostatní makroregiony – 23,2 %). V ostatních makroregionech je o něco málo větší podíl těch, kteří mají s úhradami „rozhodně“ větší potíže (13,6 %). V obou uvedených makroregionech je další přibližně čtvrtina dotázaných, kteří potíže s úhradami mají i nemají (ruský makroregion – 24,8 %; ostatní makroregiony – 24,8 %).

- Své příjmy jako dostatečné k úhradě běžných výdajů označila přibližně polovina respondentů (49,9 %) pocházejících z evropského makroregionu. Naopak nedostatečné příjmy respondenti deklarují nejvíce v ruském makroregionu (67,8 %). Ruský makroregion je ale v tomto ohledu rozpolcený – zahrnuje jak cizince s příjmy dostatečnými, tak i nedostatečnými.

Graf 12: Dostatečný příjem pro úhradu běžných výdajů podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Respondenti, kteří přichází z ekonomických důvodů (zaměstnání, podnikání), převážně dokáží bez potíží hradit všechny své běžné výdaje (76,7 %) – nedostatečný příjem, a tudíž potíže s úhradami má 7,5 % dotázaných.
- Mezi respondenty, kteří přichází z důvodu získání ochrany (před válkou, pronásledováním, politickým útlakem, přírodní katastrofou) nalézáme přibližně třetinová zastoupení těch, kteří mají a) dostatečný příjem (31,5 %), aby si hradili své běžné výdaje, b) jejichž příjem není ani dostatečný, ale ani nedostatečný (30,1 %) a c) nedostatečný příjem k úhradě svých výdajů (38,4 %). Nucená migrace ve srovnání s tou ekonomickou přináší mnohem větší socioekonomickou nestabilitu.

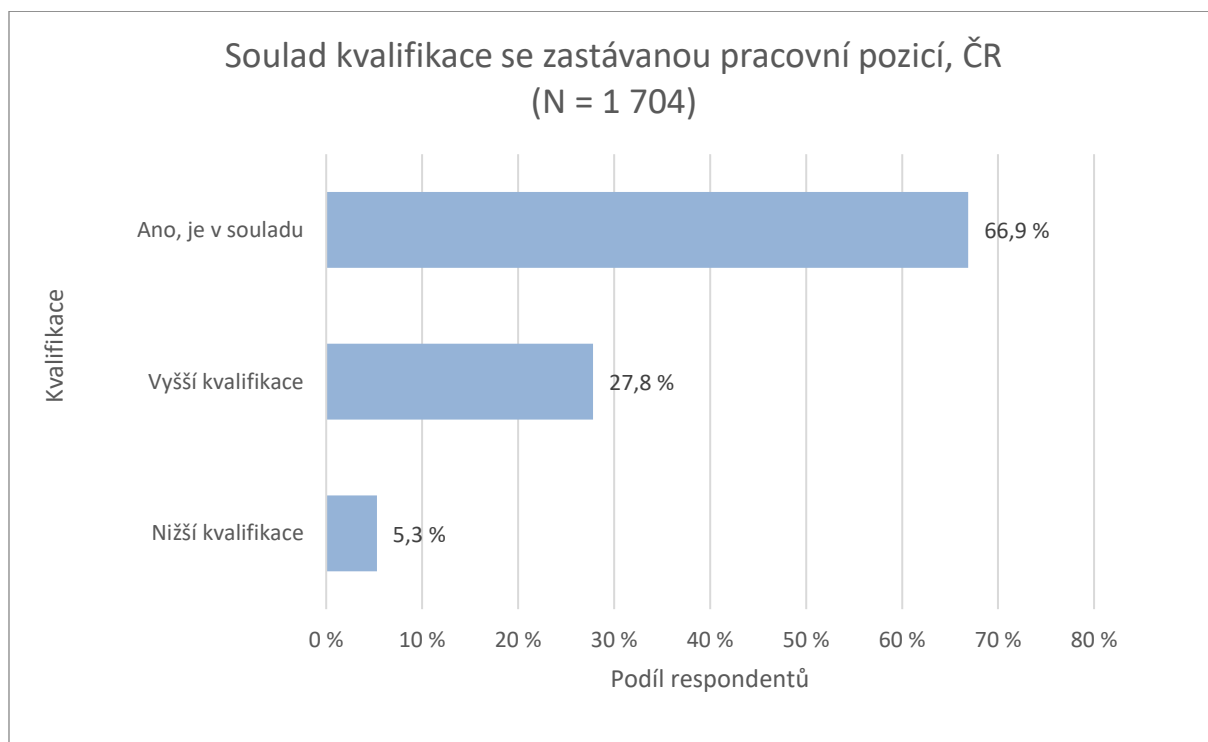
- Dostatečný příjem k úhradě všech běžných výdajů úzce souvisí s kvalitou života cizinců. 85 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, současně mají dobrou práci s rovnými podmínkami (bez diskriminace). 81,9 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, disponují kvalitním bydlením s dostatkem místa. 69 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, jsou vybaveni dostatečnou znalostí českého jazyka. 70,9 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, mají dobré vztahy s Čechy. 85,1 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, jsou vybaveni dostatkem informací k životu v Česku. 65,7 % respondentů, kteří mají dostatečné příjmy, se začlenili, považují se být součástí české společnosti. Je patrné, že dostatečný příjem – a tedy ekonomická prosperita cizinců souvisí s celou řadou ukazatelů kvality života a sociální integrace. Nicméně nesouvisí s dostatečným přístupem ke zdravotní péči.
- Respondenti, kteří mají dostatečný příjem, aby si hradili všechny své běžné výdaje, jsou z více než poloviny občany třetích zemí (51,8 %) a z méně než poloviny občany EU včetně Norska, Švýcarska, Islandu a Lichtenštejnska (48,2 %).
- Respondenti, kteří nemají dostatečný příjem, aby si hradili všechny své běžné výdaje, jsou z téměř ze čtyř pětín občany třetích zemí (79,5 %). A respondenti, kteří mají i nemají dostatečný příjem (jsou na hraně), jsou z více než čtyř pětín rovněž občany třetích zemí (84,2 %).
- Dostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci pobývající v České republice 3,1 let a déle (72,7 %).
- Naopak s nedostatečným příjmem k úhradě běžných výdajů se setkáváme především u cizinců pobývajících v České republice do 2 let (60,5 %).
- Dostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci, kteří jsou zaměstnanci v soukromém sektoru (58,1 %), podnikatelé, živnostníci (15,6 %) a zaměstnanci ve státním sektoru (14,6 %).
- Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci, kteří jsou zaměstnanci v soukromém sektoru (31,9 %), nezaměstnaní (20,5 %), v důchodu (invalidní, starobní) (16,1 %), zaměstnanci ve státním sektoru (11,4 %), na rodičovské dovolené, v domácnosti (9,6 %) či studují (7,3 %).
- Dostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci, kteří jsou ženatí/vdaní (38,9 %), svobodní – nezadaní (28,6 %) a svobodní – zadaní (21,2 %).
- Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují o něco častěji cizinci, kteří jsou rozvedení (19 %) či vdovci (13,2 %).

- Dostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci, kteří jsou občany EU (registrovaný či neregistrovaný), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (36,8 %), občany EU (a jeho rodinný příslušník) s povolením k trvalému pobytu (11,4 %), občany mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (16,6 %), občany mimo EU s povolením k trvalému pobytu (13,4 %) a s dočasnou ochranou (13,4 %).
- Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci s udělenou dočasnou ochranou (55 %).
- Dostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci, kteří jsou specialisté, experti (26,4 %), techničtí a odborní pracovníci (21,3 %) a pracovníci ve službách a prodeji (16,9 %).
- Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (34,5 %) a pracovníci ve službách a prodeji (19,6 %).
- Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů z řad osob s udělenou dočasnou ochranou disponuje 35,9 % dotázaných.

4.1.4. Soulad kvalifikace s pracovní pozicí

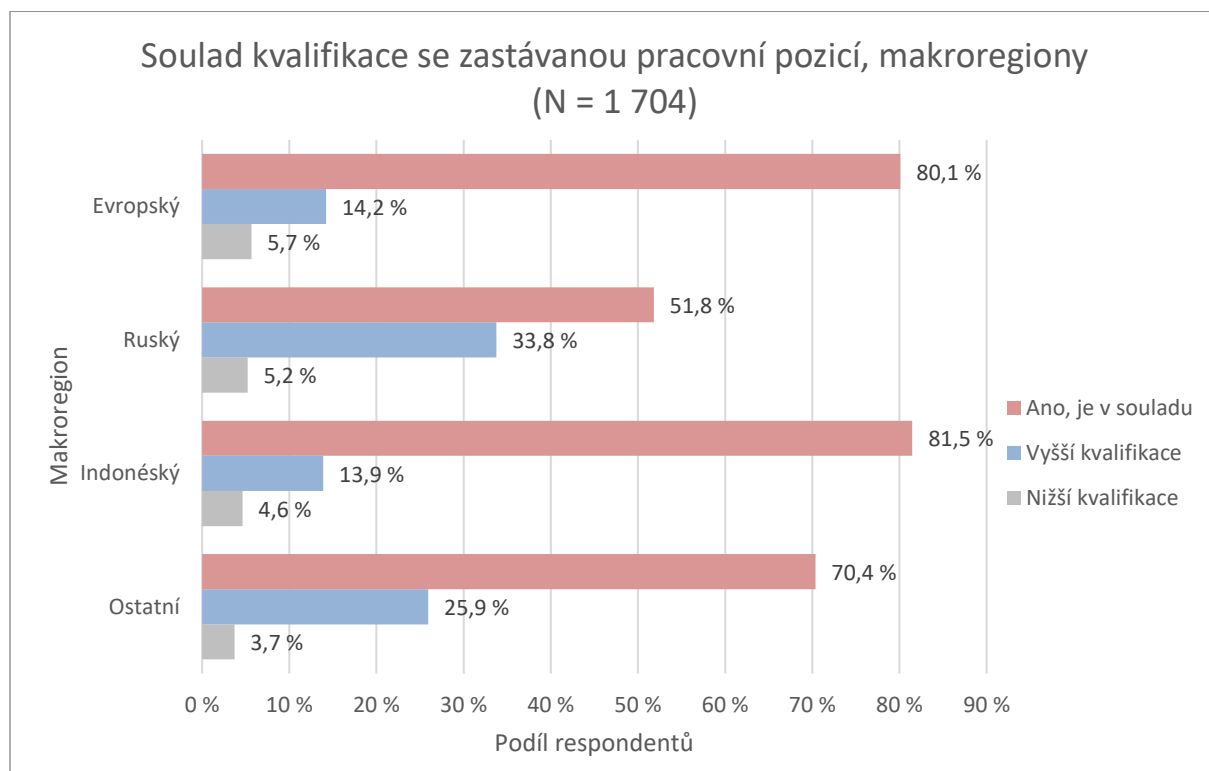
Respondentům, kteří jsou zaměstnaní, byla položena otázka, zdali jejich **kvalifikace odpovídá tomu, jakou práci v Česku vykonávají**. U přibližně dvou třetin dotázaných (66,9 %) jejich kvalifikace odpovídá zastávané pracovní pozici. 5,3 % respondentů zastává pozici, na které má nižší kvalifikaci, než jaká je vyžadována. Více než čtvrtina dotázaných (27,8 %) má vyšší kvalifikaci, než jaká se od jejich pracovní pozice očekává. Jedná se o kategorii osob, u kterých hrozí dequalifikace, případně potenciál jejich kvalifikace není na trhu práce užitečným.

Graf 13: Soulad kvalifikace se zastávanou pracovní pozicí (N = 1 704)

Nejvyšší míru souladu kvalifikace se zastávanou pracovní pozicí nalézáme v makroregionech evropském (80,1 %) a indonéském (81,5 %), menší v makroregionech ostatních (70,4 %) a nejnižší v makroregionu ruském (51,8 %). Vyšší kvalifikací než požadovanou jsou vybaveny osoby především z ruského makroregionu (33,8 %) a také ostatních makroregionů (25,9 %), kde je soustředěno nejvyšší riziko ztráty či nevyužití kvalifikace cizinců.

Graf 14: Soulad kvalifikace se zastávanou pracovní pozicí podle příslušnosti k makroregionu (N = 1 704)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

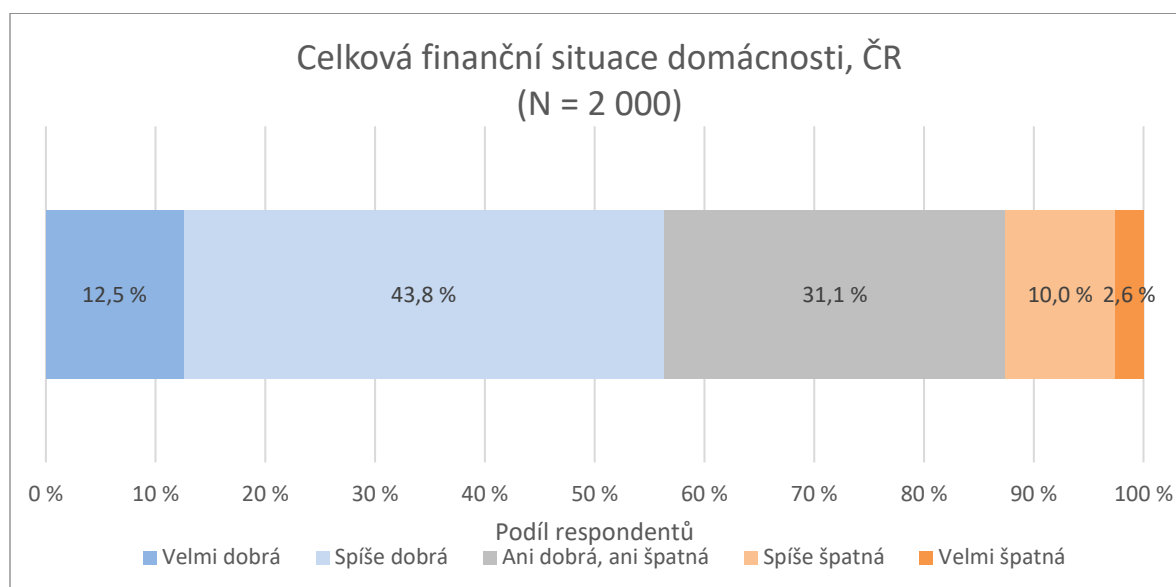
- Respondenti, kteří mají na stávající pozici vyšší kvalifikaci než potřebnou, přichází do Česka také za účelem ochrany (40,5 %).
- Ti, jejichž kvalifikace je v souladu s pracovní pozicí, nemívají potíže při úhradě běžných výdajů (78 %). Ti, jejichž kvalifikace je vyšší než požadovaná, mají dostatečný příjem k úhradě běžných životních nákladů již jen v přibližně polovině případů (53,6 %).
- Ti, jejichž kvalifikace je v souladu s pracovní pozicí, většinou hodnotí dobře svou celkovou finanční situaci (70,7 %). Ti, jejichž kvalifikace je ale vyšší než požadovaná, hodnotí svou celkovou finanční situaci dobře již jen ve 40,1 % případů.
- Mezi osobami ze třetích zemí je podíl osob s vyšší kvalifikací, než jaká je požadovaná, 30,7 %. Mezi osobami ze zemí EU je tento podíl mnohem nižší (12,5 %).
- Třetina osob (33,3 %), které mají vyšší kvalifikaci než vyžadovanou, pobývá v ČR v rozmezí 3,1 až 9,9 let, tedy poměrně dlouho na to, aby byly riziku dequalifikace vystavena.

- Nejvíce kvalifikace příchozích odpovídá u pozic specialistů, expertů (84,4 %), technických a odborných pracovníků (72,2 %) a pracovníků ve službách a prodeji (64,2 %). S vyšší než vyžadovanou kvalifikací se setkáváme častěji u pozic pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (51,1 %) a pracovníků ve službách a prodeji (32,9 %).
- Ti, jejichž kvalifikace je v souladu s pracovní pozicí, jsou nejčastěji občany EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (38,3 %).
- Ti, kteří mají vyšší kvalifikaci než vyžadovanou, pobývají častěji na území jako osoby s udělenou dočasnou ochranou (38,8 %), občané mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (22,6 %) a občané EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (17,3 %).
- Ti, jejichž kvalifikace je v souladu s pracovní pozicí, mají ve 13,2 % udělenou dočasnou ochranu. Ti, jejichž kvalifikace je vyšší než požadovaná, mají ve 38,8 % udělenou dočasnou ochranu.
- Vyšší kvalifikace než vyžadovaná se objevuje především u zaměstnanců v soukromém sektoru (69,4 %).

4.1.5. Celková finanční situace domácnosti

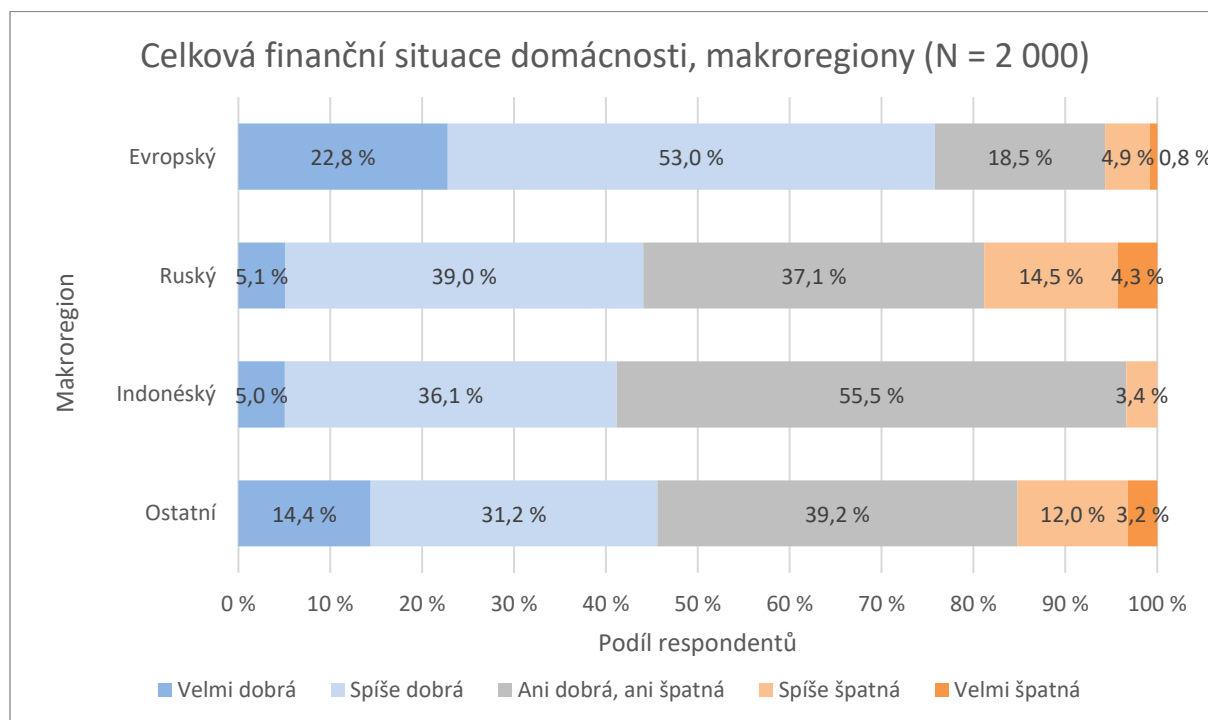
Celkovou finanční situaci domácnosti hodnotí téměř tři pětiny respondentů jako dobrou (56,3 %). Téměř třetina dotázaných váhá, zdali ji označit jako dobrou či nikoliv (31,1 %) a více než desetina dotázaných finanční situaci považuje za špatnou (2,6 %).

Graf 15: Celková finanční situace domácnosti (N = 2 000)

Jaké je rozložení hodnocení finanční situace domácnosti napříč makroregiony? Nejlépe je finanční situace hodnocena respondenty z evropského makroregionu (75,8 %). Hodnocení ve třech zbývajících makroregionech si jsou podobná a pohybují se nad dvěma pětinaми – v ruském činí 44,1 %, v ostatních 45,6 % a v indonéském 41,1 %.

Graf 16: Celková finanční situace domácnosti podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Respondenti, kteří hodnotí celkovou finanční situaci jako dobrou, disponují i dostatečným příjmem na úhradu běžných potřeb (91,7 %), většinou mají kvalifikaci v souladu s vykonávanou pozicí (71,9 %), pochází obvykle z EU (50,8 %), pobývají v zemi déle než 3,1 let (73,6 %), jsou častěji občany EU (registrovaní či neregistrovaní), nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (38,7 %), jsou spíše z evropského makroregionu (52,4 %), specialisté, experti (26,5 %) či techničtí a odborní pracovníci (23 %),
- Respondenti, kteří hodnotí celkovou finanční situaci jako špatnou, častěji přichází za získáním ochrany (69,7 %), pochází obvykle ze třetích zemí (86,1 %), pobývají v zemi do dvou let (69,7 %), jsou častěji osobami s udělenou dočasnou ochranou (64,1 %), jsou převážně z ruského makroregionu (73,3 %), pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (41,2 %).

4.2. Příjmy domácností

4.2.1. Celkový příjem domácností – výpočtová proměnná

Celkový čistý příjem domácnosti jsme vypočítali jako součet několika položek: příjmu ze zaměstnání, podnikání, příjmu z podpor (zahrnuje sociální podporu od státu – příspěvky, přídavky či dávky, humanitární dávky, podporu v nezaměstnanosti aj., dále stipendium a starobní důchod), příjmů ostatních (příjmy z investic, majetku, spoření, pronájmu) a příjmů ze zahraničí.

Tabulka níže uvádí průměry a mediány jednotlivých příjmových položek.

Tabulka 1: Měsíční čistý příjem domácnosti podle položek v korunách (N = 1 998)

		Příjmy - zaměstnání podnikání	Příjmy - podpora	Příjmy - ostatní	Příjmy - zahraničí
N	Platných	1 756	594	151	388
	Chybějících	244	1406	1849	1612
Průměr		47 524,55	9 648,34	11 164,28	14 775,96
Medián		40 000,00	8 865,00	5 000,00	5 000,00
Std. odchylka		30 334,770	8 081,224	15 715,536	27 957,675
Minimum		200	3	1	1

Maximum	20 0000	110 000	100 000	300 000
Celkem	8 3453 114	5 731 114	1 685 807	5 733 074

Po sečtení jednotlivých příjmových položek získáváme celkový čistý příjem domácnosti. Ten činí v průměru 48 350 Kč a medián činí 40 000 Kč.

Tabulka 2: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)

N	Platných	1998
	Chybějících	2
Průměr		48 349,90
Medián		40 000,00
Std. odchylka		33 137,90
Minimum		560
Maximum		300 000
Celkem		96 603 109

4.2.2. Celkový příjem domácností – kontrolní proměnná

Jednou z kontrolních proměnných, kterou jsme zařadili do dotazníku, se týkala čistého příjmu domácností. Respondenti ji uváděli jako celkovou částku příjmu za domácnost. Podle propočtu **celkový čistý měsíční příjem domácnosti ze zahraničí i ČR** (včetně důchodů, příspěvků na děti, vedlejších příjmů apod.) činí v průměru 47 468 Kč a medián činí 40 000 Kč.

Tabulka 3: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)

Celkový čistý měsíční příjem domácnosti ze zahraničí i ČR		
N	Platných	1998
	Chybějících	2
Průměr		47 468,15
Medián		40 000,00
Std. odchylka		31 507,09
Minimum		560
Maximum		300 000

Tato proměnná měla **kontrolní účel** – a nyní můžeme porovnat, do jaké míry svou roli naplnila.

Tabulka 4: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – čistý měsíční příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)

	Průměr	Medián
Výpočtová proměnná	48 350	40 000
Kontrolní proměnná	47 468	40 000

Rozdíl průměrného příjmu domácnosti činí na domácnost 882 Kč. Jedná se dle nás o nepatrný rozdíl. Je dán tím, že respondenti celkový příjem ve svém odhadu nepatrně snižují, pokud uvádí údaje po konkrétních položkách, dopíváme k údaji o něco málo vyššímu a domníváme se, že i přesnějšímu. Odráží skutečnost, že do celkového odhadu respondenti mohli opomenout zahrnout nějakou část svého příjmu. Medián v případě výpočtu a odhadu vyšel stejně. Zdá se, že své příjmy dokáží respondenti určit poměrně přesně.

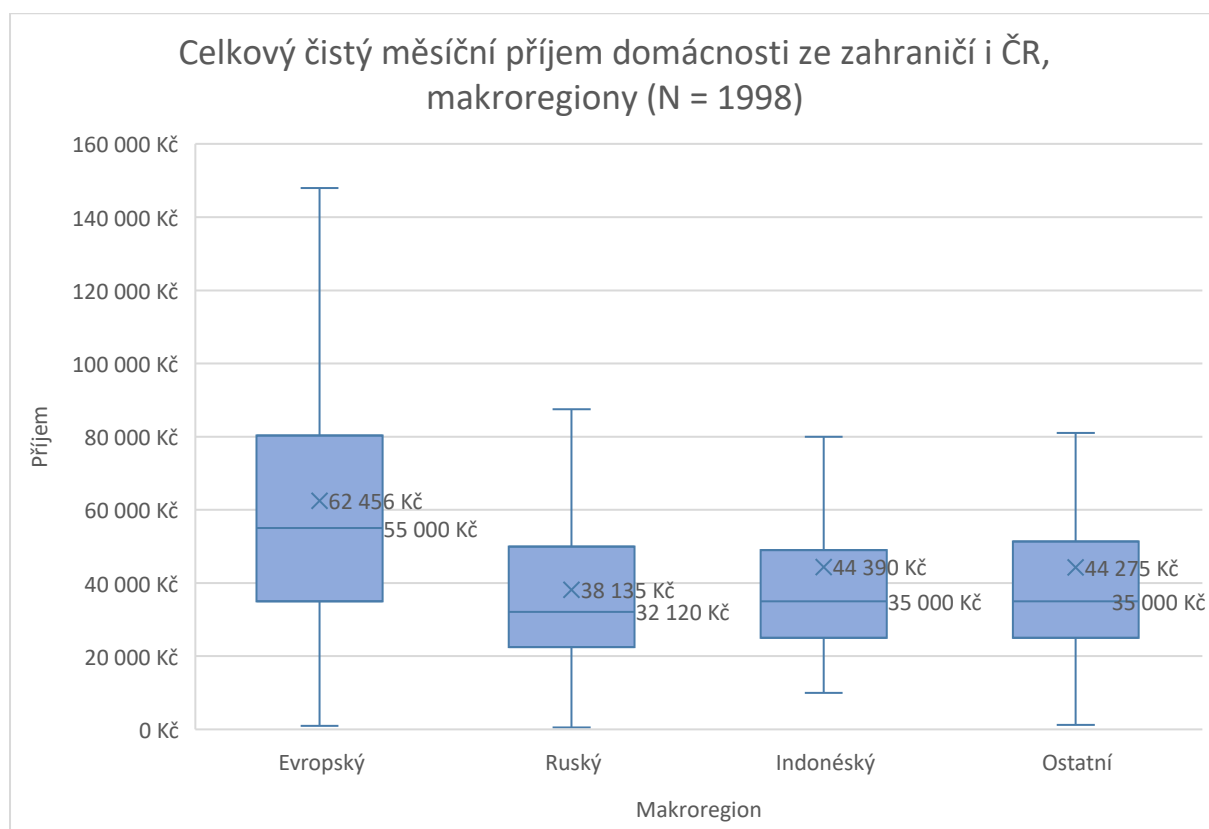
Nyní se poohlédneme po příjmech podle jednotlivých makroregionů podle kontrolní proměnné. Nejvyšší průměrný měsíční čistý příjem za domácnost pozorujeme v evropském makroregionu, kde činí 62 456 Kč (medián je 55 000 Kč). Průměrný příjem domácnosti v ostatních makroregionech činí 44 390 Kč, v indonéském makroregionu činí 44 390 Kč. Nejnižší průměrný příjem domácnosti je v ruském makroregionu – 38 135 Kč.

Tabulka 5: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti podle makroregionu v korunách (N = 1 998)

	Medián	Průměr
Evropský makroregion	55 000 Kč	62 456 Kč
Ruský makroregion	32 120 Kč	38 135 Kč
Indonéský makroregion	35 000 Kč	44 390 Kč
Ostatní makroregiony	35 000 Kč	44 275 Kč

Rozdíly mezi průměrnými a mediátorovými hodnotami ilustruje následující graf. Je z něj patrná odlišnost příjmů domácností evropského makroregionu s těmi dalšími.

Graf 17: Celkový měsíční čistý příjem domácností ze zahraničí i ČR podle příslušnosti k makroregionu (N = 1 998)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Průměrný čistý měsíční příjem klesá, pokud je důvodem pobytu hledání ochrany.
- Průměrný měsíční příjem domácnosti souvisí s kvalitou života, pokud je vyšší, znamená obvykle lepší přístup k dobré práci s rovnými podmínkami a kvalitnímu bydlení s dostatkem místa.
- Vyšší měsíční příjem domácnosti znamená, že respondenti častěji uvádí, že mají dostatečný příjem k úhradě běžných výdajů, jejich kvalifikace odpovídá současné pracovní pozici, pozitivněji hodnotí celkovou finanční situaci své domácnosti, pochází častěji ze zemí EU, pobývají v Česku déle než tři roky a nemají udělenou dočasnou ochranu – s ní jsou spojovány nižší příjmy domácností.
- Domácnosti s nízkými, nižšími a středními příjmy² tvoří častěji občané ze třetích zemí než ze zemí EU (nízké – 78 %, nižší – 81,4 %, střední – 64,3 %). Zastoupení domácností

² Průměrné příjmy: nízký příjem – 15 705 Kč, nižší příjem – 28 202 Kč, střední příjem – 40 285 Kč, vyšší příjem – 57 768 Kč.

s vyššími příjmy, které jsou ze třetích zemí, je o něco málo vyšší než těch z EU (53 %). Ale vysoko příjmových domácností je poměrově více ze zemí EU (63,8 %).

- Osoby s nízkými a nižšími příjmy nalézáme častěji na pozicích pomocných a nekvalifikovaných pracovníků a pracovníků ve službách a prodeji.
- Osoby se středními příjmy jsou častěji zaměstnány jako techničtí a odborní pracovníci a pracovníci ve službách a prodeji.
- Osoby s vyššími a vysokými příjmy zastávají často pozice specialistů expertů a technických a odborných pracovníků.
- Každý druhý cizinec z těch, kteří mají vysoké příjmy, se dá označit za vysoce kvalifikovaného (52,6 %).
- Vliv nejvyššího dosaženého vzdělání na výši příjmu není až tak velký. Absolventy vyšších odborných škol a vysokých škol nalezneme napříč všemi příjmovými kategoriemi (vysoké, vyšší a střední příjmy jich má 68,7 %, ale nízké a nižší příjmy dosahuje 31,3 %). Přibližně polovina absolventů středních škol s maturitou má nízké a nižší příjmy (51,9 %), střední, vyšší a vysoké příjmy má méně než polovina z nich (48,1 %).
- Nízké příjmy nalézáme o něco častěji u osob s dočasnou ochranou (52,8 %) a občanů EU nepotřebujících povolení k přechodnému či trvalému pobytu (23,8 %). Nižší příjmy nalézáme častěji u osob s dočasnou ochranou (38,9 %), občanů mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (24,6 %) a občanů EU nepotřebujících povolení k přechodnému či trvalému pobytu (18,3 %).
- Občané EU nepotřebující povolení k přechodnému či trvalému pobytu jsou častěji členy domácností s vyššími a vysokými příjmy (49,3 %).
- Občané mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu dosahují spíše nižších (29,6 %) a středních (23,9 %) příjmů.
- Osoby v domácnostech s udělenou dočasnou ochranou se koncentrují především v nízké příjmových kategoriích (nízké příjmy má 40,3 %, nižší příjmy 29,6 %). Vyšších a vysokých příjmů dosahuje jen 11,6 % dotázaných.
- Z evropského makroregionu jsou častěji domácnosti s vyššími (25,1 %) a vysokými (33,8 %) příjmy. V indonéském a ostatních makroregionech jsou více zastoupeny

vysoké příjmy 99627,75

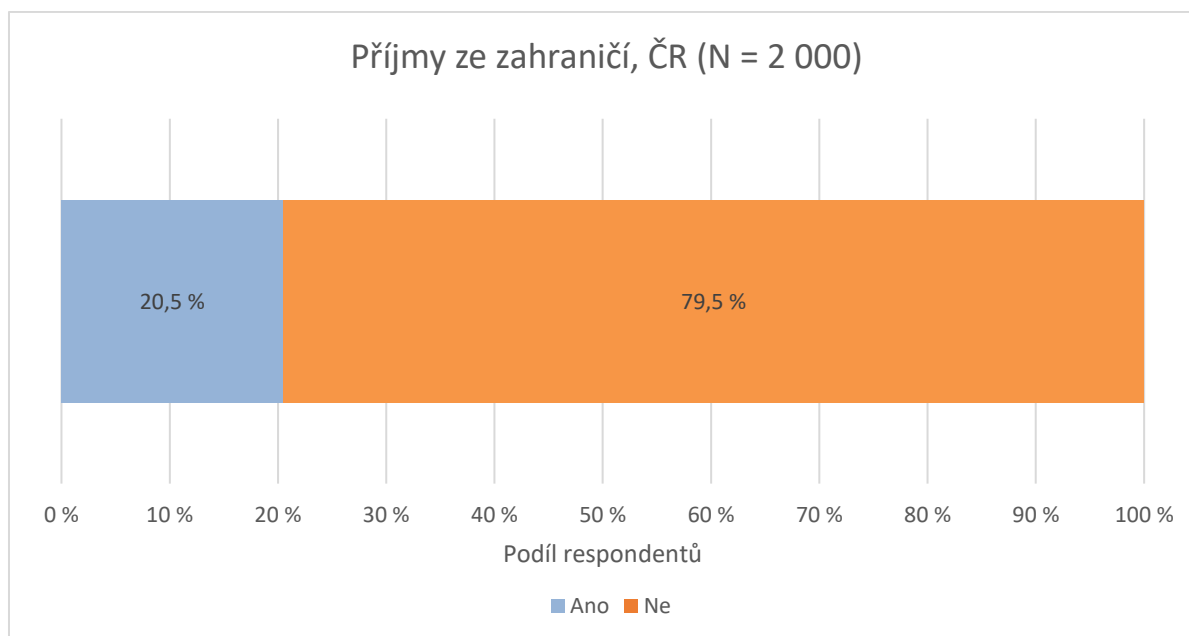
kategorie s nižšími a středními příjmy. V ruském makroregionu nalézáme domácnosti spíše s nízkými (27 %), nižšími (25,4 %) a středními (19,5 %) příjmy.

- Domácnosti s nízkými příjmy pobývají v Česku obvykle 1 až 2 roky (52,8 %). Domácnosti se středními příjmy pobývají v zemi obvykle 3,1 až 9,9 let (44,9 %), což platí i pro ty s vyššími příjmy (43 %). Domácnosti s vysokými příjmy pobývají v ČR častěji 3,1 až 9,9 let (47,9 %) a více než deset let (43,9 %).

4.2.3. Příjmy ze zahraničí

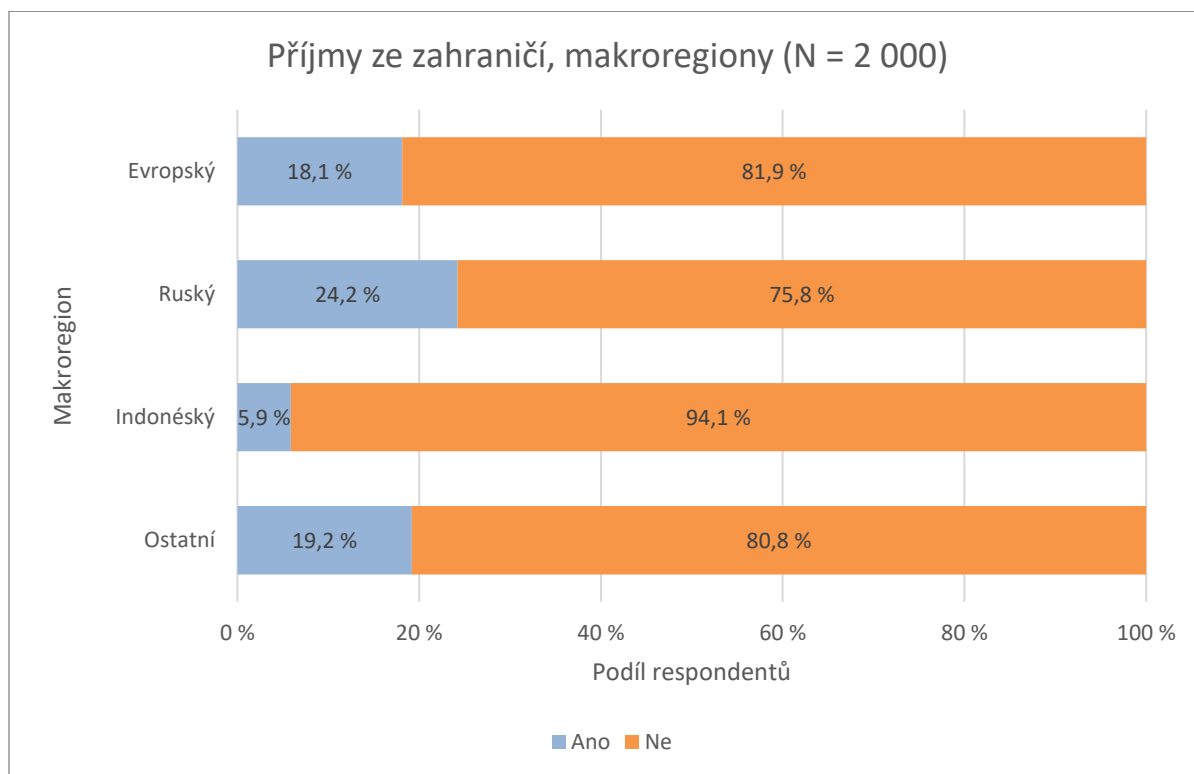
Příjmy ze zahraničí (včetně země původu) uvádí přibližně pětina respondentů (20,5 %). Přibližně čtyři pětiny dotázaných (79,5 %) žádné příjmy ze zahraničí nemá.

Graf 18: Příjmy ze zahraničí (N = 2 000)

Podle makroregionů nejvíce příjmů ze zahraničí včetně země původu vykazují respondenti z makroregionu ruského (24,2 %), dále makroregionů ostatních (19,2 %) a evropského (18,1 %). Nejméně příjmy ze zahraničí přijímají dotázaní z indonéského makroregionu (5,9 %).

Graf 19: Příjmy ze zahraničí podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

Na základě propočtu vyplývá, že průměrná výše příjmu ze zahraničí činí 14 776 Kč (medián 5 000 Kč).

Tabulka 6: Měsíční čistý příjem domácnosti ze zahraničí v korunách – výpočtová položka (N = 1 998)

		Příjmy - zahraničí
N	Platných	388
	Chybějících	1 612
Průměr		14 775,96
Medián		5 000,00
Std. odchylka		27 957,67
Minimum		1
Maximum		300 000
Celkem		5 733 074

I v případě určení **výše příjmu ze zahraničí** jsme použili kontrolní proměnnou. Jednalo se o položku, kterou jsme již uvedli, neboť byla součástí výpočtu celkového čistého měsíčního příjmu domácnosti. Na jiném místě dotazníku jsme se dotázali na výši příjmu v jiné souvislosti a za rok. Získali jsme po přepočtení následující údaj: průměrný měsíční příjem ze zahraničí činil 9 010 Kč a medián 3 333 Kč.

Tabulka 7: Měsíční čistý příjem domácnosti ze zahraničí v korunách – kontrolní položka (N = 403)

N	Platných	403
	Chybějících	1 597
Průměr		9 010,36
Medián		3 333,33
Std. odchylka		15714,71
Minimum		80,00
Maximum		125 000,00
Celkem		3 631 173,83

Tato proměnná měla **kontrolní účel** – a nyní můžeme porovnat, do jaké míry svou roli naplnila.

Tabulka 8: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – čistý měsíční příjem domácnosti ze zahraničí v korunách (N = 1 998; 403)

	Průměr	Medián
Výpočtová proměnná	14 776	5 000
Kontrolní proměnná	9 010	3 333

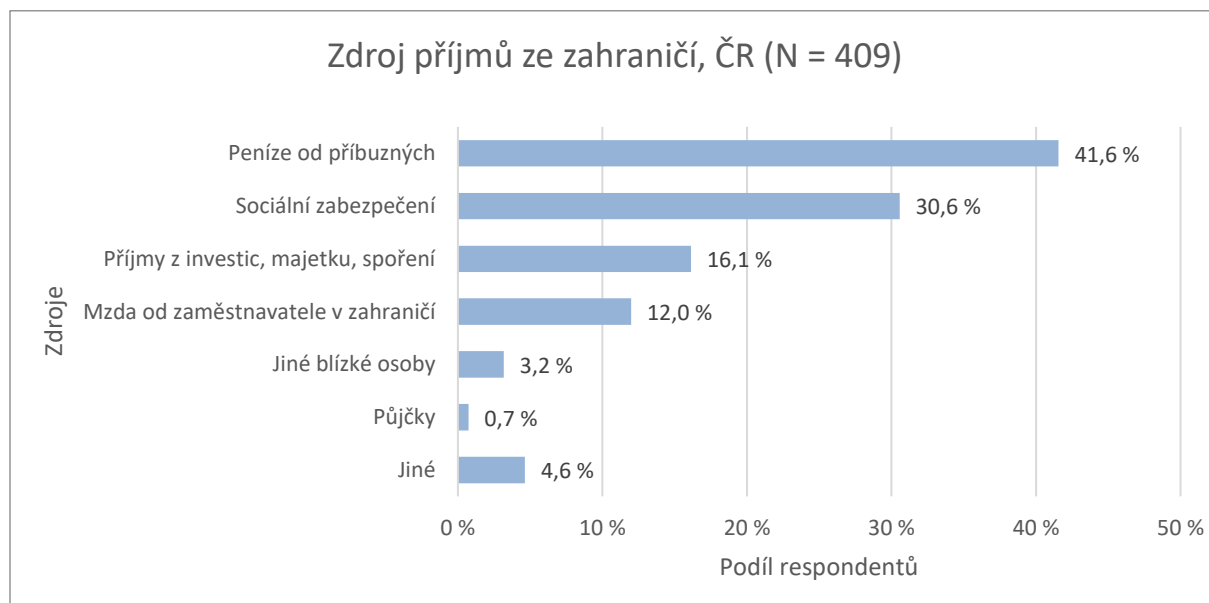
Je patrné, že v těchto údajích již nalzáme o něco větší rozdíly. Výpočtové údaje jsou vyšší než ty kontrolní – pravděpodobně je ovlivnilo u kontrolní proměnné roční období, na které se odhad vztahoval. Musíme v úvahu brát období tvorby (sběru) dat kolem konce roku, kdy respondenti mohli přijímat v souvislosti s různými svátky větší množství prostředků zejména od příbuzných, kteří patří k významným zdrojům. Můžeme se domnívat, že výpočtová hodnota může být v tomto ohledu o něco nadhodnocena. Alternativní vysvětlení se ale zase může zakládat na tom, že krátkodobý výčet může být mnohem přesnější než součet finančních prostředků za celý rok, kdy se může na některé přijaté prostředky snadno zapomenout.

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Pokud má domácnost příjmy ze zahraničí, většinou se jí daří pokrýt náklady spojené s běžným životem (70,2 %). Je patrné, že příjmy ze zahraničí jsou vítaným zdrojem, který vylepšuje celkové příjmy a tím i ekonomickou situaci domácností. Pokud bereme v úvahu průměrný měsíční příjem domácnosti 48 350 Kč, pak se příjem ze zahraničí na tomto celkovém příjmu podílí 30,6 %.
- Respondenti s příjmy ze zahraničí mají ponejvíce udělenou dočasnou ochranu (40,6 %) a pochází častěji z ruského makroregionu (57,9 %).

Pokud respondenti odpověděli, že nějaké příjmy ze zahraničí mají, zjišťovali jsme, **o jaké zdroje příjmů ze zahraničí se jedná**. Více než dvě pětiny dotázaných získávají peníze od příbuzných (41,6 %) a méně než třetina ze sociálního zabezpečení, např. starobní důchod (30,6 %). Méně se setkáváme se zdroji v podobě příjmů z investic, majetku a spoření – např. podíly ze zisku, úroky z cenných papírů, pojištění, prodej majetku aj. (16,1 %) a mzdou od zaměstnavatele v zahraničí (12,0 %). Další zdroje se objevují spíše okrajově – jiné blízké osoby (3,2 %) či půjčky (0,7 %). Mezi jinými uváděnými zdroji (4,6 %) se objevily např. zejména výživné, navrácení dluhu.

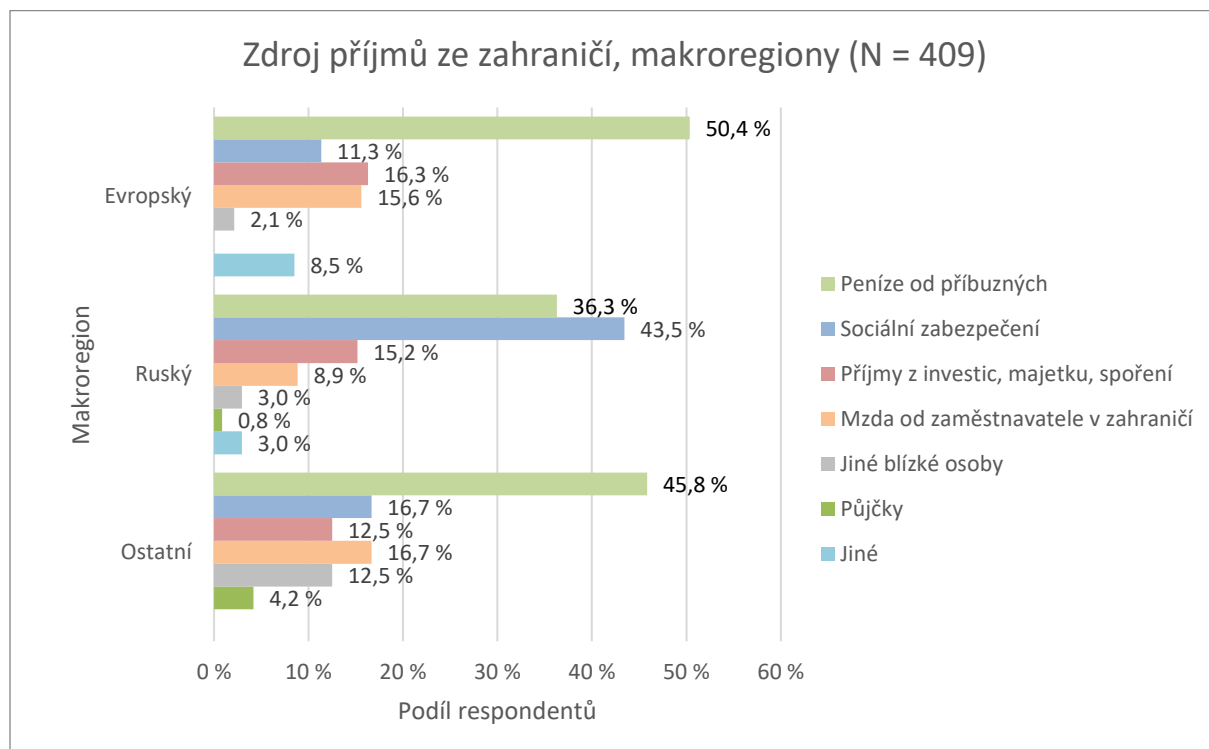
Graf 20: Zdroj příjmů ze zahraničí (N = 409)

V makroregionu evropském jsou nejvíce zastoupeným zdrojem příjmů ze zahraničí příbuzní, kteří zasílají peníze (50,4 %). V ruském makroregionu jako zdroj financí slouží sociální

zabezpečení (43,5 %) a příbuzní zasílající peníze (36,3 %). V ostatních makroregionech jsou významným zdrojem rovněž příbuzní s jejich finančními prostředky (45,8 %). Zastoupení zdrojů v rámci makroregionu indonéského je tak malé, že výsledky nemá smysl prezentovat.

Graf 21: Zdroj příjmů ze zahraničí podle příslušnosti k makroregionu (N = 409)

4.3. Výdaje (náklady) domácností

Měsíční **výdaje domácností** byly kalkulovány jako součet útraty a vydání na případnou splátku dluhu. Průměrný měsíční výdaj – útrata činí 33 052 Kč a výdaj – splátka dluhu 11 268 Kč.

Tabulka 9: Měsíční výdaje: útrata a splátka dluhu v korunách – výpočtová položka (N = 1 997; 276)

		Výdaje – útrata	Výdaje – splátka dluhu
N	Platných	1997	276
	Chybějících	3	1 724
Průměr		33 052,06	11 268,35
Medián		30 000,00	8 000,00
Std. odchylka		19 881,50	11 112,92

Minimum	20	1
Maximum	130 000	50 000
Celkem	66 004 954	3 110 064

Celkový průměrný měsíční výdaj za domácnost činí 34 558 Kč.

Tabulka 10: Měsíční výdaje celkem v korunách – výpočtová položka (N = 2 000)

N	Platných	2 000
	Chybějících	0
Průměr		34 557,51
Medián		30 000,00
Std. odchylka		21 713,106
Minimum		220
Maximum		133 000
Celkem		6 911 5018

I pro výdaje jsme do dotazníku včlenili proměnnou, která se dotazovala na průměrnou útratu domácnosti za měsíc při zohlednění období posledních tří měsíců. Tato proměnná měla **kontrolní účel**.

Tabulka 11: Měsíční výdaje celkem v korunách – kontrolní položka (N = 1 999)

N	Platných	1999
	Chybějících	1
Průměr		31 922,40
Medián		30 000,00
Std. odchylka		17 508,03
Minimum		500
Maximum		120 000
Celkem		63 812 869

A nyní můžeme obě proměnné porovnat.

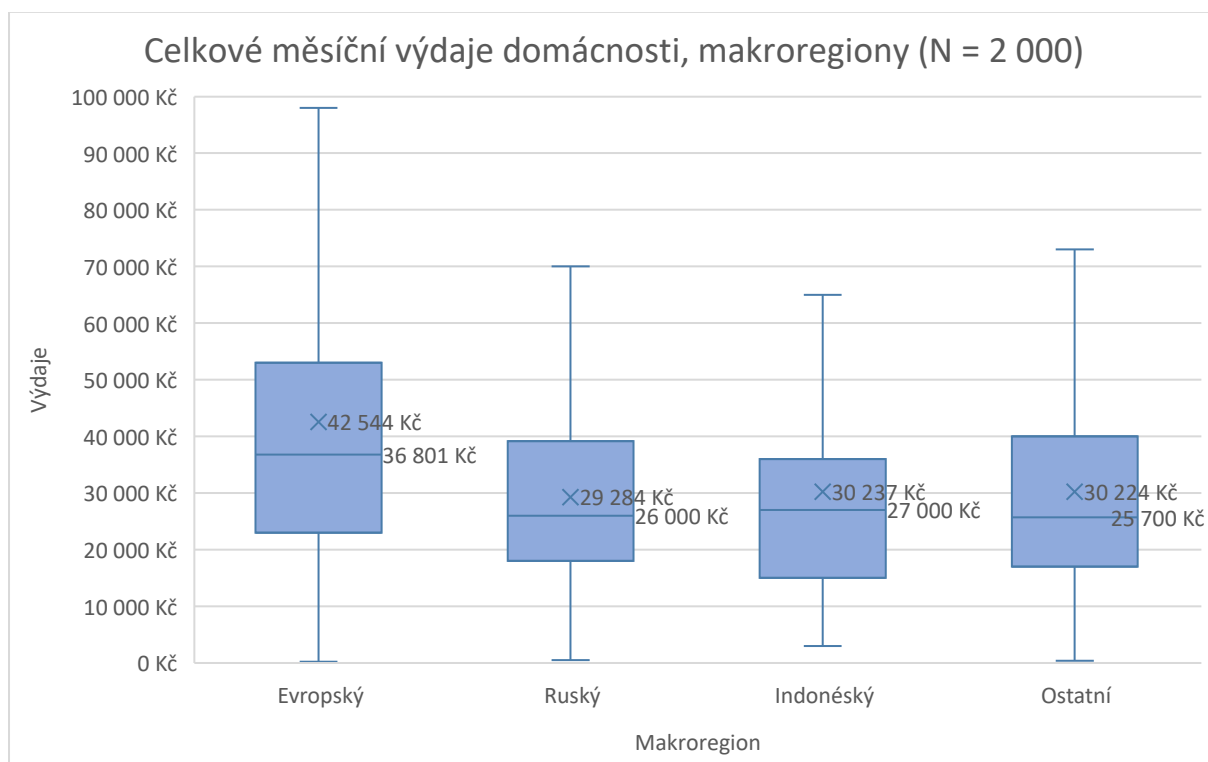
Tabulka 12: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční výdaje domácností v korunách (N = 2 000; 1 999)

	Průměr	Medián
Výpočtová proměnná	34 558	30 000
Kontrolní proměnná	31 922	30 000

Z porovnání vyplývá, že mediány u obou proměnných jsou stejné. Rozdíl mezi průměrnými částkami výdajů domácností činí 2 636 Kč. Je patrné, že v rámci jednotlivých součtových položek výdajů je údaj vyšší. Může to být dáno tím, že otázka respondenta rovněž upozorňuje na nutnost zahrnout do výdajů také splátky dluhů. Nicméně vysvětlení tohoto rozdílu může být více.

Pokud se zaměříme na rozdíly ve výdajích napříč makroregiony, je patrné, že největší výdaje se týkají osob z makroregionu evropského, kde je i nevyšší měsíční průměrný výdaj za domácnost (42 544 Kč).

Graf 22: Měsíční výdaj za domácnost podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

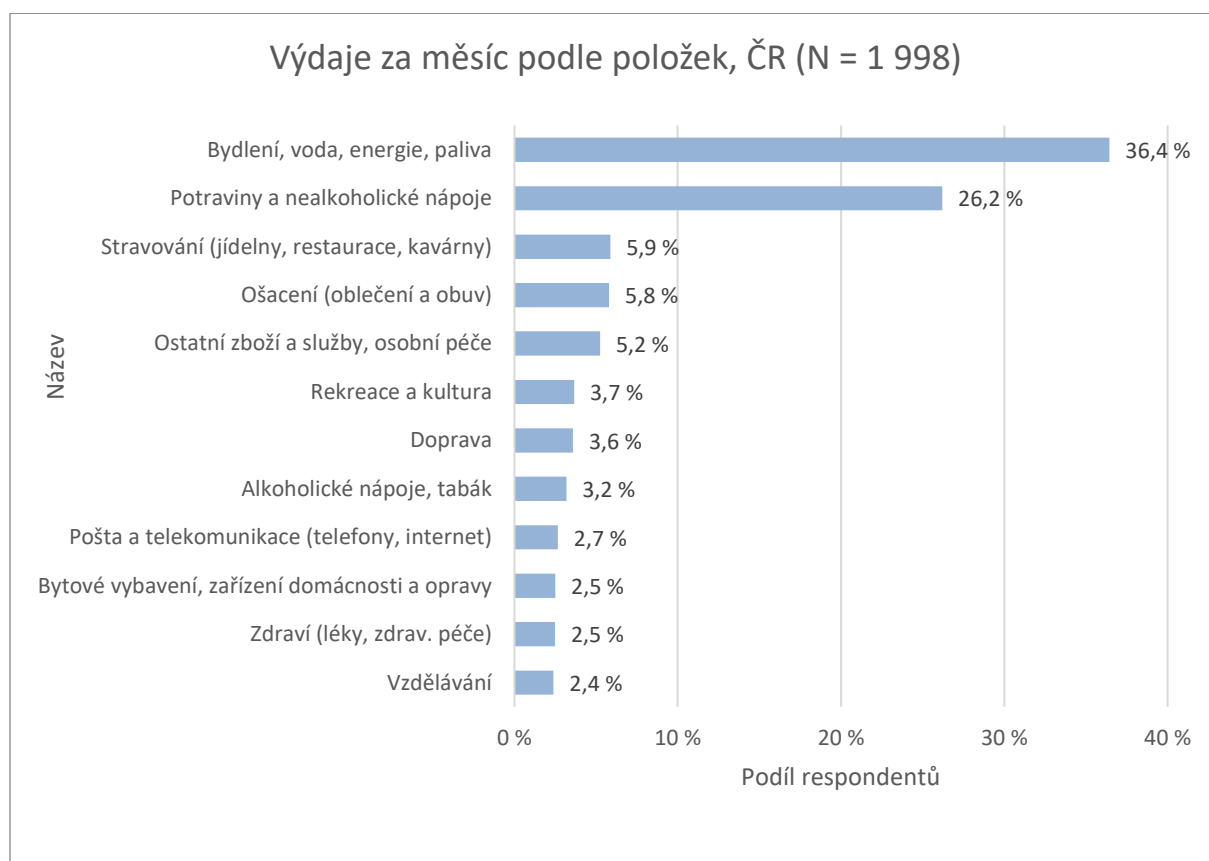
Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Nízké výdaje³ mají ponejvíce pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (34,1 %).
- Vysoké výdaje uvádí nejčastěji specialisté a experti (40,2 %).
- Vysoké výdaje mají vysoce kvalifikovaní cizinci (51,2 %).
- Nízké výdaje domácností uvádí osoby s dočasnou ochranou (44,8 %) a občané EU nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (25,5 %).
- Nižší výdaje uvádí spíše osoby s udělenou dočasnou ochranou (33 %), občané EU nepotřebující povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (25,8 %) a občané mimo EU s povolením k dlouhodobému pobytu (20,8 %).
- Vysoké výdaje nalézáme spíše u občanů EU nepotřebujících povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (38 %).
- Domácnosti osob s udělenou dočasnou ochranou mají spíše nízké a nižší výdaje (61,1 %).
- Nízké výdaje mají obvykle domácnosti pobývajících v ČR 1 až 2 roky (45,5 %), nižší výdaje zase lidé s pobytem 3,1 až 9,9 let (40,5 %).
- Vysoké výdaje mají častěji respondenti s pobytem 3,1 až 9,9 let (43,6 %) a více než 10 let (43,9 %).
- Nízké výdaje (74,8 %) a nižší výdaje (69,3 %) uvádí především jednočlenné domácnosti.
- Vyšší (35,6 %) a vysoké (42,6 %) výdaje mají častěji domácnosti dvoučlenné.

Domácnosti měsíčně utratí nejvíce za bydlení, vodu, energie, paliva (36,4 %) a potraviny a nealkoholické nápoje (26,2 %). Výdaje za ostatní položky jsou v řádech jednotek procent.

³ Průměrné výdaje: nízké výdaje – 11 602 Kč, nižší výdaje – 21 458, střední výdaje – 29 882 Kč, vyšší výdaje – 40 647 Kč, vysoké výdaje – 68 274 Kč.

Graf 23: Měsíční výdaj za domácnost podle položek (N = 1 998)

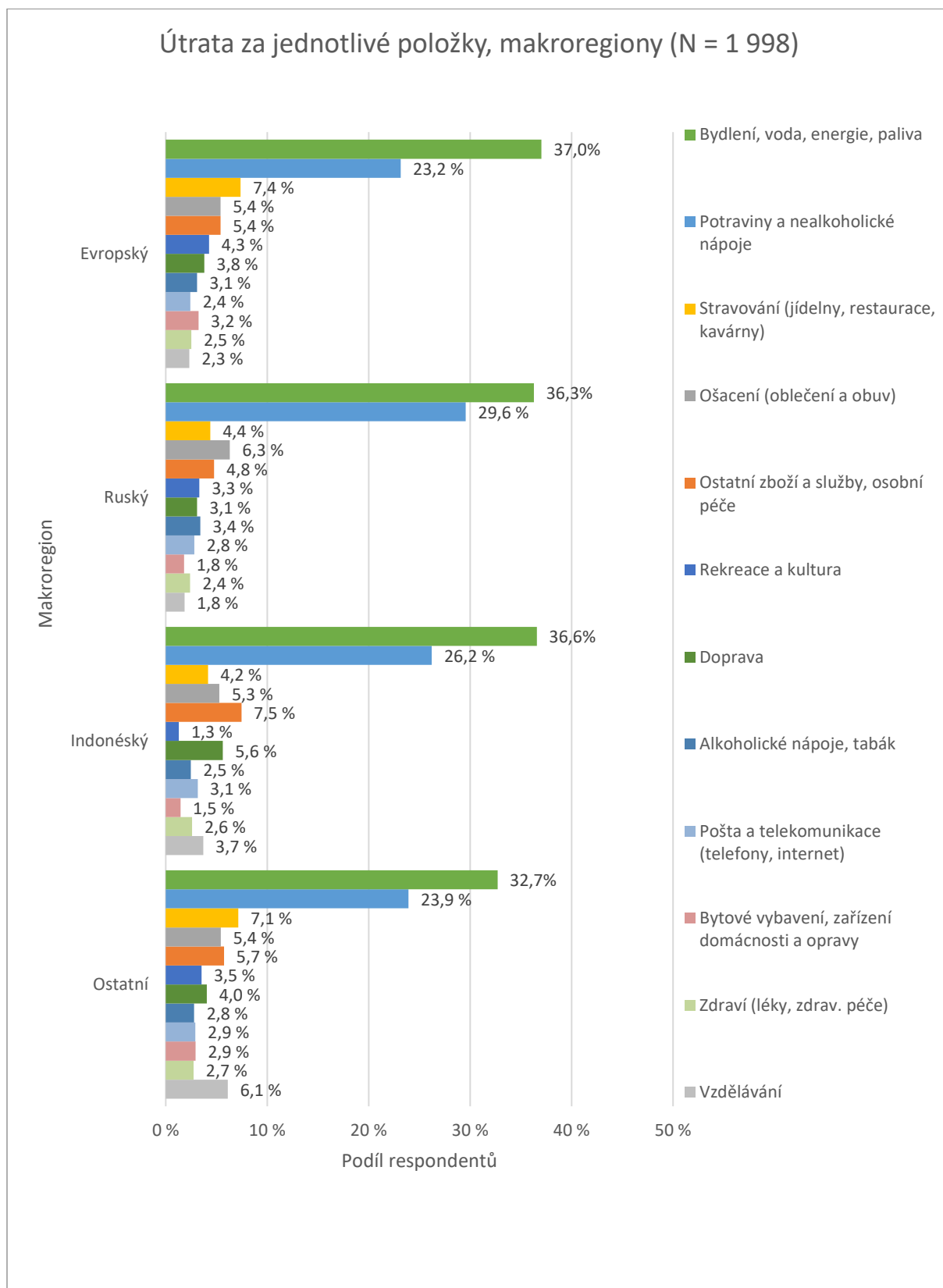
Nejvyšší průměrný měsíční výdaj domácnosti je za bydlení (11 669 Kč) a nejnižší za vzdělávání (767 Kč).

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Respondenti, kteří mají vyšší výdaje za bydlení, vodu, energii a paliva i za potraviny a nealkoholické nápoje, mají vyšší počet členů domácnosti.

Výdaje domácností napříč jednotlivými makroregiony odráží rozložení dvou nejvíce zastoupených výdajových položek – dominují v nich výdaje za bydlení, vodu, energii a paliva a za potraviny a nealkoholické nápoje. Významné rozdíly z hlediska skladby výdajů mezi makroregiony nejsou.

Graf 24: Měsíční výdaj za domácnost podle položek a příslušnosti k makroregionu (N = 1 998)

4.4. Úspory domácností

Dále se věnujeme **výpočtu úspor**. Úsporu představuje rozdíl mezi celkovým příjmem a celkovým výdajem. Po odečtení dospíváme k tomu, že výše úspor činí průměrně 13 744 Kč (medián je 8 000 Kč).

Tabulka 13: Měsíční úspora celkem v korunách – výpočtová položka (N = 2 000)

N	Platných	2000
	Chybějících	0
Průměr		13 744,05
Medián		8 000,00
Std. odchylka		20 818,93
Minimum		-67 000,00
Maximum		270 000,00
Celkem		27 488 091,00

Na úspory jsme dotazovali i v jiné kontrolní otázce, v níž jsme zjišťovali, kolik peněz průměrně domácnost ušetří za jeden měsíc, přičemž měli respondenti zohlednit období posledních tří měsíců.

Tabulka 14: Měsíční úspora celkem v korunách – kontrolní položka (N = 1 587)

N	Platných	1 587
	Chybějících	413
Průměr		14 221,56
Medián		10 000,00
Std. odchylka		19 479,66
Minimum		-600
Maximum		300 005
Celkem		22 569 615

Nyní můžeme oba výsledky vzájemně porovnat.

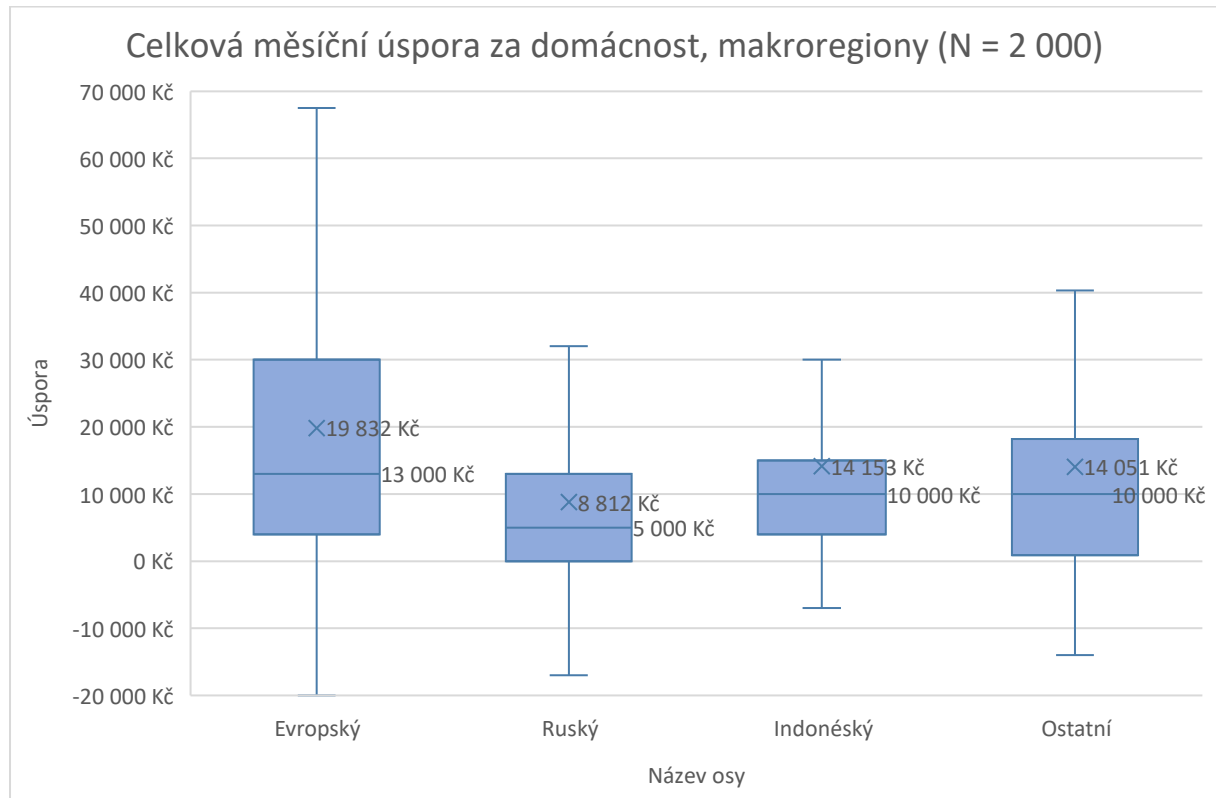
Tabulka 15: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční úspory domácností v korunách (N = 2 000; 1 587)

	Průměr	Medián
Výpočtová proměnná	13 744	8 000
Kontrolní proměnná	14 222	10 000

Z porovnání vyplývá, že nalézáme rozdíl jak v mediánové hodnotě (2 000 Kč), tak i v průměrné hodnotě (478 Kč). Tento rozdíl mohl být způsoben řadou zkreslení, např. tím, že o celku domácnosti vypovídali respondenti, aniž by měli detailnější přehled o všech úsporách jednotlivých členů, proto je často odhadovali.

Nejvíce finančních prostředků ušetří měsíčně domácnosti z evropského makroregionu – průměrně 19 832 Kč. Nejméně úspor nalézáme v makroregionu ruském – průměrně zde lidé uspoří 8 812 Kč.

Graf 25: Měsíční úspora za domácnost podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

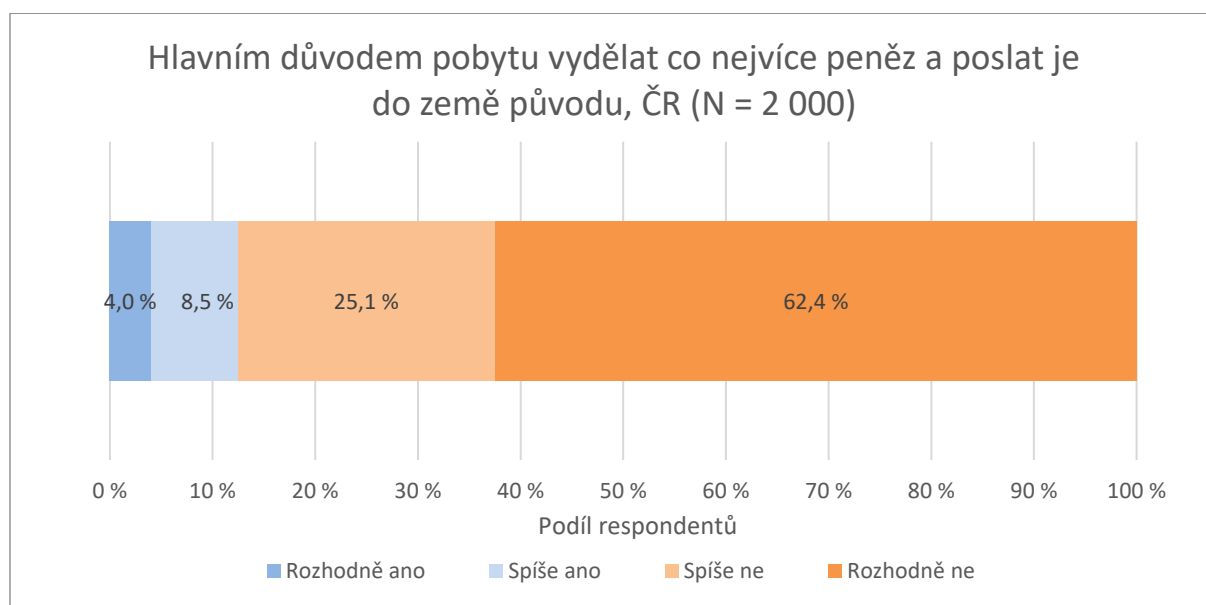

4.5. Remittance peněžní/peněžní transfery k nerezidentům

4.5.1. Remittance jako důvod pobytu

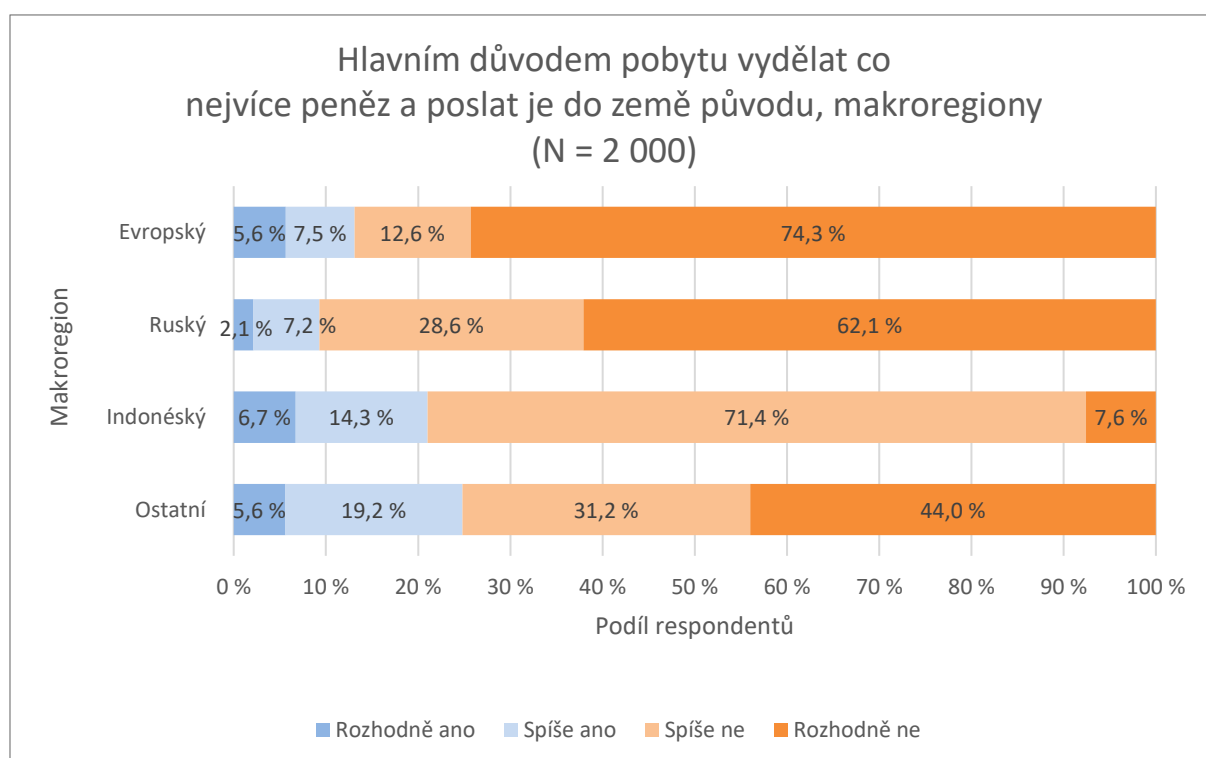
Jak moc jsou **remittance důvodem pobytu cizinců** v Česku? Motivuje je snaha vydělat co nejvíce peněz a poslat je zpět do země svého původu? Pro 12,5 % respondentů je remittance hlavním důvodem pobytu. Ale pro většinu to tak není – více než čtyři pětiny dotázaných není hlavním důvodem pobytu vydělání peněz a jejich zaslání zpět do země původu (87,5 %).

Graf 26: Remitence jako hlavní důvod pobytu (N = 2 000)

Je patrné, že remittance je důvodem pobytu o něco málo více ve dvou makroregionech – ostatních makroregionech (24,8 %) a indonéském makroregionu (21 %).

Graf 27: Remitence jako hlavní důvod pobytu podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

4.5.2. Výše remitence

Vypočetli jsme, že celková **měsíční výše remitence** činí v průměru 6 620 Kč, medián je 5 000 Kč.

Tabulka 16: Měsíční remitence v korunách – výpočtová položka (N = 399)

N	Platných	399
	Chybějících	1 601
Průměr		6 620,49
Medián		5 000,00
Std. odchylka		6 162,34
Minimum		1
Maximum		46 258
Celkem		2 641 575

Vedle toho jsme se po výši remitencí dotazovali v **kontrolní samostatné otázce**, která zjišťovala, kolik finančních prostředků domácnost poslala do zahraničí za poslední rok. Po přepočtení výše remitence činila průměrně 3 227 Kč (medián 1 667).

Tabulka 17: Měsíční remitence v korunách – kontrolní položka (N = 558)

N	Platných	558
	Chybějících	1 442
Průměr		3 226,70
Medián		1 666,67
Std. odchylka		5 447,43
Minimum		41,67
Maximum		83 333,33
Celkem		1 800 499,99

Nyní můžeme oba výsledky vzájemně porovnat.

Tabulka 18: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční remitence domácností v korunách (N = 399; 558)

	Průměr	Medián
Výpočtová proměnná	6 620	5 000
Kontrolní proměnná	3 227	1 667

Rozdílné výsledky lze přičíst už jen různé míře ochoty na otázku v danou chvíli odpovídat (v jednom případě odpovědělo 399 respondentů, ve druhém případě 558). Na přímou otázku zareagovalo více dotázaných, přičemž ale uvedli nižší částku celkové remitence. Vliv mohl mít dovětek otázky, který se zmiňoval o odeslání peněz příbuzným (zmíněno na prvním místě) či někomu jinému. Klíčové **vysvětlení rozdílu** ale spatřujeme v tom, že výpočtová proměnná vznikla v měsících na přelomu a začátku roku, tedy v období intenzivnějších kontaktů respondentů s domovinou, významných svátků, a tedy i zvýšených toků remitencí. V tomto ohledu se domníváme, že na rozdíl od předchozích proměnných je kontrolní proměnná validnější, protože pokrývá celé roční období. Je logické, že je hodnota remitence v tomto případě nižší, neboť zahrnuje jak období zvýšeného zasílání finančních prostředků, tak i období, kdy jsou remitenční toky nižší.

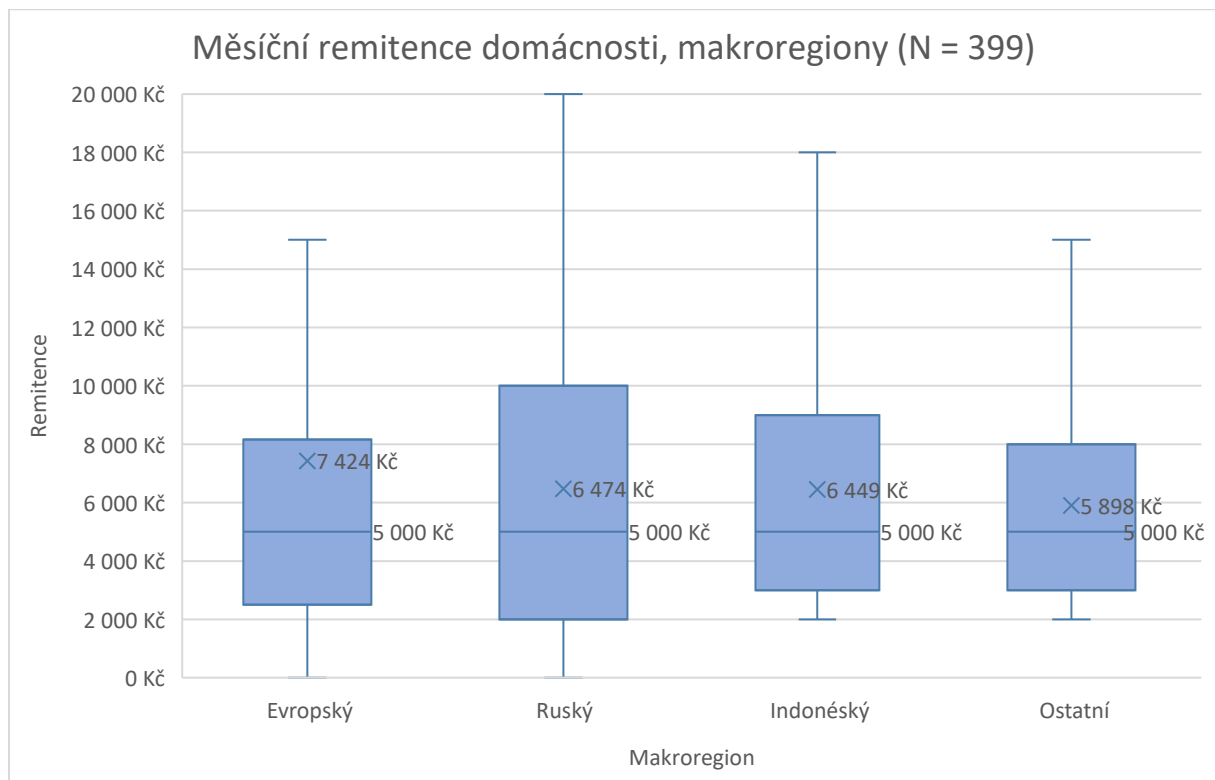
Pokud kontrolní proměnnou porovnáme s další proměnnou, kterou představuje množství finančních prostředků zaslaných přímo do země původu, pak by platilo, že téměř veškeré prostředky jsou zasílány výhradně do země původu (95,3 %).

Tabulka 19: Měsíční remitence v korunách zaslaná přímo do země původu – kontrolní položka (N = 552)

N	Platných	522
	Chybějících	1 478
Průměr		3 288,36
Medián		1 666,67
Std. odchylka		6 760,65
Minimum		8
Maximum		100 000
Celkem		1 716 525

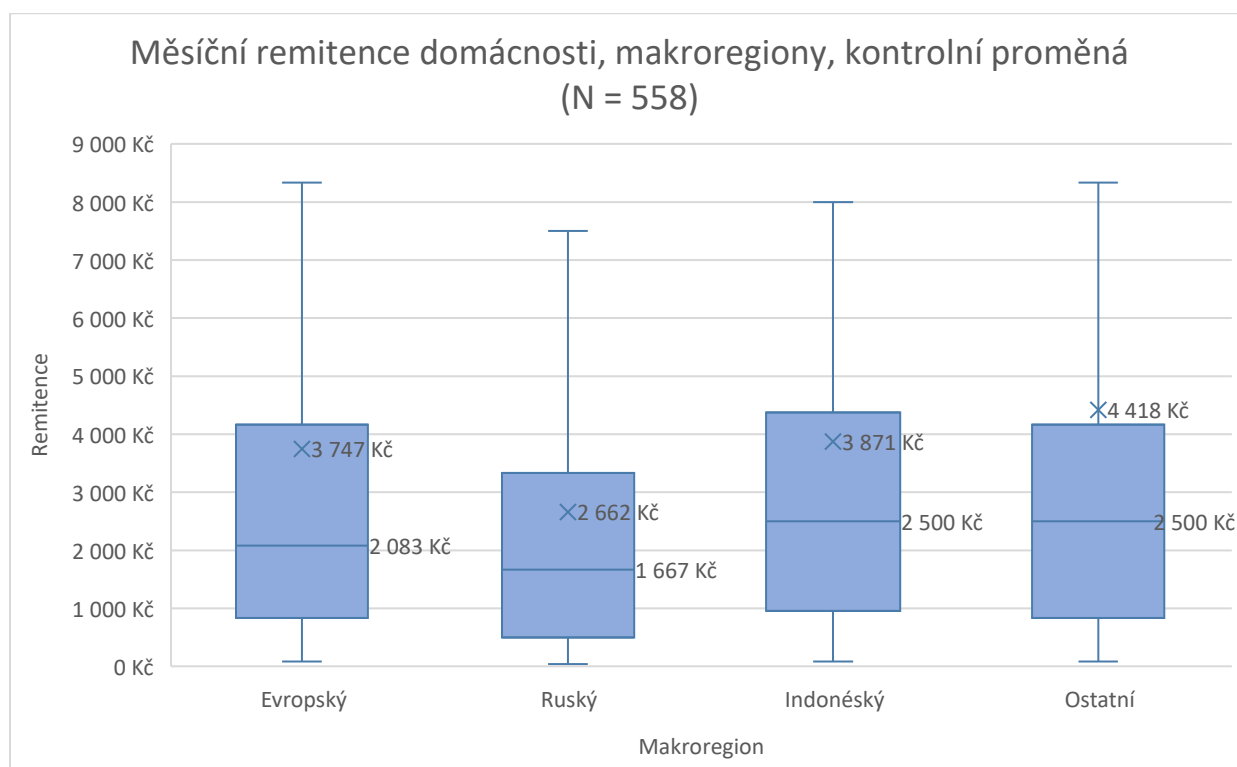
Uvedené remitence napříč jednotlivými makroregiony jsou stanoveny podle výpočtové proměnné. Jak jsme již uvedli, jejich výše je podmíněna obdobím sběru dat, což je koneckonců patrné zejména na větších remitenčních tocích do ruského makroregionu.

Graf 28: Remitence za domácnosti podle příslušnosti k makroregionu, výpočtová proměnná (N = 399)

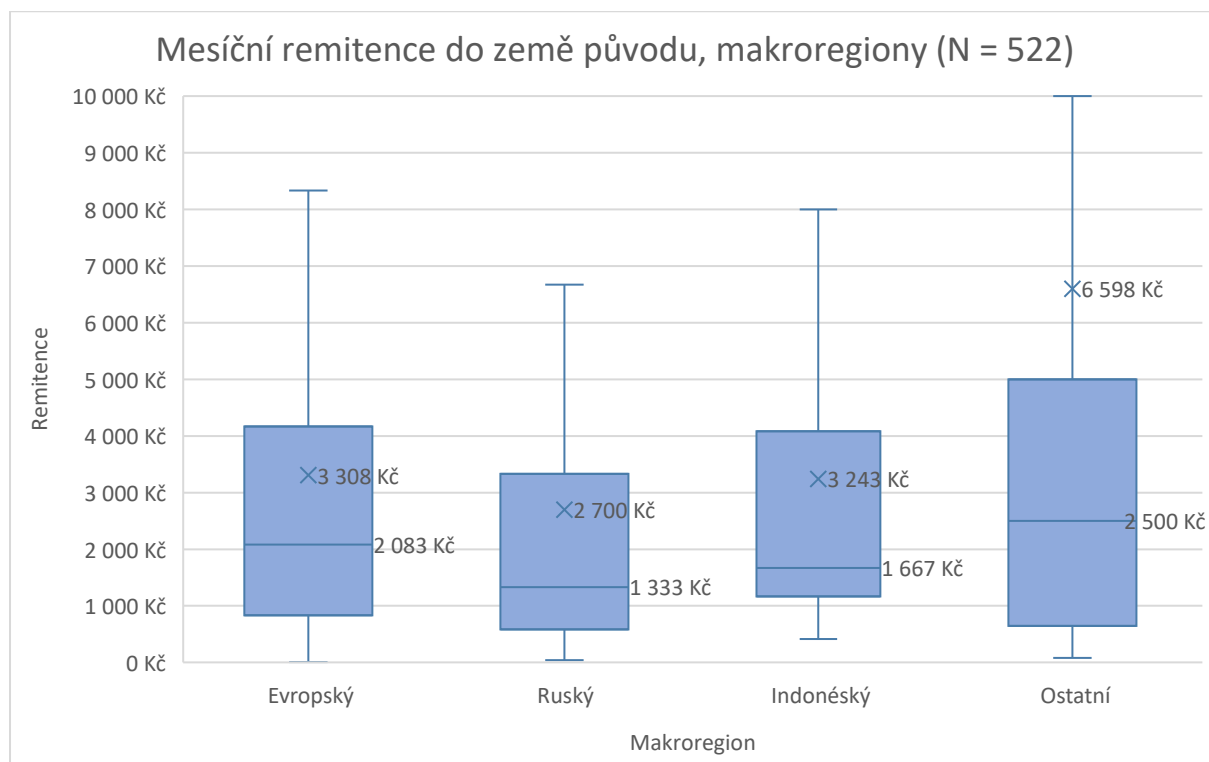
Pokud vyjdeme z kontrolní proměnné, pak nejvyšší průměrnou remitenci za domácnost nalzáme v makroregionu indonésckém (46 448 Kč za rok – tedy 3 871 Kč za měsíc). Nejnížší průměrná remitence je naopak v makroregionu ruském (31 940 Kč za rok – tedy 2 662 Kč za měsíc).

Graf 29: Remitence za domácnosti podle příslušnosti k makroregionu, kontrolní proměnná (N = 558)

Nejvyšší průměrnou remitenci směřující přímo do země původu za domácnost nalzáme v makroregionech ostatních (za rok 79 180 Kč – tedy 6 598 Kč za měsíc). Nejnižší průměrná remitence přímo do země původu za domácnost je v makroregionu ruském (32 401 Kč – tedy 2 700 Kč za měsíc). U indonéského makroregionů ostatních pozorujeme, že rozptyl zasílaných částek je značný a nalzáme zde respondenty, kteří zasílají do země původu ve srovnání s ostatními vysoké částky.

Graf 30: Měsíční remitence za domácnosti přímo do země původu podle příslušnosti k makroregionu (N = 522)

Z vyhodnocení vzájemných vztahů mezi sledovanými proměnnými vyplývá, že:

- Výše remitencí souvisí se zvolenou životní strategií – pokud je zasílání peněz její součástí, lidé tomu uzpůsobují své chování a snaží se co nejvíce šetřit. Lidé s vysokými remitencemi⁴ se vyznačují úsporným způsobem života (58,7 %).

Nízké remitence bývají zasílány spíše nepravidelně (65,4 %). Pravidelnost zasílání se zvyšuje s vyšší remitencí.

- Pokud respondent udržuje vztahy se svým dítětem (dětmi) v zemi původu, zvyšuje se i výše remitence.

⁴ Průměrná remitence (kontrolní proměnná, měsíční průměr za rok): nízké remitence – 321 Kč, nižší remitence – 847 Kč, střední remitence – 1 712 Kč, vyšší remitence – 3 346 Kč, vysoké remitence – 10 607 Kč.

4.5.3. Výše remitence – výpočet ze všech domácností

Nejvyšší podíl remitencí na příjmu zaznamenáváme u respondentů z indonéského makroregionu (12,1 %). Průměrný podíl remitence na příjmu představuje 7,7 %.

Tabulka 20: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle makroregionů (N = 2 000)

Makroregion	Příjem na členy domácnosti	Remitence na členy domácnosti	Podíl remitencí na příjmu
Evropský makroregion	38 384 Kč	2 362 Kč	6,2 %
Ruský makroregion	20 992 Kč	1 906 Kč	9,1 %
Indonéský makroregion	22 131 Kč	2 680 Kč	12,1 %
Ostatní makroregiony	28 582 Kč	2 669 Kč	9,3 %
Celkem	28 298 Kč	2 174 Kč	7,7 %

Nejvyšší podíl domácností s remitencemi nalézáme v ostatních makroregionech (50,4 %) a v indonéském makroregionu (48,7 %).

Tabulka 21: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a domácností s remitencemi (N = 2 000)

Makroregion	Průměrné příjmy domácností	Průměrné výdaje domácností	Průměrná úspora domácností	Průměrné remitence	Podíl remitencí na příjmu	Podíl remitencí na úsporách	Podíl domácností posílajících remitence
Evropský makroregion	62 456 Kč	42 544 Kč	19 912 Kč	3 747 Kč	6,0 %	18,8 %	15,9 %
Ruský makroregion	38 135 Kč	29 284 Kč	8 851 Kč	2 662 Kč	7,0 %	30,1 %	32,0 %
Indonéský makroregion	44 390 Kč	30 237 Kč	14 153 Kč	3 871 Kč	8,7 %	27,3 %	48,7 %
Ostatní makroregiony	44 275 Kč	30 224 Kč	14 051 Kč	4 418 Kč	10,0 %	31,4 %	50,4 %
Celkem	48 350 Kč	34 558 Kč	13 774 Kč	3 227 Kč	6,7 %	23,4 %	27,9 %

Tabulka 22: Příjem a remittance na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle vybraných států (N = 2 000)

Stát	Příjem na členy domácnosti	Remittance na členy domácnosti	Podíl remitencí na příjmu
Polsko	37 033 Kč	2 496 Kč	6,7 %
Rusko	32 645 Kč	1 178 Kč	3,6 %
Slovensko	37 796 Kč	1 864 Kč	4,9 %
Ukrajina	24 619 Kč	1 955 Kč	7,9 %
Vietnam	21 862 Kč	1 463 Kč	6,7 %

Tabulka 23: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a podíl domácností s remitencemi podle vybraných států (N = 2 000)

Stát	Průměrné příjmy domácností	Průměrné výdaje domácností	Průměrná úspora domácností	Průměrné remittance	Podíl remitencí na příjmu	Podíl remitencí na úsporách	Podíl domácností posílajících remittance
Polsko	51 433 Kč	36 274 Kč	15 159 Kč	4 481 Kč	8,7 %	29,6 %	31,7 %
Rusko	50 931 Kč	37 629 Kč	13 302 Kč	1 779 Kč	3,5 %	13,4 %	25,4 %
Slovensko	61 709 Kč	40 329 Kč	21 380 Kč	2 621 Kč	4,2 %	12,3 %	12,9 %
Ukrajina	36 692 Kč	28 205 Kč	8 487 Kč	2 762 Kč	7,5 %	32,5 %	32,3 %
Vietnam	47 006 Kč	32 362 Kč	14 644 Kč	2 445 Kč	5,2 %	16,7 %	44,8 %

4.5.4. Výše remittance – výpočet ze všech domácností posílajících remittance

Nejvyšší podíl remitencí na příjmu zaznamenáváme u respondentů z indonéského makroregionu (12,2 %). Průměrný podíl remittance na příjmu představuje 7,3 %.

Tabulka 24: Příjem a remittance na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle makroregionů

Makroregion	Příjem na členy domácnosti	Remittance na členy domácnosti	Podíl remitencí na příjmu
Evropský makroregion	42 967 Kč	2 362 Kč	5,5 %
Ruský makroregion	25 686 Kč	1 906 Kč	7,4 %
Indonéský makroregion	21 947 Kč	2 680 Kč	12,2 %
Ostatní makroregiony	30 598 Kč	2 669 Kč	8,7 %
Celkem	29 692 Kč	2 174 Kč	7,3 %

Nejvyšší podíl domácností s remitencemi nalézáme v indonéském makroregionu (30,7 %) a v ostatních makroregionech (23,8 %).

Tabulka 25: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a domácností s remitencemi

Makroregion	Průměrné příjmy domácností	Průměrné výdaje domácností	Průměrná úspora domácností	Průměrné remitence	Podíl remitencí na příjmu	Podíl remitencí na úsporách
Evropský makroregion	69 316 Kč	42 835 Kč	26 481 Kč	3 747 Kč	5,4 %	14,1 %
Ruský makroregion	45 486 Kč	33 332 Kč	12 155 Kč	2 662 Kč	5,9 %	21,9 %
Indonéský makroregion	39 812 Kč	27 202 Kč	12 610 Kč	3 871 Kč	9,7 %	30,7 %
Ostatní makroregiony	49 996 Kč	31 401 Kč	18 595 Kč	4 418 Kč	8,8 %	23,8 %
Celkem	50 701 Kč	34 588 Kč	16 113 Kč	3 227 Kč	6,4 %	20,0 %

Tabulka 26: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle vybraných států

Stát	Příjem na členy domácnosti	Remitence na členy domácnosti	Podíl remitencí na příjmu
Polsko	40 410 Kč	2 496 Kč	6,2 %
Rusko	29 207 Kč	1 178 Kč	4,0 %
Slovensko	44 354 Kč	1 864 Kč	4,2 %
Ukrajina	19 263 Kč	1 955 Kč	10,1 %
Vietnam	22 364 Kč	1 463 Kč	6,5 %

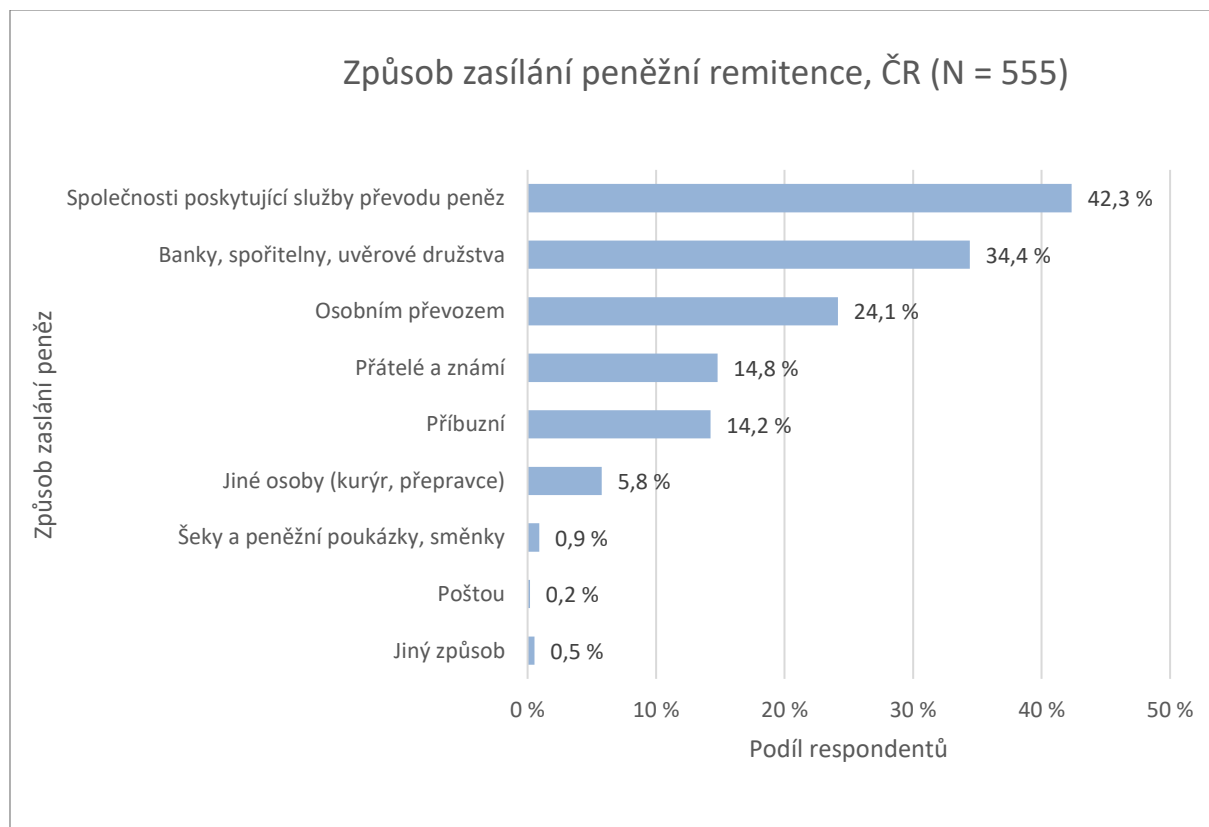
Tabulka 27: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a podíl domácností s remitencemi podle vybraných států

Stát	Průměrné příjmy domácností	Průměrné výdaje domácností	Průměrná úspora domácností	Průměrné remitence	Podíl remitencí na příjmu	Podíl remitencí na úsporách
Polsko	62 615 Kč	47 192 Kč	15 423 Kč	4 481 Kč	7,2 %	29,1 %
Rusko	55 500 Kč	34 824 Kč	20 676 Kč	1 779 Kč	3,2 %	8,6 %
Slovensko	70 115 Kč	36 480 Kč	33 635 Kč	2 621 Kč	3,7 %	7,8 %
Ukrajina	36 692 Kč	28 205 Kč	8 487 Kč	2 762 Kč	7,5 %	32,5 %
Vietnam	42 602 Kč	30 117 Kč	12 485 Kč	2 445 Kč	5,7 %	19,6 %

4.5.5. Zasilání remitence

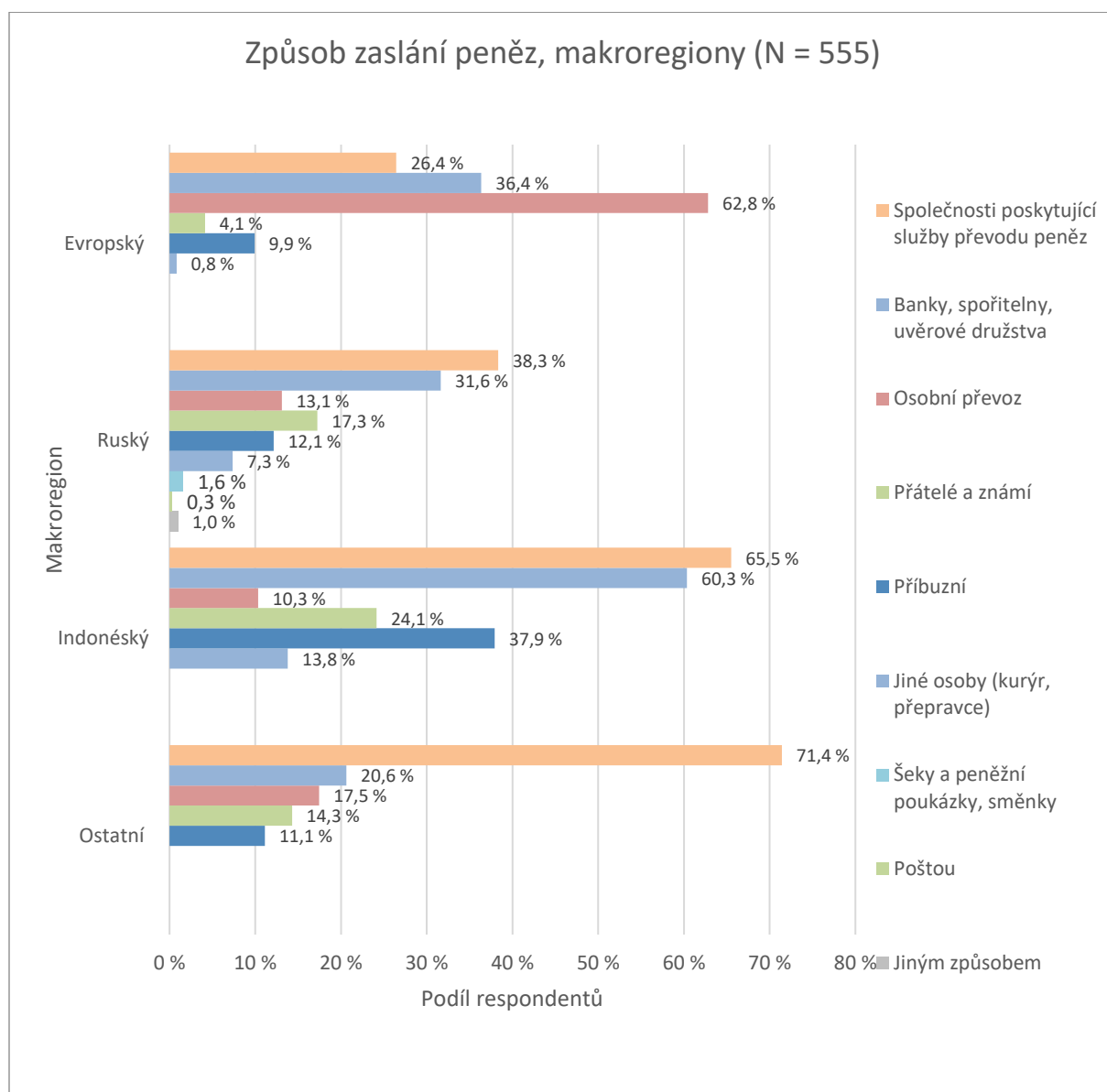
Nejčastěji jsou **finanční prostředky zasilány** prostřednictvím společností poskytujících služby převodu peněz (42,3 %), bank, spořitelny, úvěrových družstev (34,4 %) či osobním převozem (24,1 %). Méně častěji jsou využíváni k převozu příbuzní (14,2 %) či jiné osoby (kurýr, přepravce – 14,2 %). Jiné kanály jsou využívány spíše okrajově.

Graf 31: Způsob zasilání peněžní remitence (N = 555)

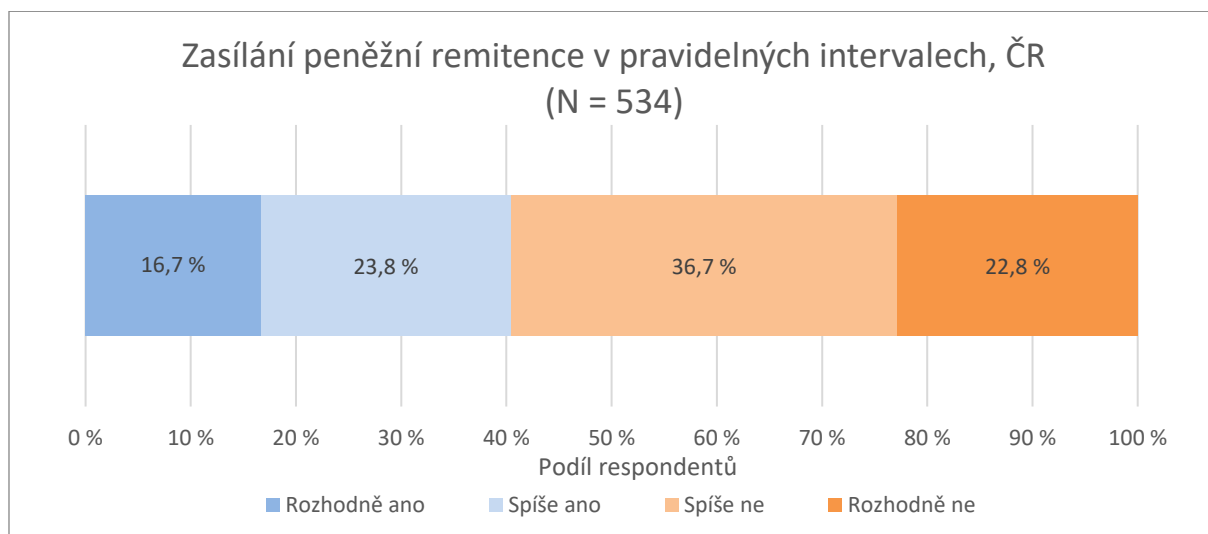
Způsoby zasilání peněžní remitence se liší podle makroregionů. Respondenti z evropského makroregionu preferují osobní převoz (62,8 %) a banky, spořitelny a úvěrová družstva (36,4 %), respondenti z ruského makroregionu využívají nejvíce společnosti poskytující služby převodu peněz (38,3 %) a banky, spořitelny a úvěrová družstva (31,6 %), respondenti z indonéskeho makroregionu upřednostňují převoz společnostmi poskytujícími služby převodu peněz (65,5 %) a banky, spořitelny a úvěrová družstva (60,3 %), respondenti z ostatních makroregionů preferují společnosti poskytující služby převodu peněz (71,4 %).

Graf 32: Způsob zaslání remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)

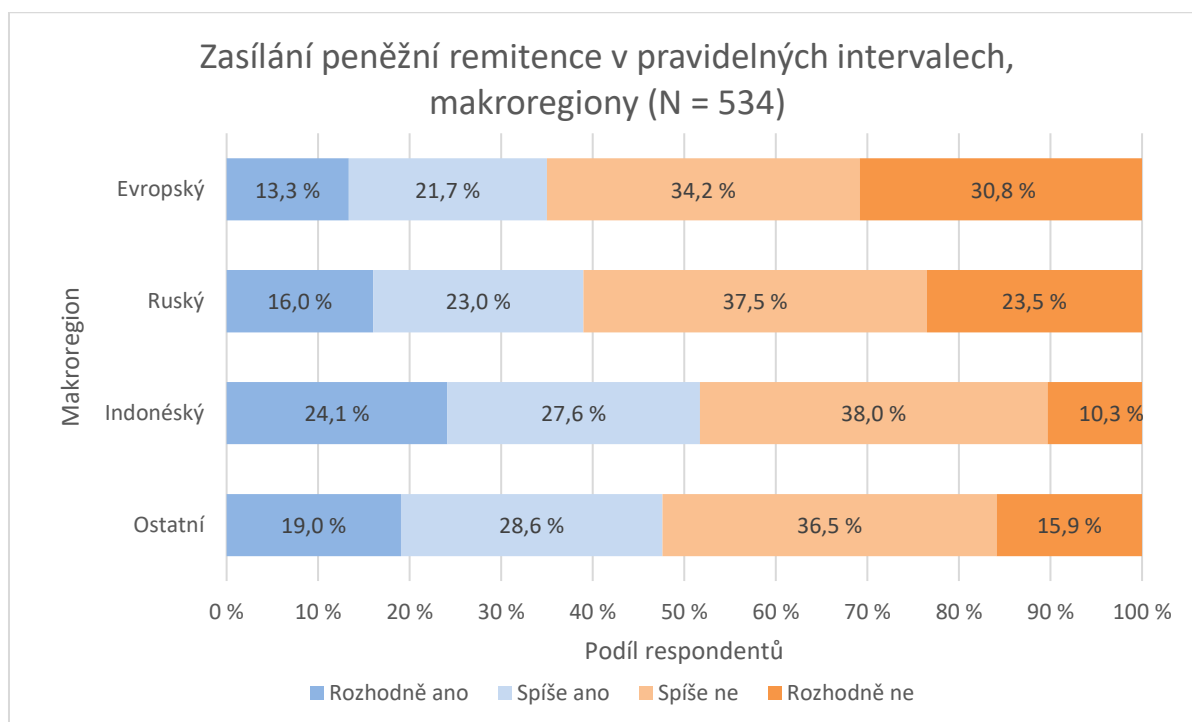
Posílají respondenti peníze pravidelně během roku ve stejných opakujících se časových intervalech? Přibližně dvě pětiny dotázaných (40,5 %) zasílají peníze v pravidelných intervalech, téměř tři pětina tak nečiní (59,5 %).

Graf 33: Zasilání peněžní remitence v pravidelných intervalech (N = 534)

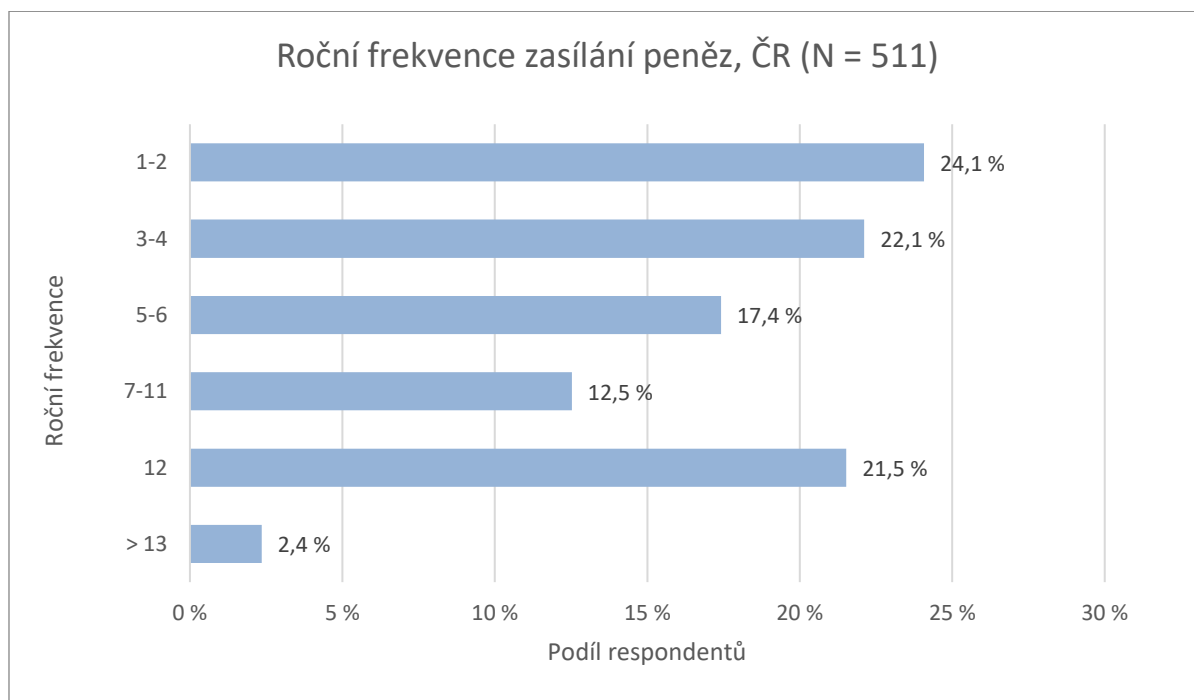
Nejpravidelněji – ve stejných opakujících se časových intervalech – jsou peněžní remitence zasílány osobami z indonéského makroregionu (51,7 %) a také z makroregionů ostatních (47,6 %).

Graf 34: Zasilání peněžní remitence v pravidelných intervalech podle příslušnosti k makroregionu (N = 534)

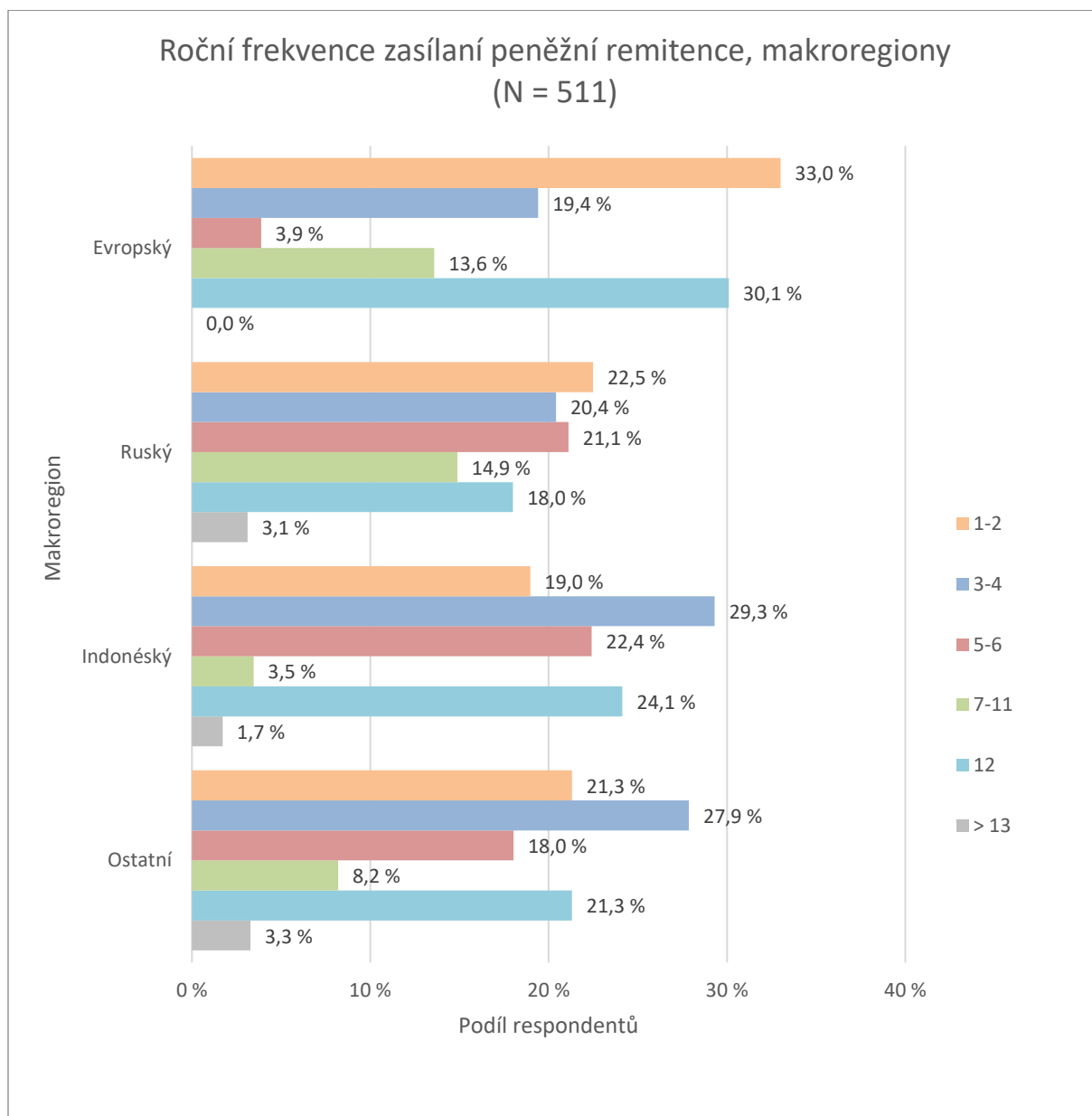
Peněžní remitence jsou zasílány s frekvencí v průměru 6krát do roka (medián je 5krát). Přibližně čtvrtina dotázaných zasílá peněžní remitence nejčastěji 1–2krát ročně (24,1 %), 3 – 4krát ročně (22,1 %) a 12krát ročně (21,5 %).

Graf 35: Roční frekvence zasílání peněžní remitence (N = 511)

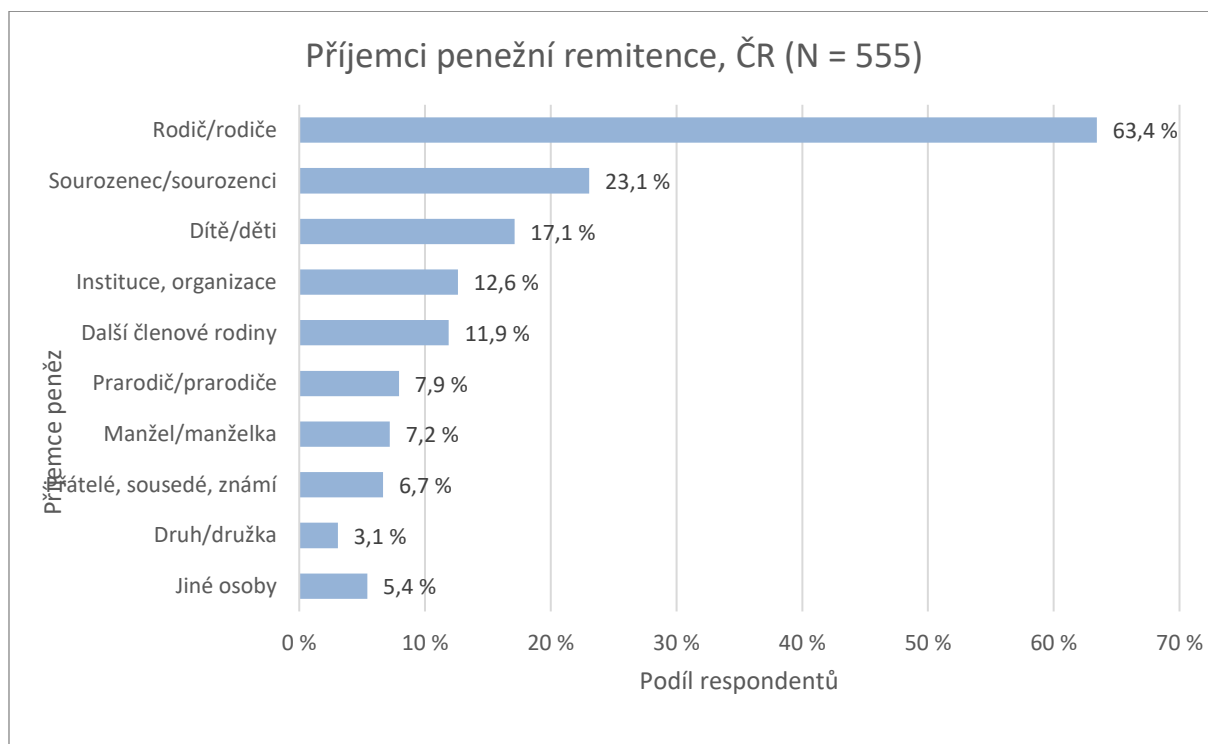
Nejméně často (1–2krát) jsou peněžní remitence zasílány v rámci evropského makroregionu (33 %). Každý měsíc peněžní remitence odchází do makroregionu evropského (30,1 %), indonéského (24,1 %) a ostatních makroregionů (21,3 %).

Graf 36: Roční frekvence zasílání peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 511)

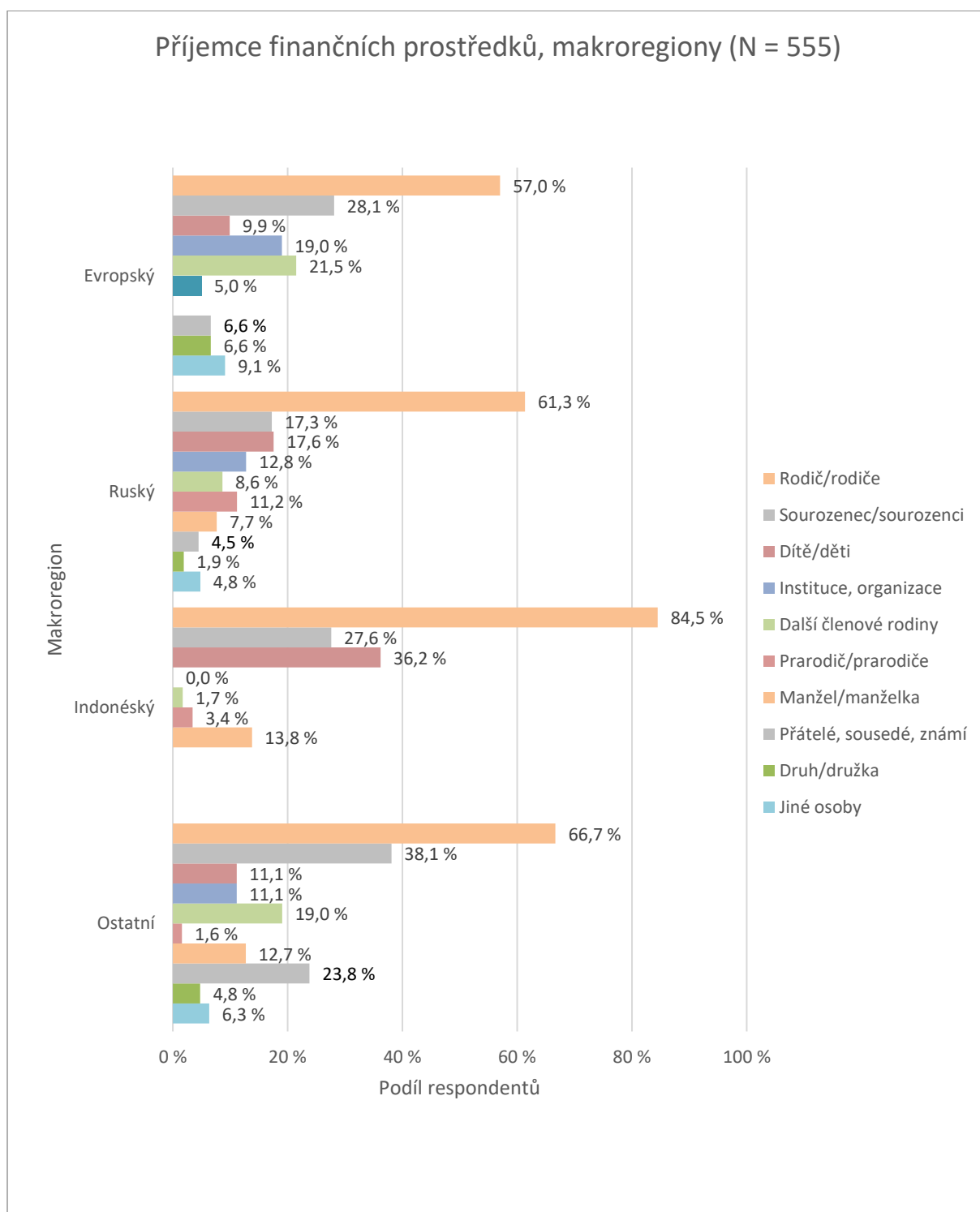
Příjemci finančních prostředků jsou především rodič/rodiče (63,4 %). Méně než čtvrtina příjemců jsou rovněž sourozenec/sourozenci (23,1 %) a dítě/děti (17,1 %).

Graf 37: Příjemci peněžní remitence (N = 555)

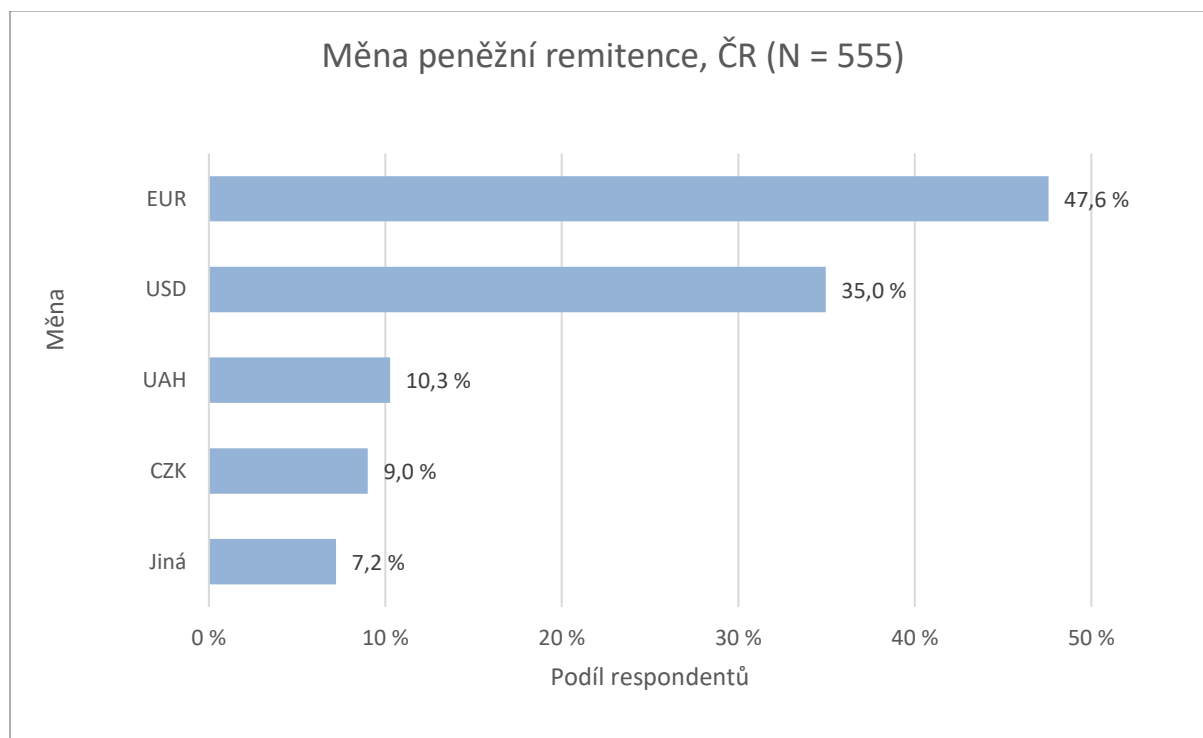
Nejčastějšími příjemci z řad rodiče/rodičů jsou ti, kteří patří do makroregionu indonéskeho (84,5 %). Spektra příjemců se mezi makroregiony liší, nejužší je u již zmíněného indonéskeho makroregionu.

Graf 38: Příjemci peněžní remittance podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)

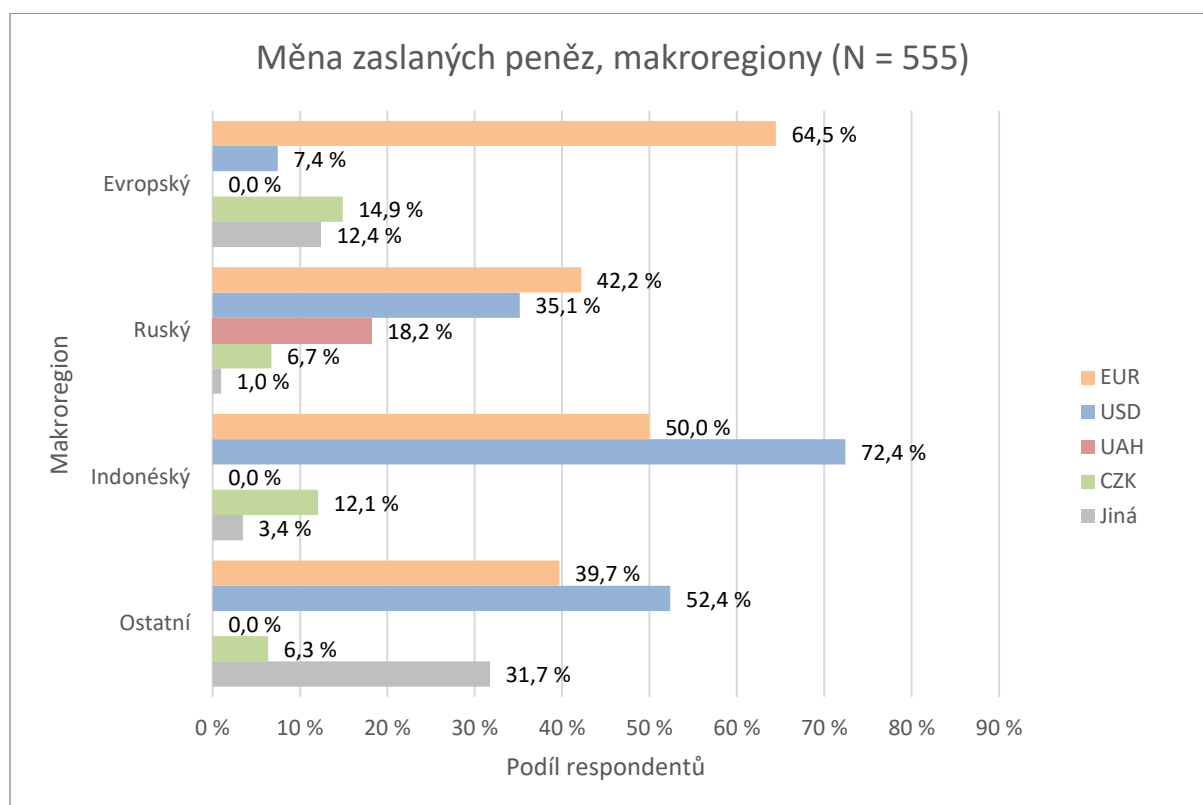
Peněžní remitence jsou **zasílány v různých měnách**. Téměř polovina transakcí se odehrává v eurech (47,6 %) a více než třetina v amerických dolarech (35 %). Přibližně desetina transakcí probíhá v českých korunách (9 %), ukrajinských hřivnách (10,3 %).

Graf 39: Měna peněžní remitence (N = 555)

V evropském makroregionu se k transferu nejvíce využívá měna euro (64,5 %). V ruském makroregionu rovněž euro (42,2 %), ale také ukrajinská hřivna (35,1 %). V indonésckém makroregionu jsou finanční prostředky zasílány v eurech (50 %), zejména však v amerických dolarech (72,4 %). V ostatních makroregionech transfery probíhají v amerických dolarech (52,4 %) a v eurech (39,7 %).

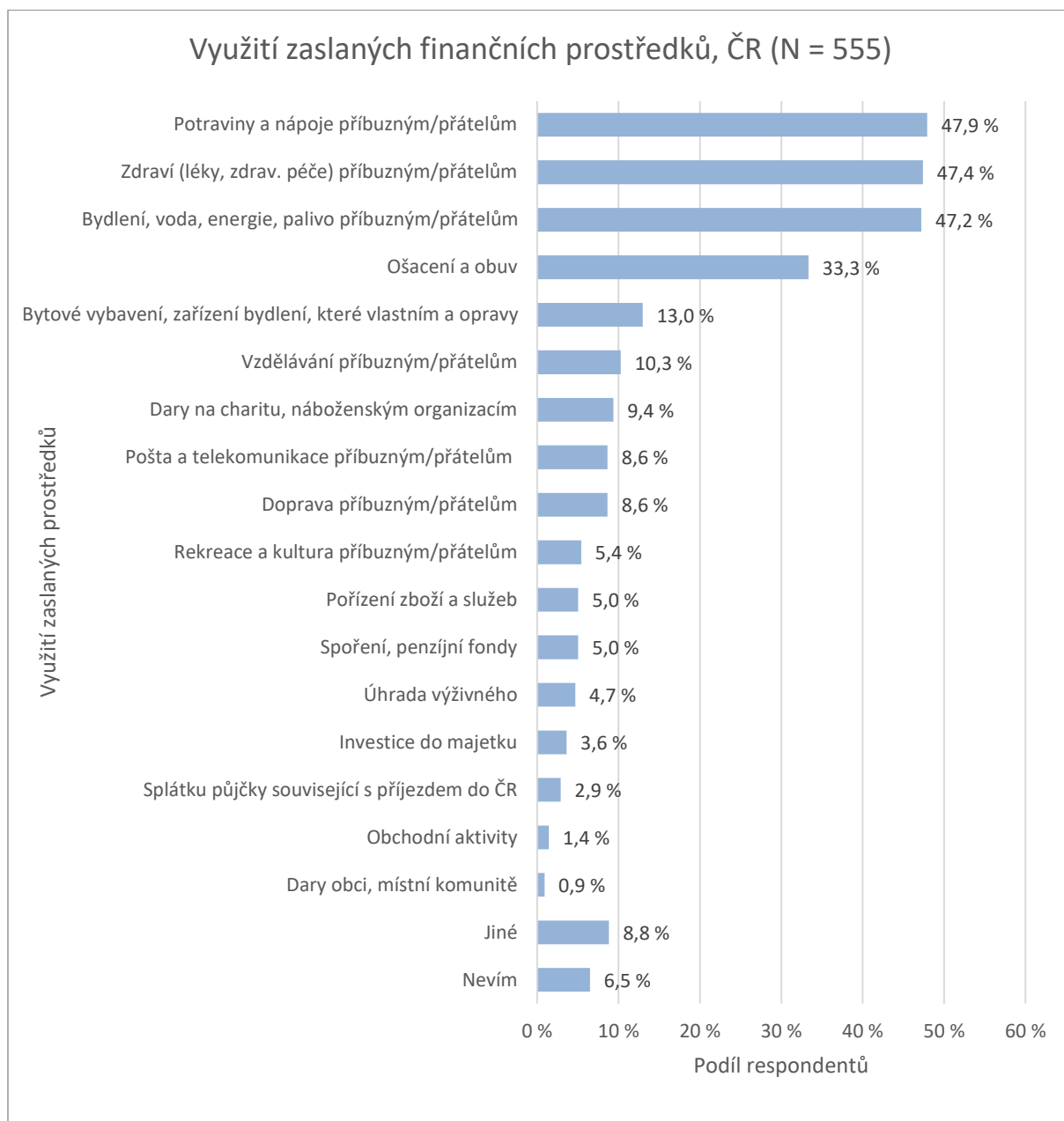
Graf 40: Měna peněžní remittance podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)

4.5.6. Využití peněžní remittance

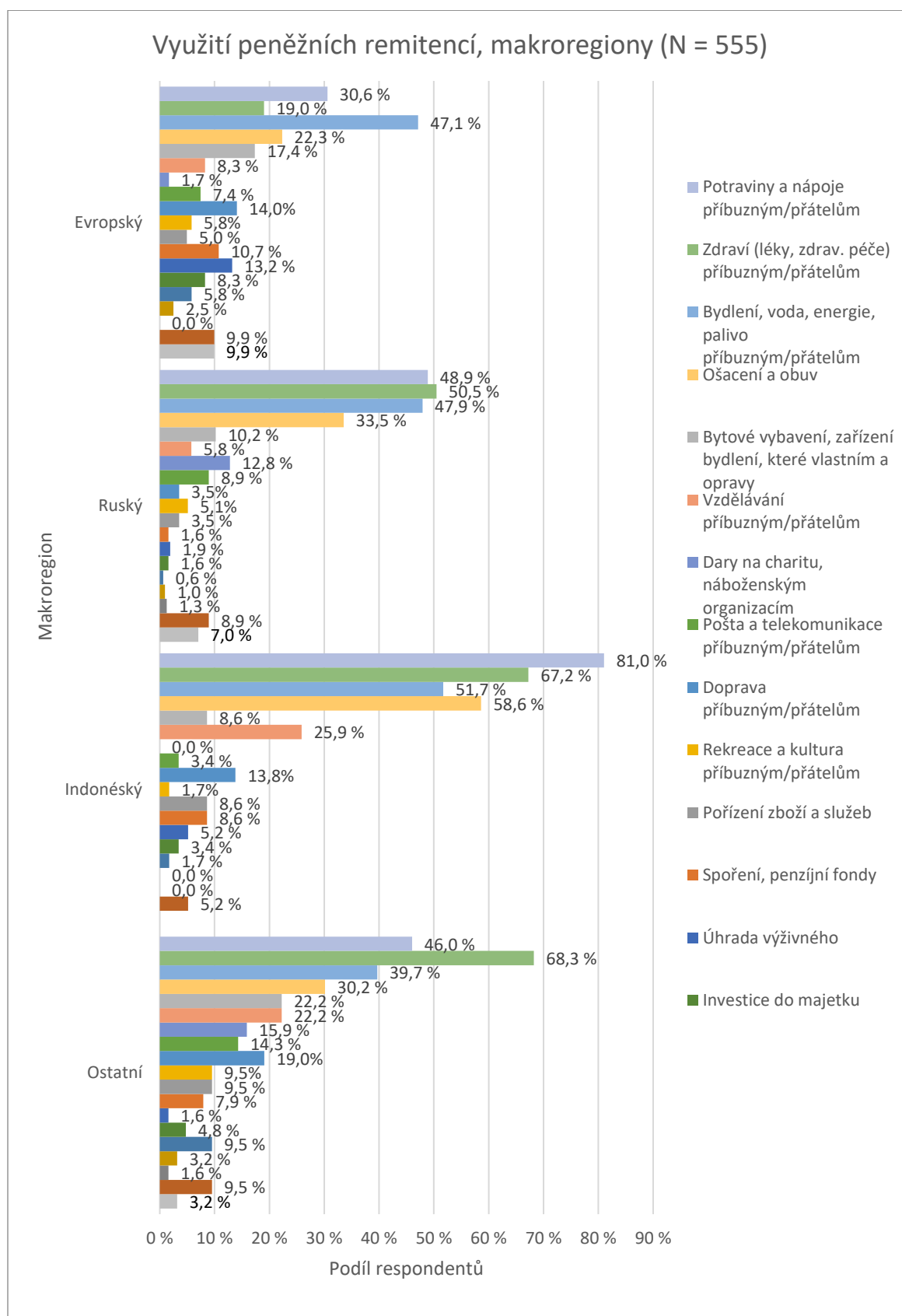
Zasílané finanční prostředky jsou využívány zejména ve čtyřech oblastech. Téměř polovina peněžních remitencí slouží k úhradě potravin a nápojů příbuzným/přátelům (47,9 %), zdraví (léky, zdrav. péče) příbuzným/přátelům (47,4 %), bydlení, vody, energie, paliva příbuzným/přátelům (47,2 %) a třetina také k úhradě ošacení a obuvi příbuzným/přátelům (33,3 %).

Graf 41: Využití peněžní remitence (N = 555)

V evropském makroregionu jsou remitence nejvíce využívány na úhradu bydlení, vody, energií, paliva příbuzným/přátelům (47,1 %) a potravin a nápojů příbuzným/přátelům (30,6 %). V ruském makroregionu remitence slouží k zaplacení výdajů na zdraví (léky, zdrav. péče) příbuzným/přátelům (50,5 %), potravin a nápojů příbuzným/přátelům (48,9 %) a bydlení, vody, energií, paliva příbuzným/přátelům (47,9 %). V indonéském makroregionu jsou remitence využity na úhradu potravin a nápojů příbuzným/přátelům (81 %) a zdraví (67,2 %). V ostatních makroregionech prostředky směřují na zdraví (68,3 %) a na potraviny a nápoje příbuzným/přátelům (46 %).

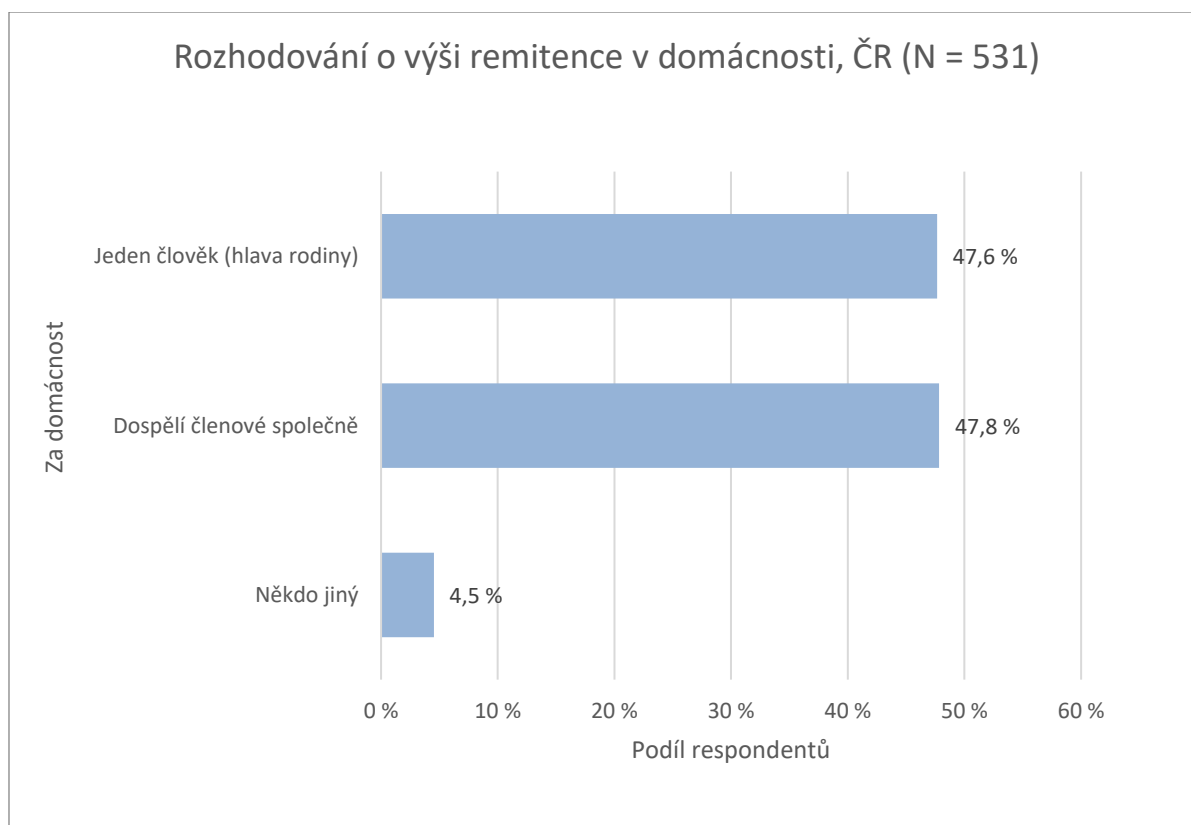
Graf 42: Využití peněžních remitencí podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)

4.5.7. Rozhodování o peněžní remitenci

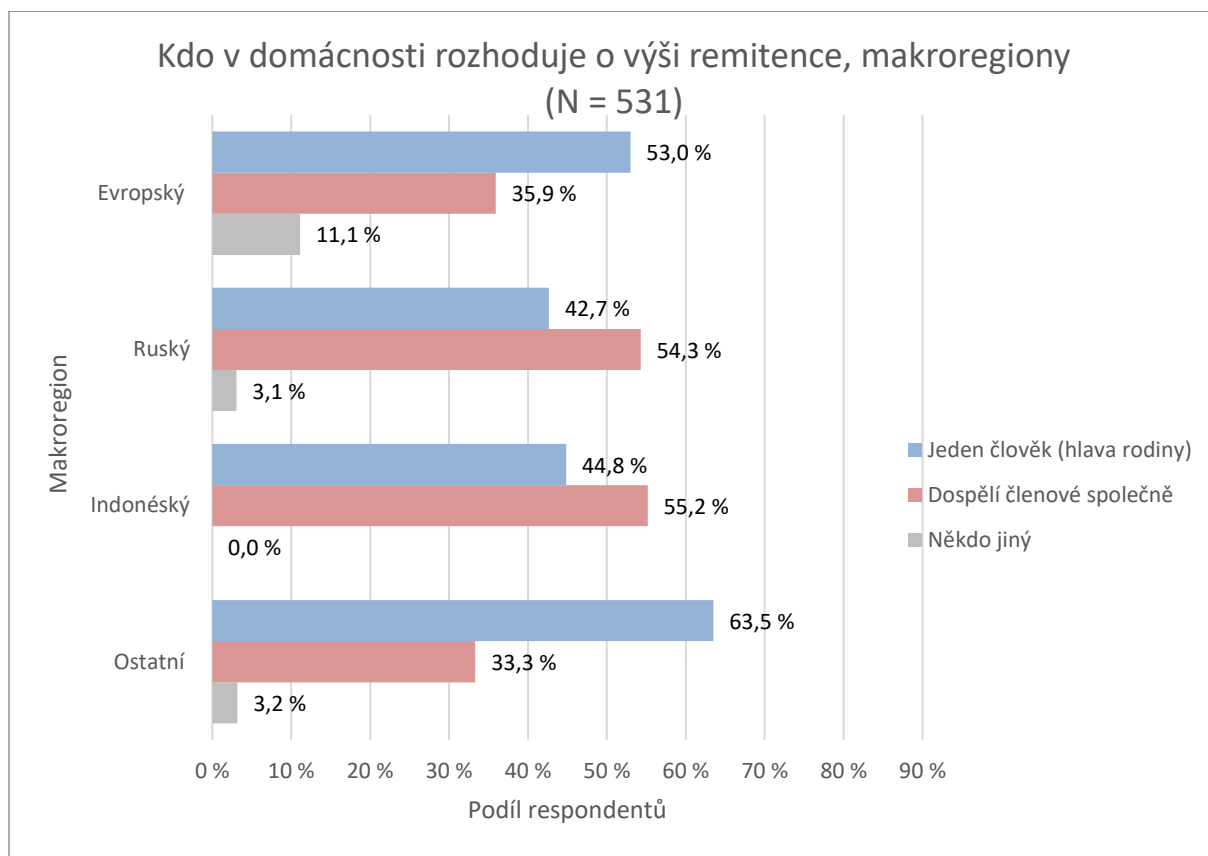
Rozhodnutí o výši peněžní remitence v rámci domácnosti je z téměř poloviny záležitostí jednoho člověka (hlavy rodiny) a z téměř poloviny probíhá v podobě společného rozhodování dospělých osob. Ve 4,5 % rozhoduje někdo jiný (vesměs jiní příbuzní).

Graf 43: Kdo rozhoduje o výši peněžní remitence v rámci domácnosti (N = 531)

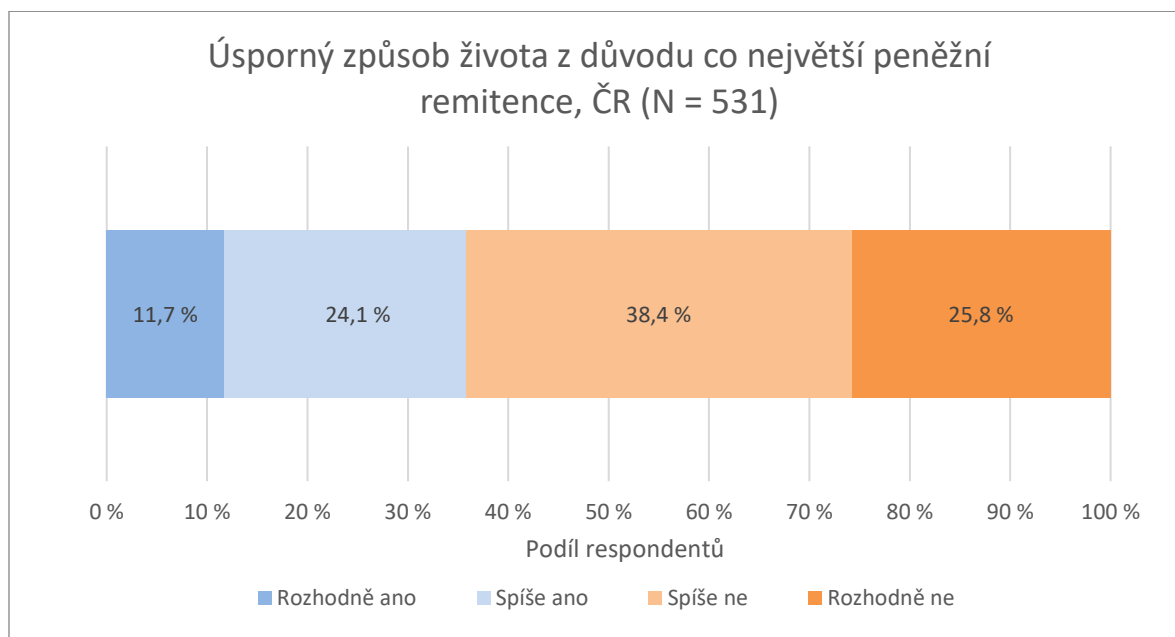
Jeden člověk rozhoduje o výši peněžní remitence více v makroregionech ostatních (63,5 %) a makroregionu evropském (53 %). Se společným rozhodováním dospělých osob se častěji setkáváme v v makroregionu ruském (54,3 %) a indonésckém (55,2 %).

Graf 44: Kdo rozhoduje o výši peněžní remitence v rámci domácnosti podle příslušnosti k makroregionu (N = 531)

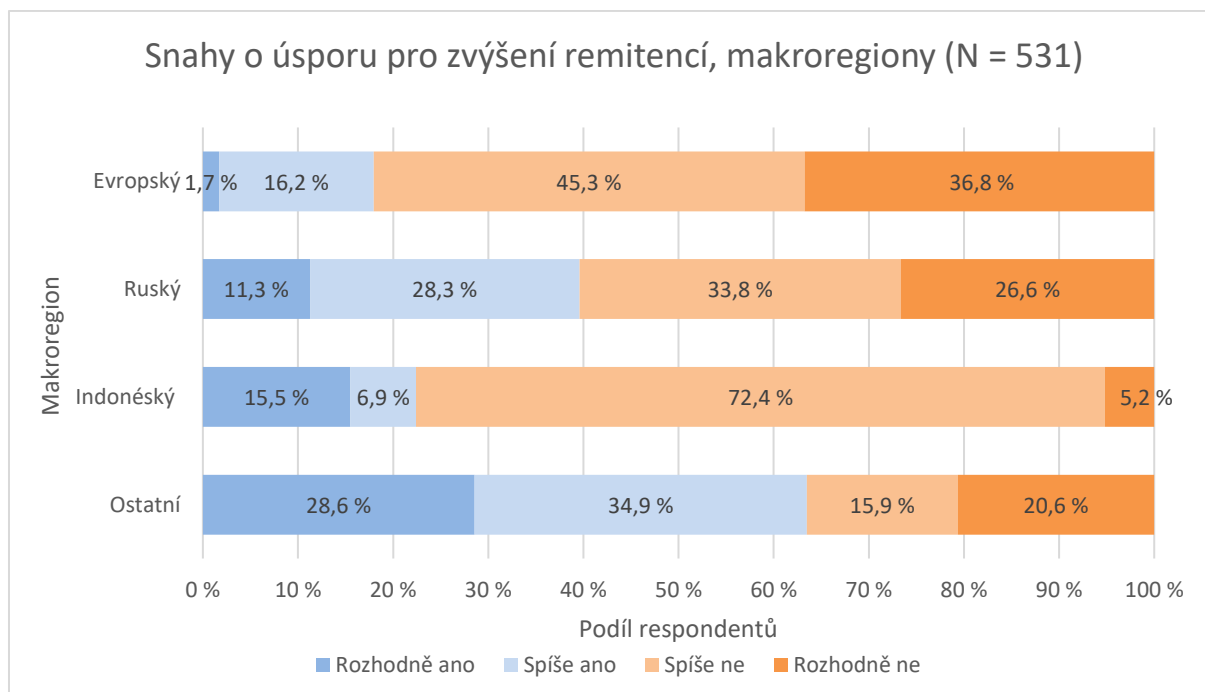
Jaké důsledky má zasílání peněžních remitencí pro respondenty? **Snaží se co nejvíce šetřit** ((na jídle, nakupují jen to nejlevnější a nejnútnejší, bydlí co nejlevněji), **aby byli schopni zasílat co nejvíce peněz**? Více než třetina respondentů uvádí, že žije úsporným způsobem života, aby mohla zasílat co největší peněžní remitence (35,8 %).

Graf 45: Úsporný způsob života z důvodu co největší peněžní remitence (N = 531)

Mezi makroregiony pozorujeme v úsporném způsobu života rozdíly. Nejvíce úsporně žijí osoby z ostatních makroregionů, jak uvádí téměř dvě třetiny dotázaných (63,5 %). Úsporný způsob života z důvodu co největší peněžní remitence vedou přibližně dvě pětiny respondentů (39,6 %) z ruského makroregionu.

Graf 46: Úsporný způsob života z důvodu co největší peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 531)

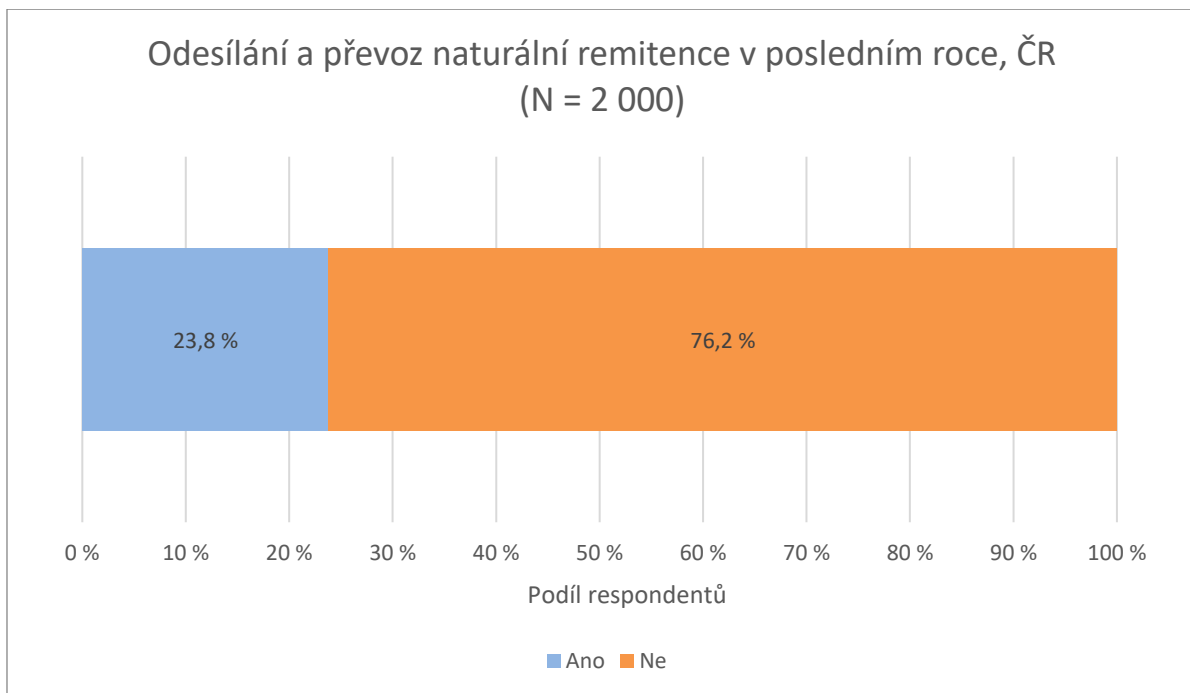

4.6. Remittance naturální (nepeněžní)

4.6.1. Naturální remittance v posledním roce

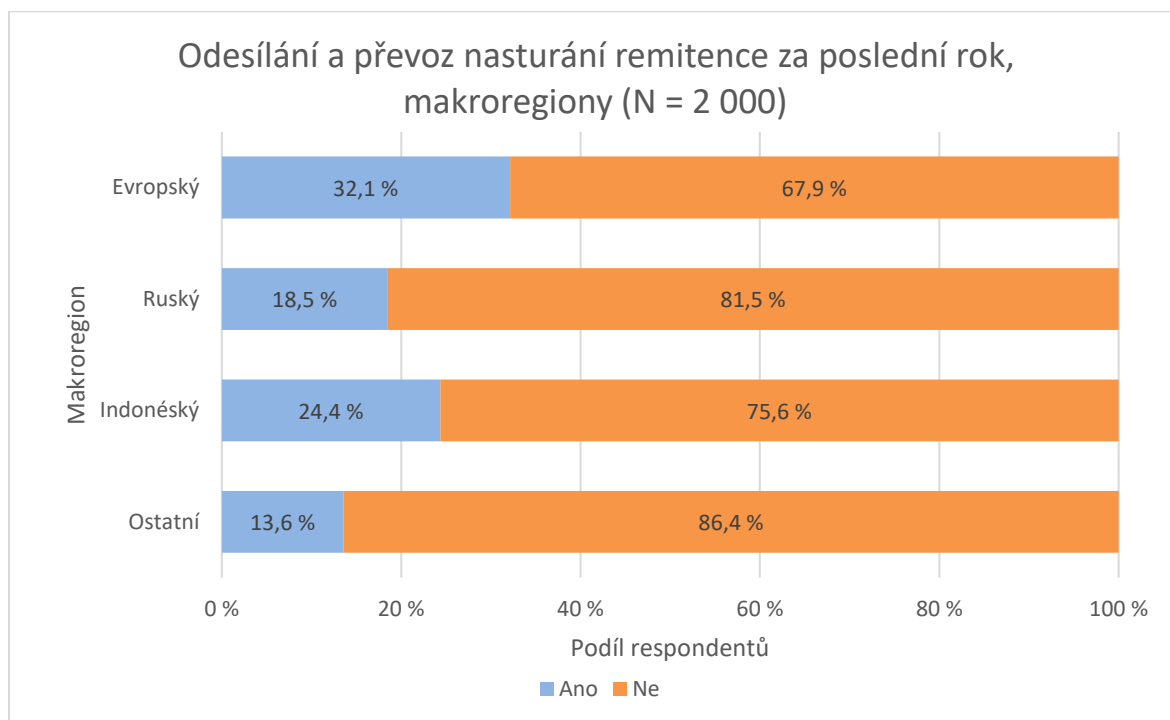
Naturální remittance (nepeněžní) v posledním roce do země původu odeslala či převezla téměř čtvrtina dotázaných (23,8 %).

Graf 47: Odeslání a převoz naturální remittance za poslední rok (N = 2 000)

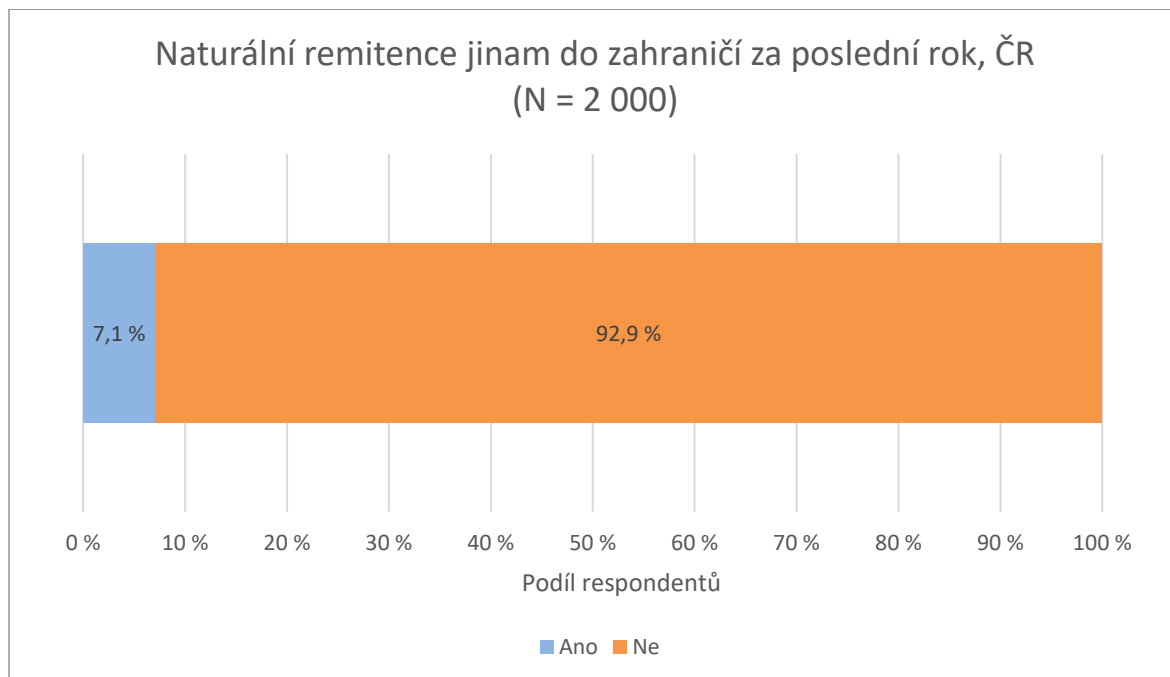
Častěji se s odesláním či převozem naturální remittance setkáváme v evropském makroregionu (32,1 %).

Graf 48: Odeslání a převoz naturální remitence za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

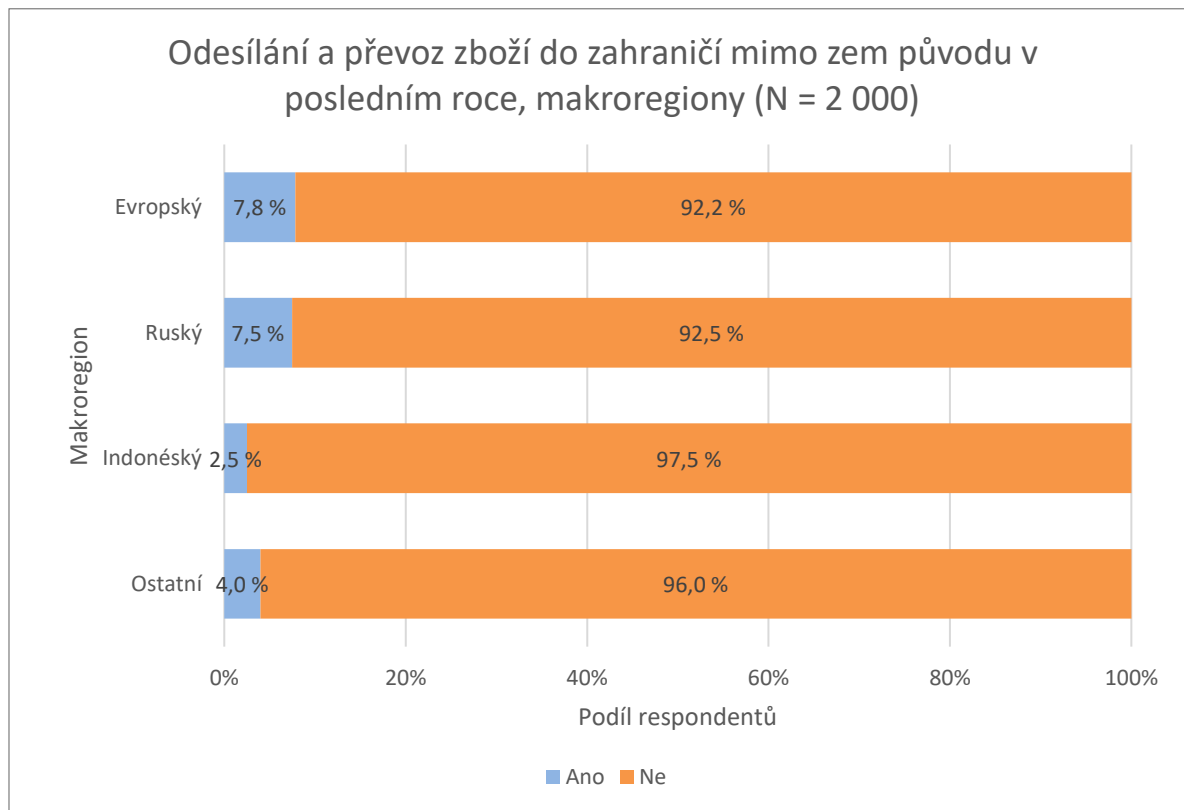
Naturální remitence nejsou zasílány či převáženy jen do země původu, ale **i jinam do zahraničí**. 7,1 % dotázaných naturální remitence směřuje v posledním roce jinam do zahraničí.

Graf 49: Naturální remitence jinam do zahraničí za poslední rok (N = 2 000)

O něco málo častěji naturální remitence směřují v posledním roce jinam do zahraničí v makroregionu evropském (7,8 %) a ruském (7,5 %).

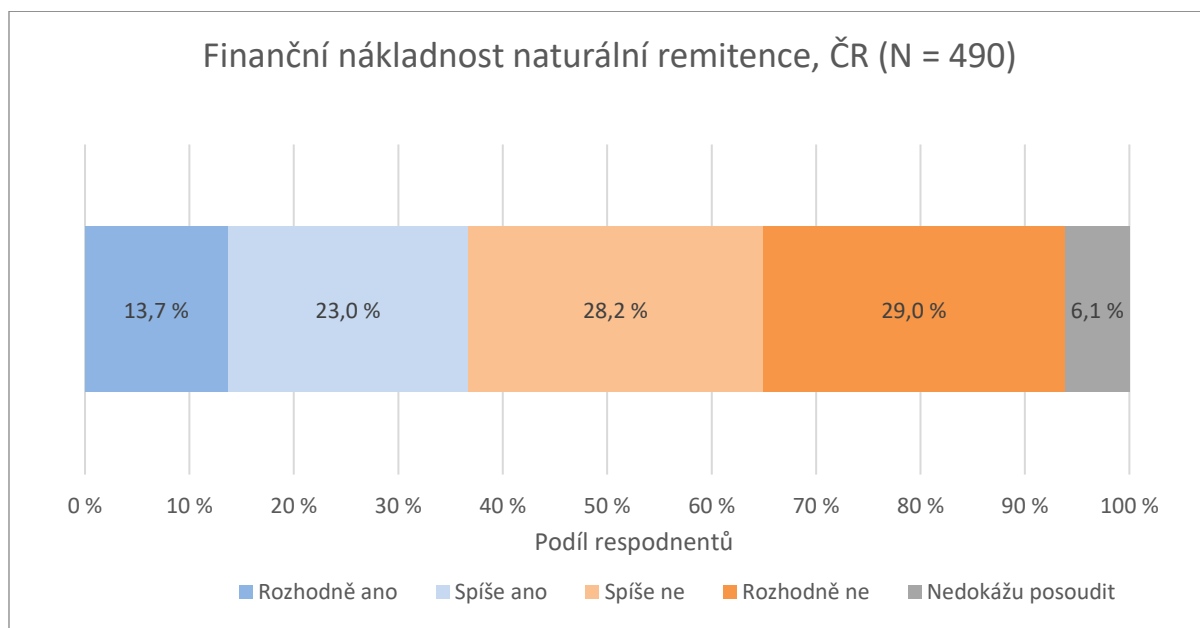
Graf 50: Naturální remitence jinam do zahraničí za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)

4.6.2. Nákladnost naturální remitence

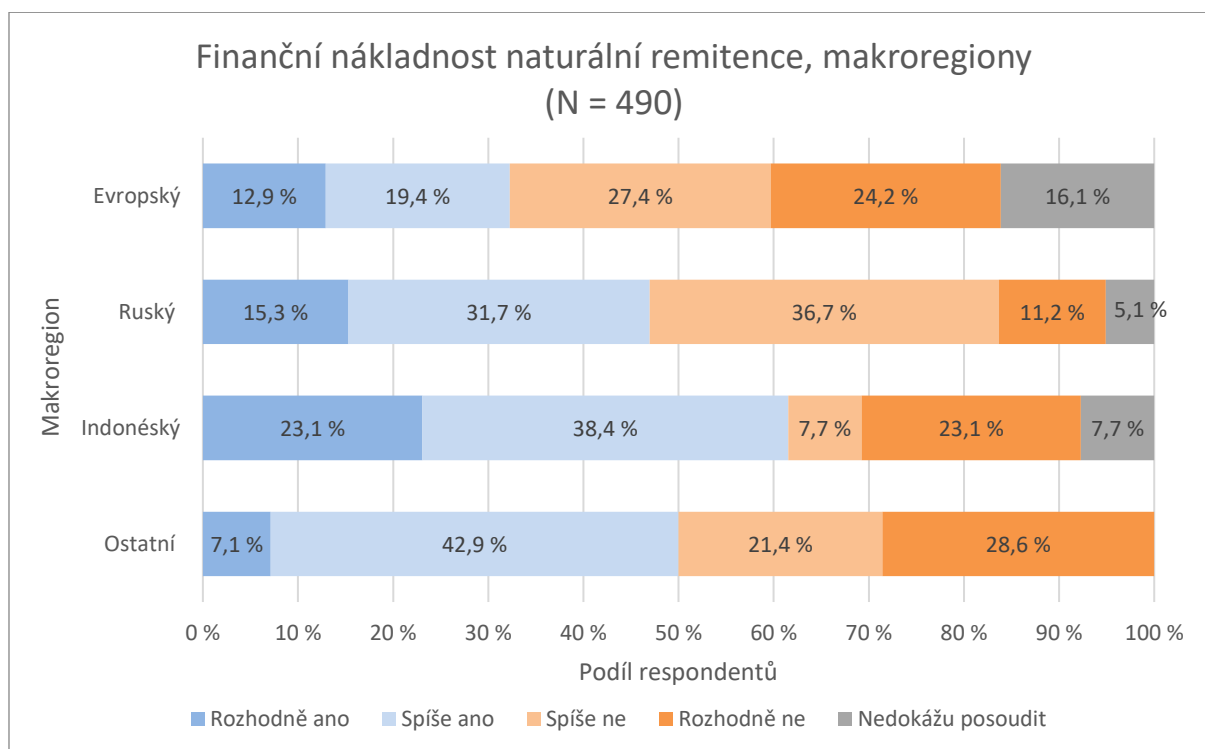
Pro více než třetinu respondentů, kteří nějaké zboží odeslali, je zaslání naturální remitence **finančně nákladnou záležitostí** (36,7 %).

Graf 51: Finanční nákladnost naturální remitence (N = 490)

Největší náklady s naturální remitencí uvádí respondenti z makroregionu indonéského (61,5 %), s odstupem následují makroregiony ostatní (50 %) a ruský (47 %).

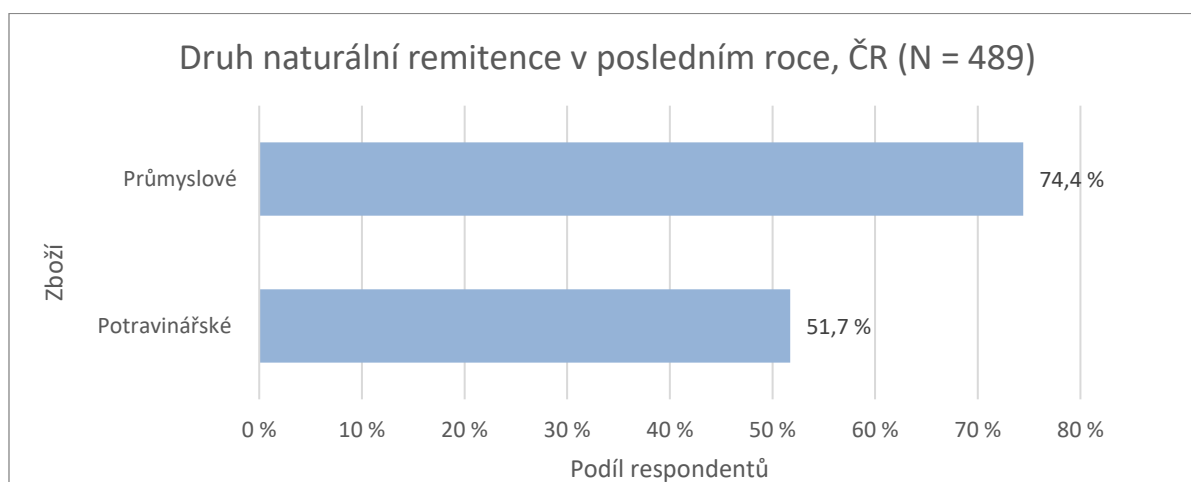
Graf 52: Finanční nákladnost naturální remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 490)

4.6.3. Druhy naturální remitence

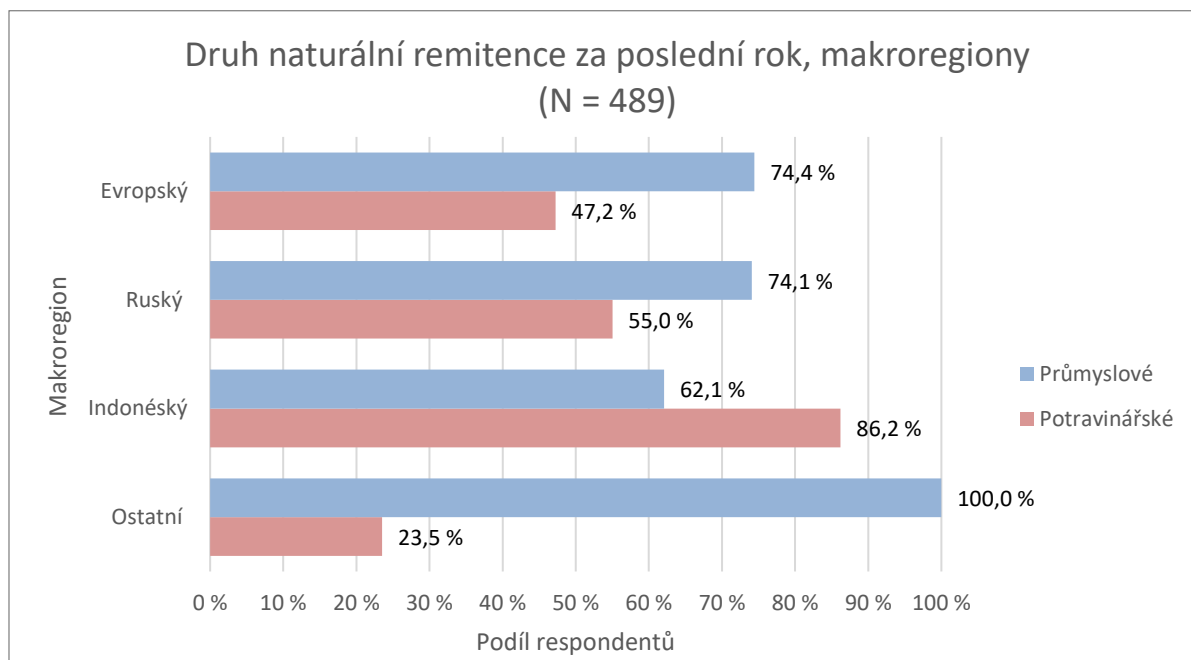
V posledních 12 měsících z hlediska druhu zboží respondenti **odeslali či převezli zboží průmyslové (74,4 %) a zboží potravinářské (51,7 %).**

Graf 53: Druh naturální remitence za poslední rok (N = 489)

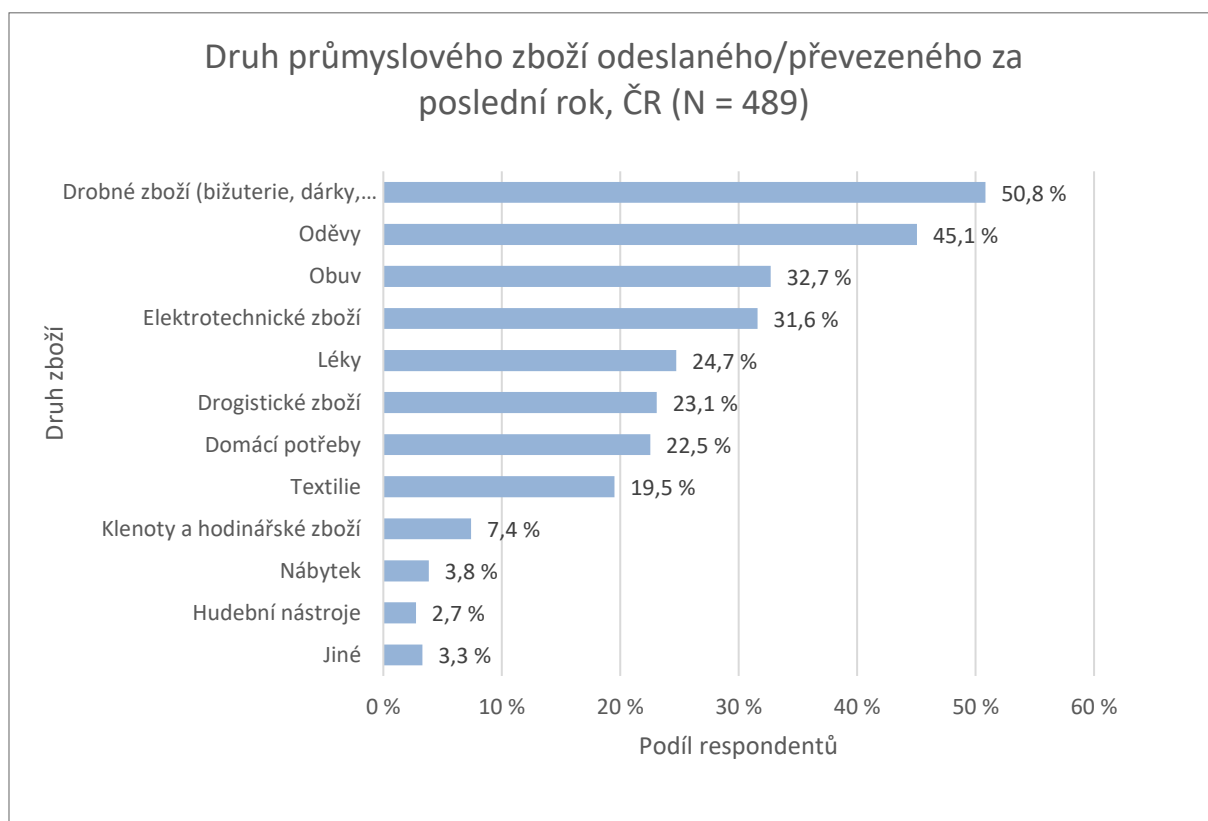
Průmyslové zboží je nejčastějším druhem naturální remitence v makroregionech ostatních (100 %), ale i makroregionech evropském (74,4 %) a ruském (74,1 %). Potravinářské zboží je zasíláno častěji v makroregionu indonéském (86,2 %).

Graf 54: Druh naturální remitence za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)

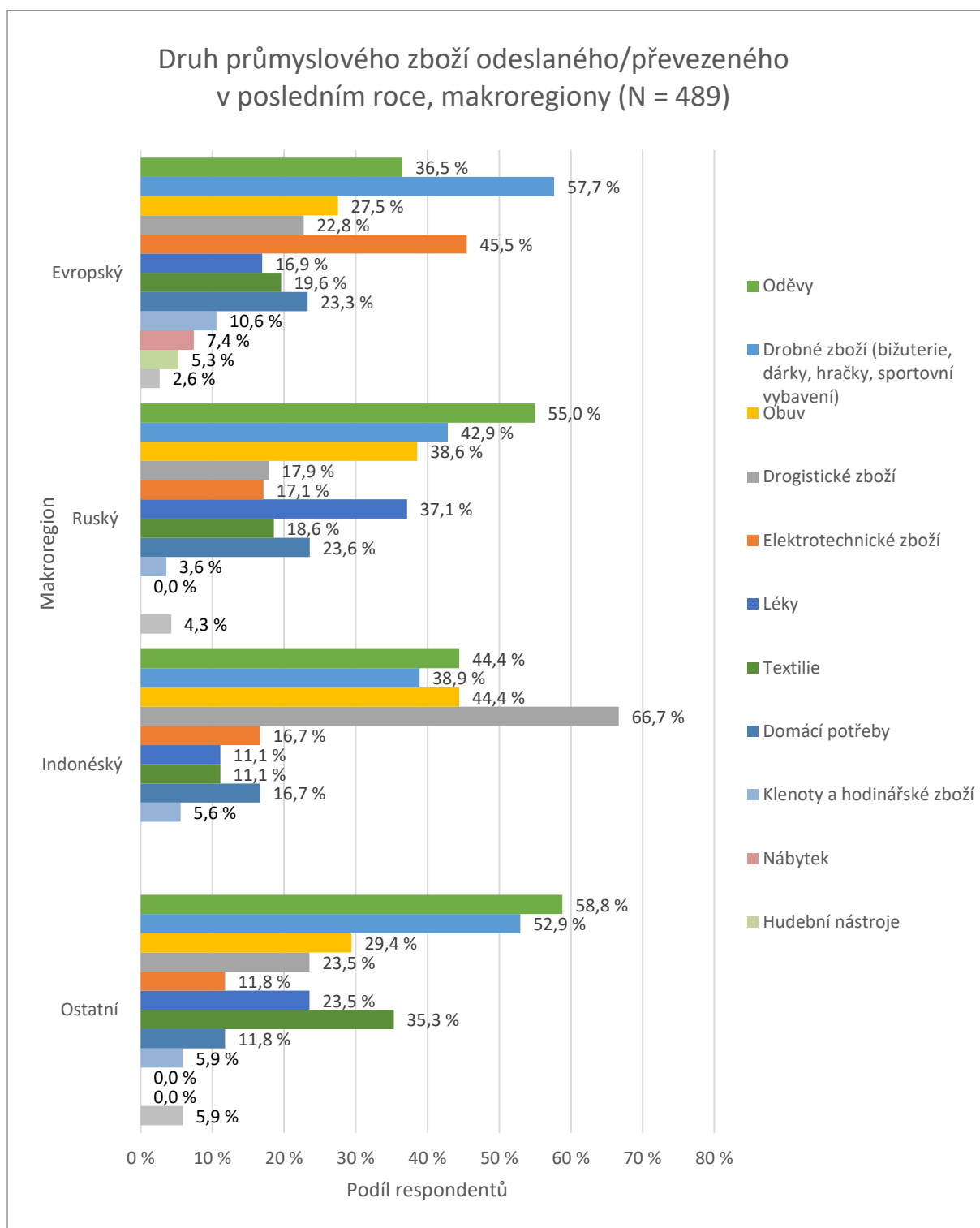
Z průmyslového zboží je nejčastěji převáženo či odesíláno drobné zboží (bižuterie, dárky, hračky, sportovní vybavení apod.) (50,8 %) a oděvy (45,1 %). Přibližně třetinu zasílaného průmyslového zboží představuje obuv (32,7 %) a elektronické zboží (31,6 %). Přibližně čtvrtinu zasílaného průmyslového zboží představují léky (24,7 %), drogistické zboží (23,1 %) a domácí potřeby (22,5 %).

Graf 55: Druh průmyslového zboží odeslaného/převezeného za poslední rok (N = 489)

Mezi makroregiony z hlediska druhů odeslaného či převezeného druhu zboží existují rozdíly. Například v indonéském makroregionu je v porovnání s ostatními nadměru zasíláno drogistické zboží (66,7 %). V evropském makroregionu bývá převáženo elektrotechnické zboží (45,5 %).

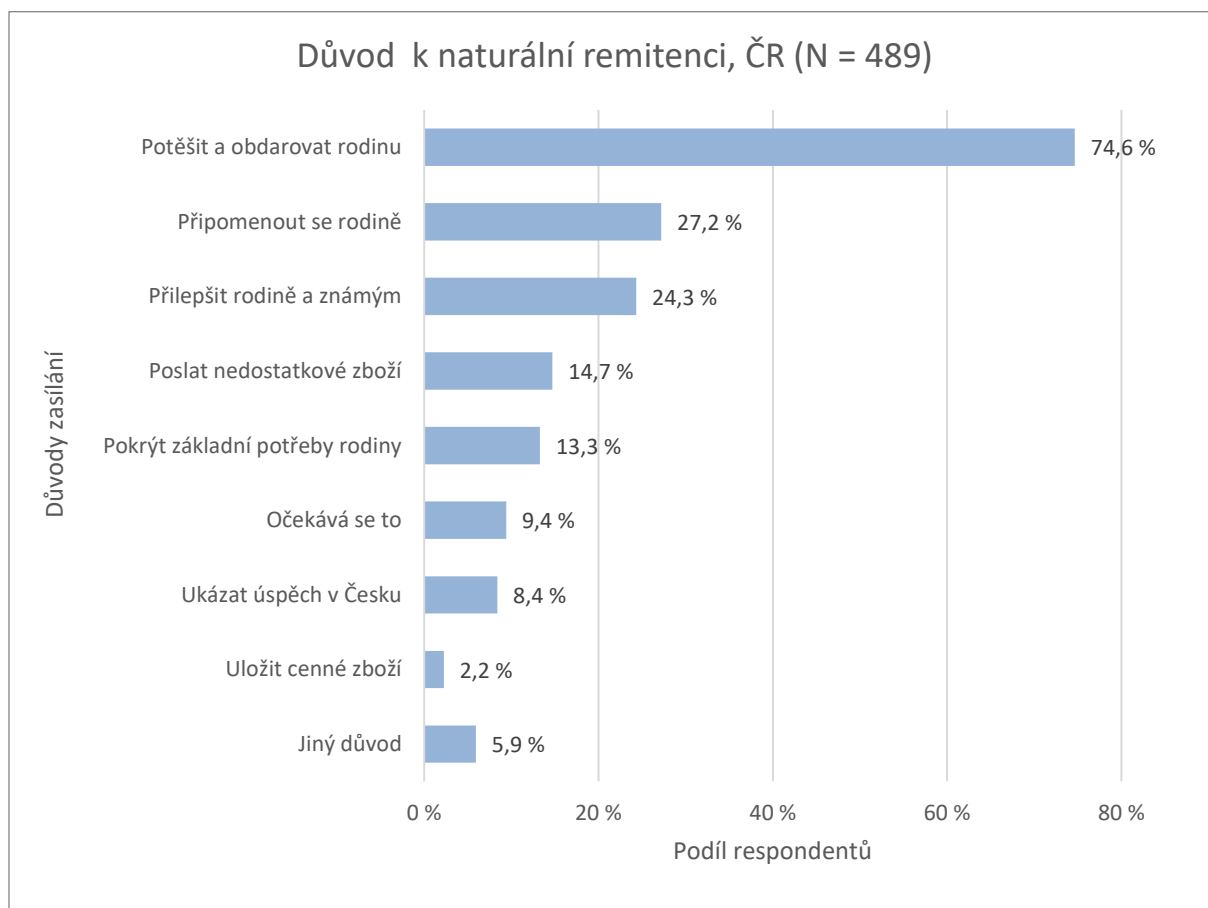
Graf 56: Druh průmyslového zboží odeslaného/převezeného za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)

4.6.4. Důvod k naturální remitenci

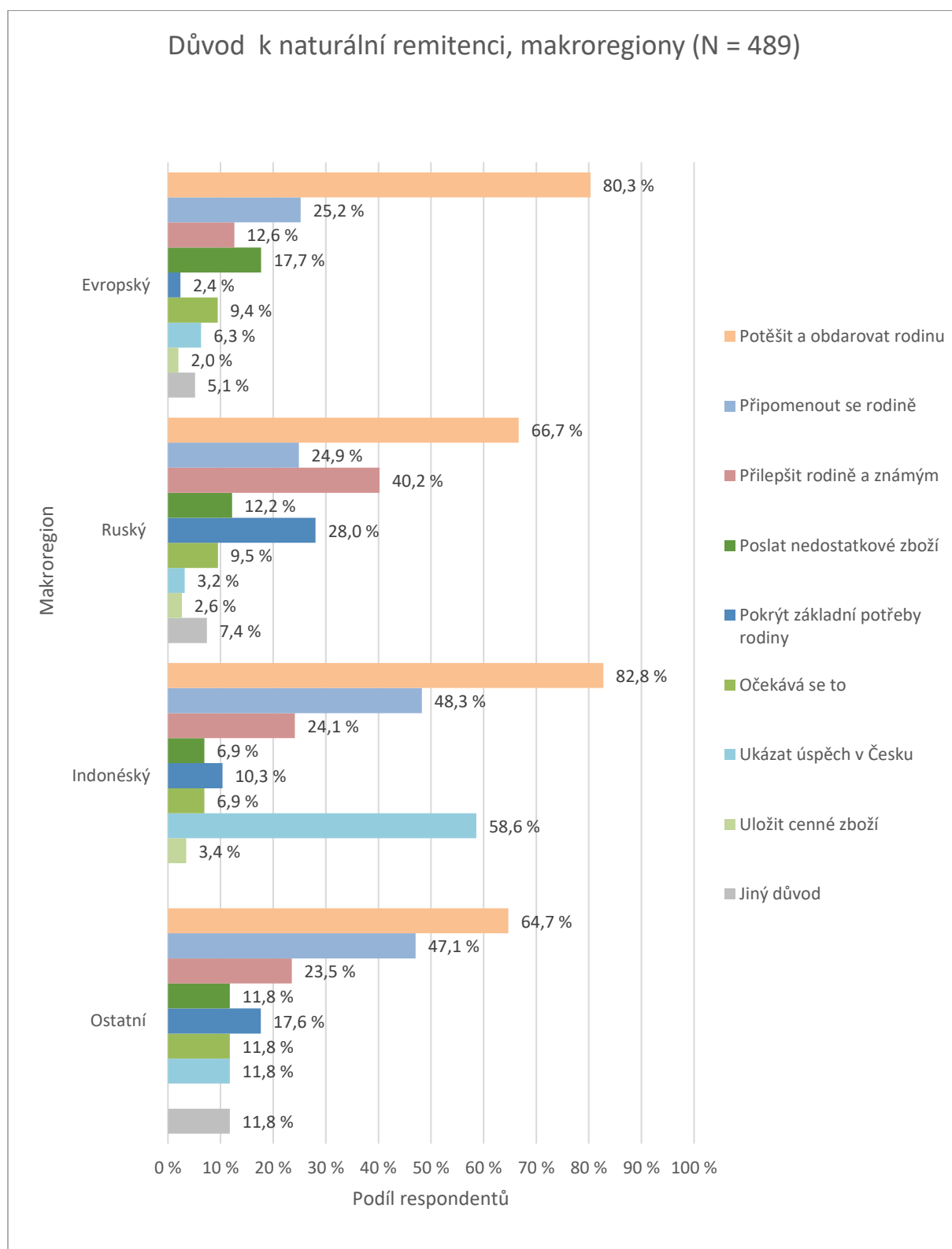
Hlavním **důvodem naturální remitence** je potěšit a obdarovat rodinu (74,6 %). Pro přibližně čtvrtinu dotázaných je důvodem připomenout se rodině (27,2 %) a přilepšit rodině a známým (24,3 %).

Graf 57: Důvod k naturální remitenci (N = 489)

Napříč makroregiony nalézáme z hlediska uváděných důvodů naturální remitence řadu rozdílů. Potěšit a obdarovat rodinu je dominantním důvodem ve všech makroregionech.

Graf 58: Důvod k naturální remitenci podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)

5. ZÁVĚR

Výsledná zjištění do značné míry ovlivnila poměrně značná dynamika měnící se imigrační situace v Česku. V souvislosti s ruskou vojenskou agresí vůči Ukrajině čelila Česká republika od března roku 2022 nebývalému příchodu ukrajinských uprchlíků. Stala místem, kde hledaly ochranu a bezpečí před válkou a jejími důsledky stovky tisíc osob, převážně ženy s dětmi. Jejich příchod proměnil statistická data nevídaným způsobem – uprchlíci získávali status osob s udělenou dočasnou ochranou a jejich specifické charakteristiky pozměnily data napříč celým cizineckým spektrem. A rovněž naše výsledky, zejména ty, které se týkají dat z ruského makroregionu. Jejich zohlednění do výzkumu mělo vliv na výsledky týkající se ekonomického chování cizinců. Proto jsme se v mnohých pasážích věnovali jejich specifikům a vyhodnocovali je s ohledem na nucenou podobu jejich migrace.

Dále uvádíme vybrané výsledky podle sledovaných témat.

Hodnocení vlastní životní (především ekonomické) situace

Za ekonomickými aktivitami (práce, zaměstnání, podnikání) přichází více než dvě pětiny dotázaných (42,1 %). Jedná se tedy o motivaci významnou, ale nikoliv jedinou a výhradní. Více než čtvrtina cizinců (28,8 %) je motivována rovněž vzděláváním (vědecký výzkum, studium) a také získáním ochrany (27,5 %) – před válkou, pronásledováním, politickým útlakem či přírodní katastrofou.

Měřené aspekty kvality života spolu úzce souvisí. Znamená to, že pokud má respondent dobrou práci, současně je obvykle vybaven dostatečnými informacemi k životu v Česku, má kvalitní bydlení, dobré vztahy s Čechy, umí česky, cítí se být součástí společnosti a je mu dostupná zdravotní péče. Toto poukazuje na značnou komplexnost integrace cizinců ve smyslu dosahování určitého životního standardu. Přibližně tři čtvrtiny dotázaných považují přístup ke zdravotní péči za dostatečný (75,6 %) a disponují dostatkem informací k životu v Česku (74,1 %). Více než dvě třetiny respondentů mají kvalitní bydlení s dostatkem místa pro sebe (68 %). Méně než tři pětiny respondentů udržují dobré vztahy s Čechy (58,4 %). Více než polovina dotázaných uvádí dostačující znalost českého jazyka (55,2 %) a má pocit, že je součástí české společnosti (51,3 %).

Kvalita života souvisí s mírou začlenění do společnosti a celou řadou dalších proměnných indikujících sociální i strukturální integraci. Obecně je nižší u osob, které přichází z důvodu získání ochrany. Je to pochopitelné, protože příchody související s vynucenými migracemi jsou v mnoha ohledech specifické.

Ve stabilizované socioekonomické situaci se nalézají téměř dvě třetiny dotázaných (64,3 %). Jedná se o osoby, které mají dostatečný příjem a nečiní jim potíže uhradit všechny běžné výdaje. Socioekonomická stabilita je různá napříč makroregiony, z nichž cizinci pochází.

Největší stabilitu pozorujeme v evropském makroregionu – více než čtyři pětiny dotázaných ze svého příjmu hradí své běžné výdaje bez potíží (82,5 %). Nucená migrace ve srovnání s tou ekonomickou přináší mnohem větší socioekonomickou nestabilitu. Dostatečný příjem k úhradě všech běžných výdajů úzce souvisí s kvalitou života cizinců. Nedostatečným příjmem na úhradu běžných výdajů disponují především cizinci s udělenou dočasnou ochranou.

U přibližně dvou třetin dotázaných (66,9 %) jejich kvalifikace odpovídá zastávané pracovní pozici. Více než čtvrtina dotázaných (27,8 %) má vyšší kvalifikaci, než jaká se od jejich pracovní pozice očekává. Jedná se o kategorii osob, u kterých hrozí dequalifikace, případně potenciál jejich kvalifikace není na trhu práce zužitkován. Vyšší kvalifikací než požadovanou jsou vybaveny především osoby z ruského makroregionu (33,8 %) a také ostatních makroregionů (25,9 %), kde je soustředěno nejvyšší riziko ztráty či nevyužití kvalifikace cizinců. Vyšší kvalifikace než vyžadovaná se objevuje především u zaměstnanců v soukromém sektoru (69,4 %).

Celkovou finanční situaci domácnosti hodnotí téměř tři pětiny respondentů jako dobrou (56,3 %). Téměř třetina dotázaných váhá, zdali ji označit jako dobrou či nikoliv (31,1 %) a více než desetina dotázaných finanční situaci považuje za špatnou (2,6 %). Nejlépe je finanční situace hodnocena respondenty z evropského makroregionu (75,8 %). Respondenti, kteří hodnotí celkovou finanční situaci jako špatnou, častěji přichází za získáním ochrany (69,7 %), pochází obvykle ze třetích zemí (86,1 %), pobývají v zemi do dvou let (69,7 %), jsou častěji osobami s udělenou dočasnou ochranou (64,1 %), jsou převážně z ruského makroregionu (73,3 %) a jsou zaměstnáni jako pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci (41,2 %).

Příjmy domácností

Celkový čistý příjem domácnosti jsme vypočítali jako součet několika položek: příjmu ze zaměstnání, podnikání, příjmu z podpor (zahrnuje sociální podporu od státu – příspěvky, příspěvky či dávky, humanitární dávky, podporu v nezaměstnanosti aj., dále stipendium a starobní důchod), příjmů ostatních (příjmy z investic, majetku, spoření, pronájmu) a příjmů ze zahraničí. Celkový čistý příjem domácnosti činí v průměru 48 350 Kč a medián činí 40 000 Kč. Nejvyšší průměrný měsíční čistý příjem za domácnost je v evropském makroregionu, kde činí 62 456 Kč (medián je 55 000 Kč). Průměrný příjem domácnosti v ostatních makroregionech činí 44 275 Kč, v indonésckém makroregionu činí 44 390 Kč. Nejnižší průměrný příjem domácnosti je v ruském makroregionu – 38 135 Kč.

Příjem přepočtený na členy domácnosti činí 28 298 Kč.

Makroregion	Příjem na členy domácnosti
Evropský makroregion	38 384 Kč
Ruský makroregion	20 992 Kč
Indonéský makroregion	22 131 Kč
Ostatní makroregiony	28 582 Kč
Celkem	28 298 Kč

Průměrný měsíční příjem domácnosti souvisí s kvalitou života, pokud je vyšší, znamená obvykle lepší přístup k dobré práci s rovnými podmínkami a kvalitnímu bydlení s dostatkem místa. Průměrný čistý měsíční příjem klesá, pokud je důvodem pobytu hledání ochrany.

Příjmy ze zahraničí (včetně země původu) uvádí přibližně pětina respondentů (20,5 %). Přibližně čtyři pětiny dotázaných (79,5 %) žádné příjmy ze zahraničí nemá. Na základě propočtu vyplývá, že průměrná výše příjmu ze zahraničí činí 14 776 Kč (medián 5 000 Kč). Respondenti, kteří mají příjmy ze zahraničí, hodnotí celkovou finanční situaci domácnosti lépe (jako dobrou ji označují 44,5 %). Pokud má domácnost příjmy ze zahraničí, většinou se jí daří pokrýt náklady spojené s běžným životem (70,2 %). Je patrné, že příjmy ze zahraničí jsou vítaným zdrojem, který vylepšuje celkové příjmy a tím i ekonomickou situaci domácností. Pokud bereme v úvahu průměrný měsíční příjem domácnosti 48 350 Kč, pak se příjem ze zahraničí na tomto celkovém příjmu podílí 30,6 %.

Více než dvě pětiny dotázaných získávají peníze od příbuzných (41,6 %) a méně než třetina ze sociálního zabezpečení, např. starobní důchod (30,6 %). Méně se setkáváme se zdroji v podobě příjmů z investic, majetku a spoření – např. podíly ze zisku, úroky z cenných papírů, pojištění, prodej majetku aj. (16,1 %) a mzdou od zaměstnavatele v zahraničí (12 %).

Výdaje (náklady) domácností

Měsíční výdaje domácností byly kalkulovány jako součet útraty a vydání na případnou splátku dluhu. Průměrný měsíční výdaj – útrata činí 33 052 Kč a výdaj – splátka dluhu 11 268 Kč. Celkový průměrný měsíční výdaj za domácnost činí 34 558 Kč (medián 30 000 Kč). Největší výdaje se týkají osob z makroregionu evropského, kde je i nevyšší průměrný výdaj za domácnost (42 544 Kč).

Domácnosti měsíčně utratí nejvíce za bydlení, vodu, energie, paliva (36,4 %) a potraviny a nealkoholické nápoje (26,2 %). Výdaje domácností napříč jednotlivými makroregiony odráží rozložení dvou nejvíce zastoupených výdajových položek – dominují v nich výdaje za bydlení, vodu, energie a paliva a za potraviny a nealkoholické nápoje. Významné rozdíly z hlediska skladby výdajů mezi makroregiony ale nejsou.

Úspory domácností

Úsporu představuje rozdíl mezi celkovým příjmem a celkovým výdajem. Po odečtení dospíváme k tomu, že výše úspor činí průměrně 13 744 Kč (medián je 8 000 Kč). Nejvíce finančních prostředků ušetří měsíčně domácnosti z evropského makroregionu – průměrně 19 832 Kč. Nejméně úspor nalzááme v makroregionu ruském – průměrně zde lidé uspoří 8 812 Kč.

Remitence peněžní/peněžní transfery k nerezidentům

Pro 12,5 % respondentů je remittance hlavním důvodem pobytu. Ale pro většinu to tak není – více než čtyři pětiny dotázaných není hlavním důvodem pobytu vydělání peněz a jejich zasílání zpět do země původu (87,5 %). Peněžní remittance je důvodem pobytu o něco málo více ve dvou makroregionech – ostatních makroregionech (24,8 %) a indonésckém makroregionu (21 %).

Při určení výše remittance se projevil vliv období sběru dat. Vypočetli jsme, že celková **měsíční výše remittance** činí v průměru 6 620 Kč (medián 5 000 Kč). Nicméně na základě kontrolní proměnné, která sledovala na rozdíl od výpočtové (průměr za tři měsíce) období celého roku, jsme dospěli k průměrné měsíční remitenci 3 227 Kč (medián 1 667 Kč). Rozdílné výsledky lze přičíst různé míře ochoty na otázku v danou chvíli odpovídat, ale zejména době sběru dat v měsících na přelomu a začátku roku, tedy v období intenzivnějších kontaktů respondentů s domovinou, významných svátků, a tedy i zvýšených toků remitencí (např. Nový rok, Vánoce, svátky jara apod.). Pro celkový výpočet peněžní remittance je vhodnější kontrolní proměnná, protože pokrývá celé roční období. Je logické, že její hodnota je nižší, neboť zahrnuje jak období zvýšeného zasílání finančních prostředků, tak i období, kdy jsou remitenční toky nižší či žádné.

Pokud vyjdeme z kontrolní proměnné, pak nejvyšší průměrnou remitenci za domácnost nalzááme v makroregionu indonésckém (46 448 Kč za rok – tedy 3 871 Kč za měsíc). Nejnižší průměrná remittance je naopak v makroregionu ruském (31 940 Kč za rok – tedy 2 662 Kč za měsíc).

Platí, že většina prostředků směřuje do země původu (95,3 %). Nejvyšší průměrnou remitenci směřující přímo do země původu za domácnost nalzááme v makroregionech ostatních (za rok 79 180 Kč – tedy 6 598 Kč za měsíc). Nejnižší průměrná remittance přímo do země původu za domácnost je v makroregionu ruském (32 401 Kč – tedy 2 700 Kč za měsíc). U indonésckého makroregionů ostatních pozorujeme, že rozptyl zasílaných částek je značný a nalzááme zde respondenty, kteří zasílají do země původu ve srovnání s ostatními vysoké částky.

Nejvyšší podíl remitencí na příjmu zaznamenáváme u respondentů z indonéského makroregionu (12,1 %). Průměrný podíl remitence na příjmu představuje 7,7 %.

Remitence přepočtená na členy domácnosti činí 2 174 Kč.

Makroregion	Remitence na členy domácnosti	Podíl remitencí na příjmu
Evropský makroregion	2 362 Kč	6,2 %
Ruský makroregion	1 906 Kč	9,1 %
Indonéský makroregion	2 680 Kč	12,1 %
Ostatní makroregiony	2 669 Kč	9,3 %
Celkem	2 174 Kč	7,7 %

Nejvyšší podíl domácností s remitencemi nalézáme v ostatních makroregionech (50,4 %) a v indonéském makroregionu (48,7 %).

Makroregion	Podíl remitencí na příjmu	Podíl remitencí na úsporách	Podíl domácností posílajících remitence
Evropský makroregion	6,0 %	18,8 %	15,9 %
Ruský makroregion	7,0 %	30,1 %	32,0 %
Indonéský makroregion	8,7 %	27,3 %	48,7 %
Ostatní makroregiony	10,0 %	31,4 %	50,4 %
Celkem	6,7 %	23,4 %	27,9 %

Pokud provedeme na výpočet remitence ze všech domácností posílajících remitence, tak nejvyšší podíl remitencí na příjmu zaznamenáváme u respondentů z indonéského makroregionu (12,2 %). Průměrný podíl remitence na příjmu představuje 7,3 %. Nejvyšší podíl domácností s remitencemi nalézáme v indonéském makroregionu (30,7 %) a v ostatních makroregionech (23,8 %).

Pokud budeme počítat celkové remitence za všechny cizince v Česku (k roku 2023), k nimž jsme dospěli na základě dat získaných přímo od cizinců, tak dospějeme k údaji **celkové remitence 21,3 mld. Kč**. Kdybychom ale vycházeli z výpočtové proměnné, výsledný údaj by činil přibližně 43,6 mld. Je potřeba uvést, že jsme měřili jen určitou část remitenčního chování, a to výhradně na úrovni respondentů.

Podle zprávy Světové banky (více viz níže) v roce 2007 tvořily remitence v ČR kolem 55 mld. Kč. Martina Šimková a Jaroslav Sixta (2014) zpracovali statistiku remitencí v ČR. Uvádí, že Statistický úřad (ČSÚ) používá definici Mezinárodního měnového fondu (MMF, 2009), který odvozuje remitence ze dvou položek platební bilance. V roce 2011 představovaly remitence rezidentů (v hotovosti nebo v naturáliích) téměř 18 miliard Kč. Martina Šimková (2016) uvádí, že remitence jsou v Česku velmi špatně měřitelné, neboť existuje velmi málo datových zdrojů, a tak je odhad výše remitencí proto prováděn pomocí odhadů ČSÚ a sociologických šetření (ČSÚ, 2016). ČSÚ výši remitencí u cizinců rezidentů odhaduje na základě výzkumného projektu SOÚ. Celkové množství odeslaných remitencí bylo v roce 2015 necelých 32 miliard Kč, z čehož dvě třetiny šly mimo země EU. Karolína Súpová (2018) v článku „Hospodářský růst navýšil objem remitencí“ píše, že zatímco do roku 2010 od nás více peněz pracovníci posílali, po roce 2011 začaly remitence ze zahraničí nabývat na významu. Do roku 2017 se jejich objem více než zdvojnásobil. V Česku je vliv remitencí poměrně malý – tvoří 1,7 % HDP, tento podíl však dlouhodobě roste. V roce 2017 dosáhl objem prostředků, které zahraniční pracovníci poslali z Česka domů, 47,6 mld. Kč a zvýšil se o 7,1 mld. Kč. Za rok 2023 ČSÚ uvádí celkem 128,58 mld. (Databáze národních účtů, Remitence, <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.remit>)

Otázkou zůstává, do jaké míry výsledná data ovlivnila skutečnost přítomnosti osob s udělenou dočasnou ochranou, u nichž jsme zaznamenávali v průběhu analýzy řadu odlišností. Nabízí se porovnání osob z Ukrajiny, které mají jiné druhy pobytu a osob z Ukrajiny, které získaly dočasnou ochranu. Z hlediska celkových příjmů je patrné, že osoby s dočasnou ochranou mají ve srovnání se svými krajany přibližně o polovinu menší příjmy (bez DO – průměr 48 996 Kč, s DO – průměr 28 696 Kč), nicméně v příjmech ze zahraničí není až tak velký rozdíl (bez DO – průměr 6 352 Kč, s DO – průměr 5 445 Kč). Výdaje domácností s dočasnou ochranou jsou přibližně o třetinu menší (bez DO – průměr 34 994 Kč, s DO – průměr 23 801 Kč). Nicméně finanční remitence jsou nižší jen přibližně o čtvrtinu (bez DO – průměr 3 142 Kč, s DO – průměr 2 336 Kč, kontrolní proměnná).

Nejčastěji jsou finanční prostředky zasílány prostřednictvím společností poskytujících služby převodu peněz (42,3 %), bank, spořitelen, úvěrových družstev (34,4 %) či osobním převozem (24,1 %) a způsoby zasílání peněžní remitence se liší podle makroregionů. Přibližně dvě pětiny dotázaných (40,5 %) zasílají peníze v pravidelných intervalech, téměř tři pětina tak nečiní (59,5 %). Nejpravidelněji – ve stejných opakujících se časových intervalech – jsou peněžní remitence zasílány osobami z indonéského makroregionu (51,7 %) a také z makroregionů ostatních (47,6 %). Peněžní remitence jsou zasílány s frekvencí v průměru 6krát do roka (medián je 5krát).

Příjemci finančních prostředků jsou především rodič/rodiče (63,4 %). Méně než čtvrtina příjemců jsou rovněž sourozenec/sourozenci (23,1 %) a dítě/děti (17,1 %). Téměř polovina transakcí se odehrává v eurech (47,6 %) a více než třetina v amerických dolarech (35 %).

Téměř polovina peněžních remitencí slouží k úhradě potravin a nápojů příbuzným/přátelům (47,9 %), zdraví (léky, zdravotní péče) příbuzným/přátelům (47,4 %), bydlení, vody, energie, paliva příbuzným/přátelům (47,2 %) a třetina také k úhradě ošacení a obuvi příbuzným/přátelům (33,3 %). Rozhodnutí o výši peněžní remitence v rámci domácnosti je z téměř poloviny záležitostí jednoho člověka (hlavy rodiny) a z téměř poloviny probíhá v podobě společného rozhodování dospělých osob. Více než třetina respondentů uvádí, že žije úsporným způsobem života, aby mohla zasílat co největší peněžní remitence (35,8 %).

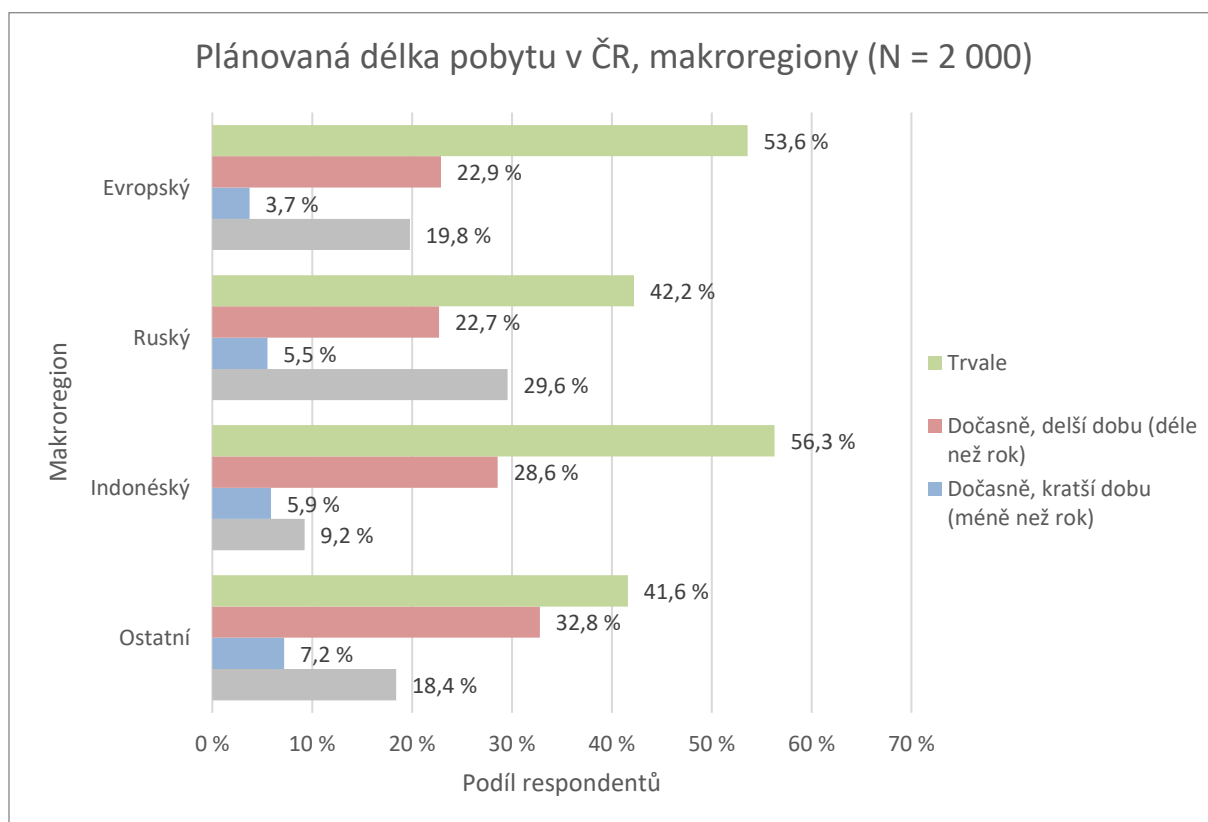
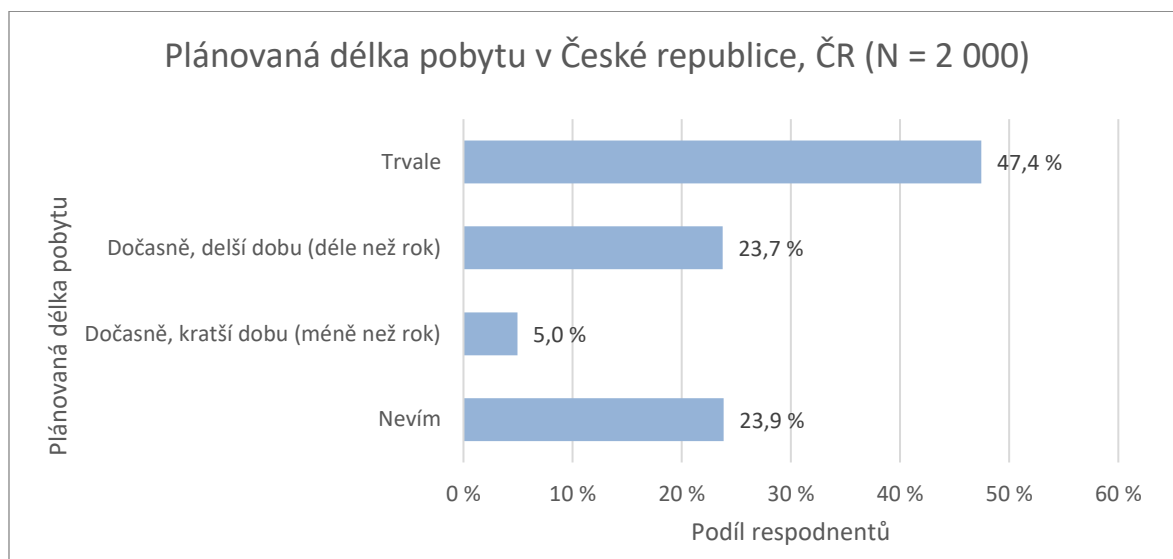
Remitence naturální (nepeněžní)

Naturální remitence (nepeněžní) v posledním roce do země původu odeslala či převezla téměř čtvrtina dotázaných (23,8 %). 7,1 % dotázaných naturální remitence směřuje v posledním roce jinam do zahraničí. Pro více než třetinu respondentů, kteří nějaké zboží odeslali, je zasílání naturální remitence finančně nákladnou záležitostí (36,7 %). V posledních 12 měsících z hlediska druhu zboží respondenti odeslali či převezli zboží průmyslové (74,4 %) a zboží potravinářské (51,7 %). Z průmyslového zboží je nejčastěji převáženo či odesíláno drobné zboží (bižuterie, dárky, hračky, sportovní vybavení apod. – 50,8 %) a oděvy (45,1 %). Hlavním důvodem naturální remitence je potěšit a obdarovat rodinu (74,6 %).

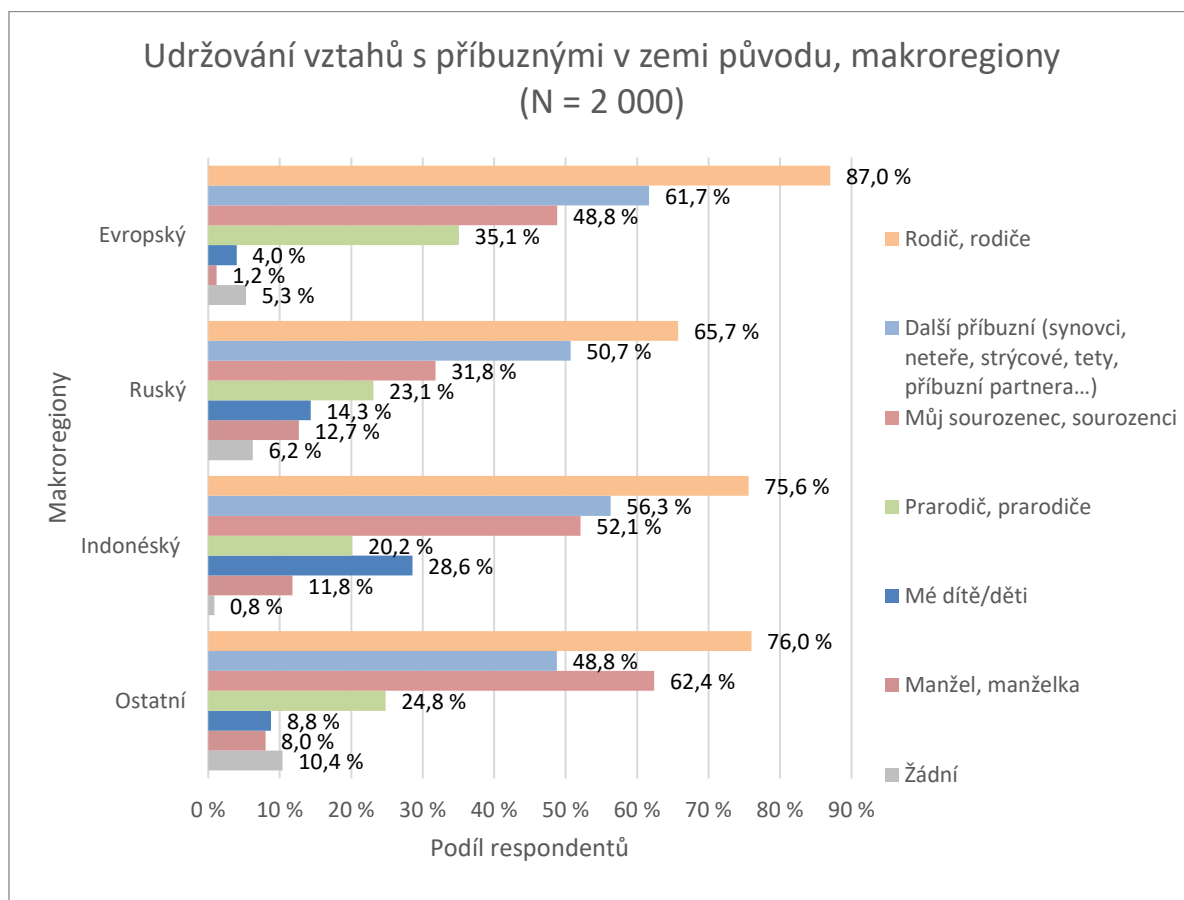
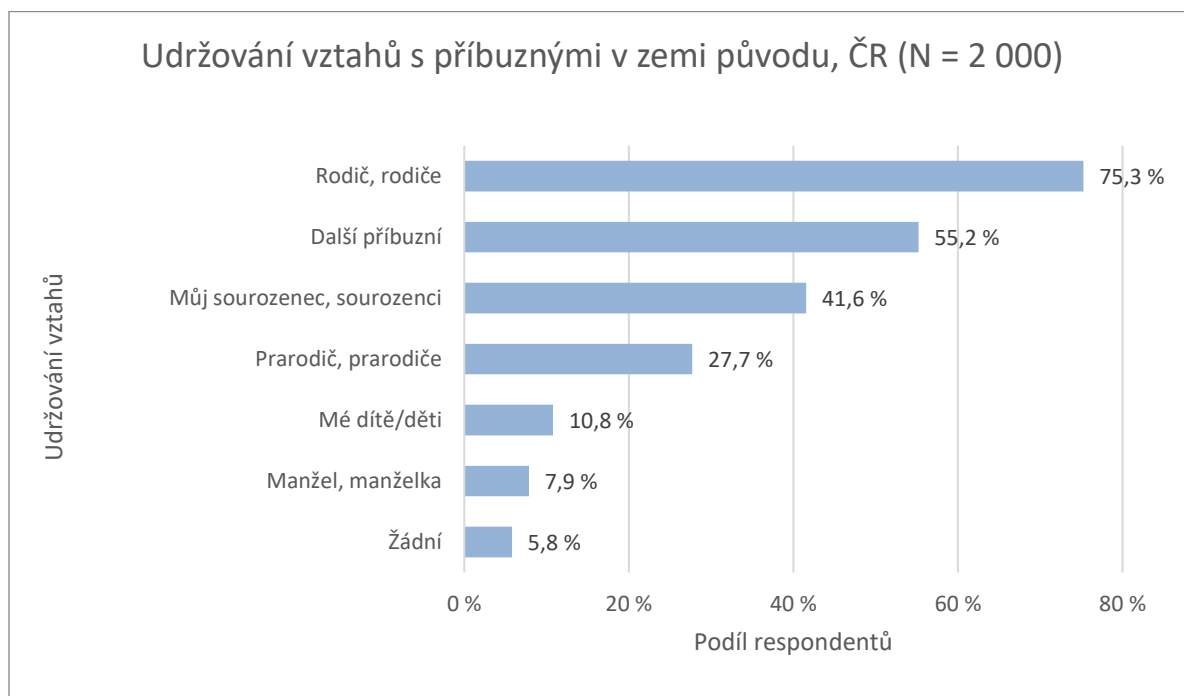
Přílohy

Vlivové proměnné

Plánovaná délka pobytu v ČR

Udržování úzkých vztahů s příbuznými žijícími v zemi původu

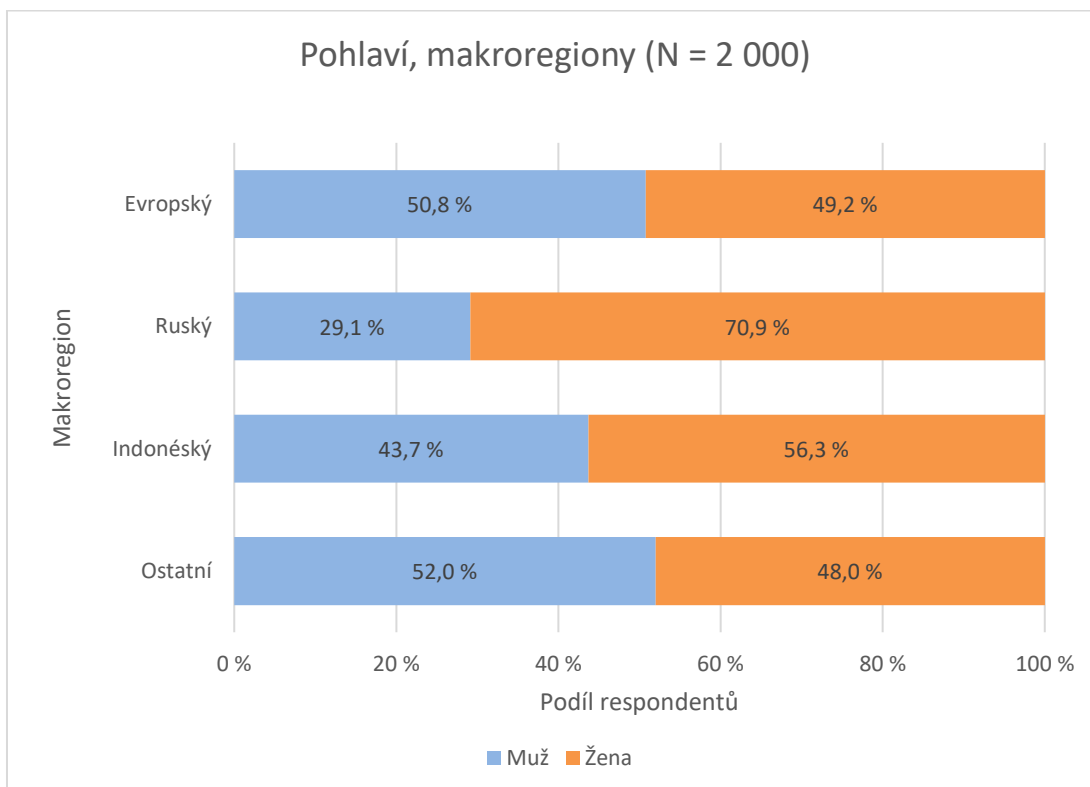
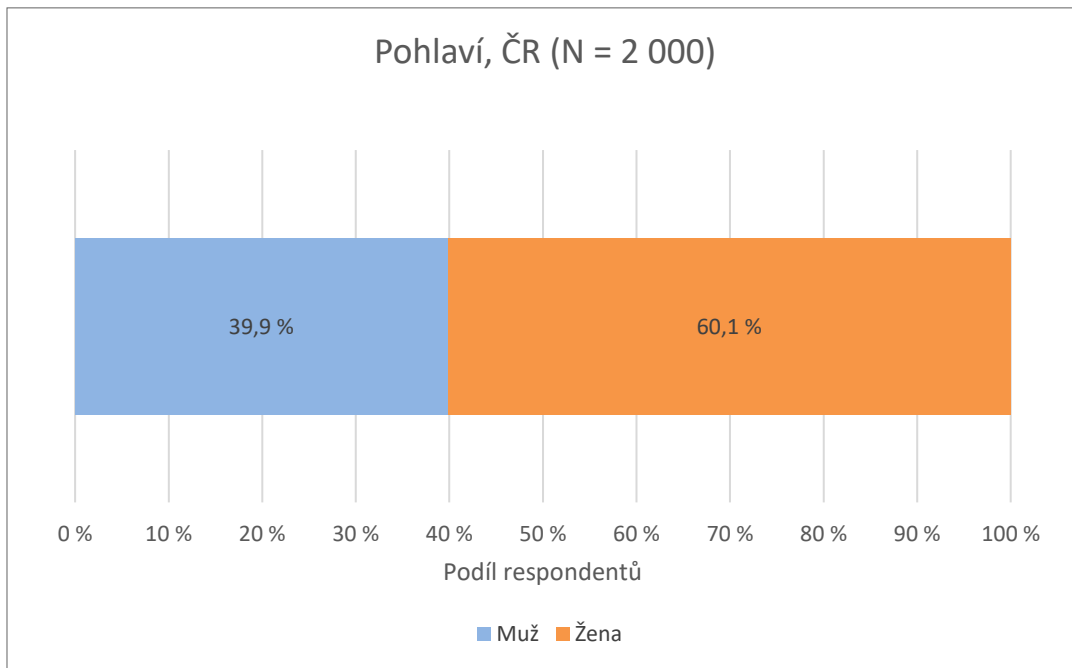

Roční frekvence návštěv příbuzných v zemi původu

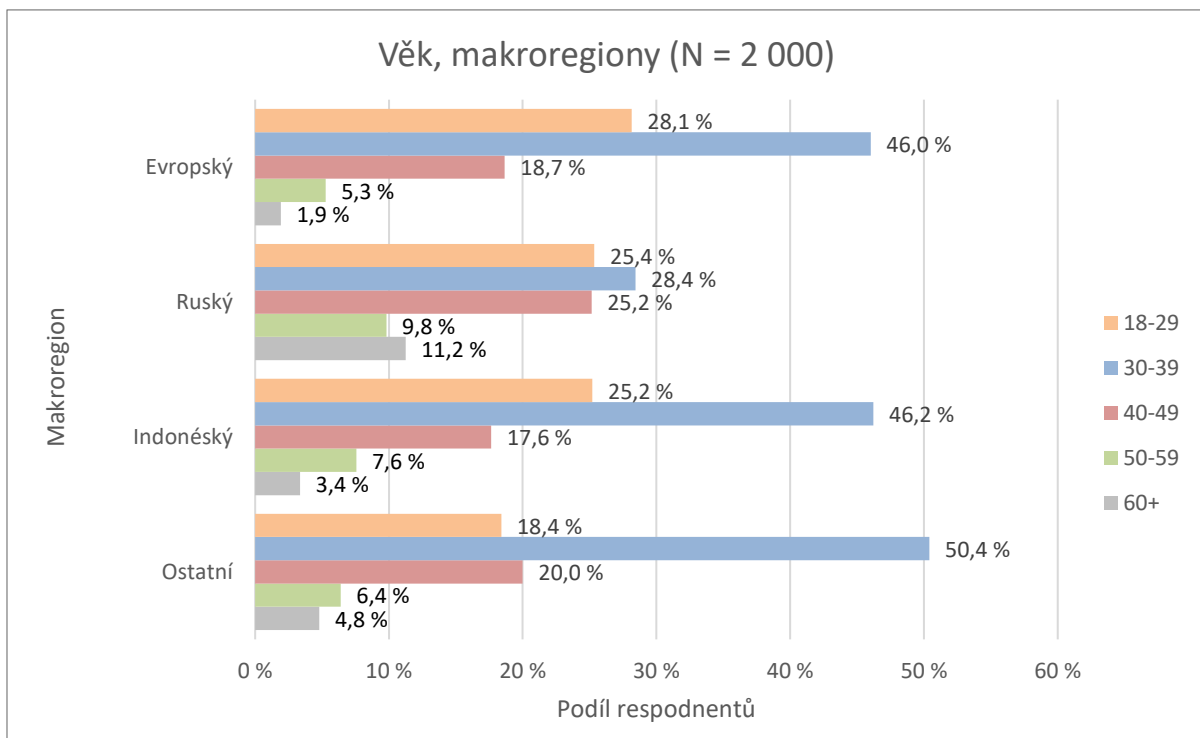
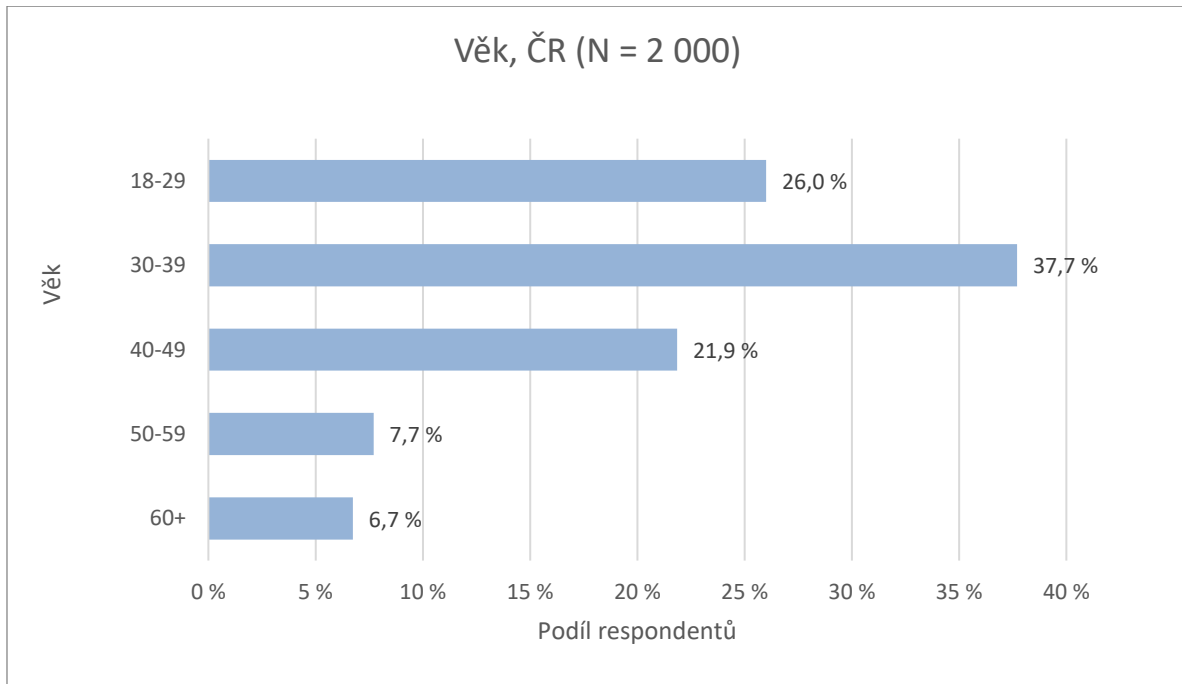
N	Platných	1 998
	Chybějících	2
Průměr		3,52
Medián		1,00
Std. odchylka		15,91
Minimum		0
Maximum		365

Sociodemografický profil respondenta/domácnosti

Gender

Věk

Celková doba pobytu

N	Platných	1 996
	Chybějících	4
Průměr		6,46
Medián		4,25
Std. odchylka		6,23
Minimum		,00
Maximum		54,83

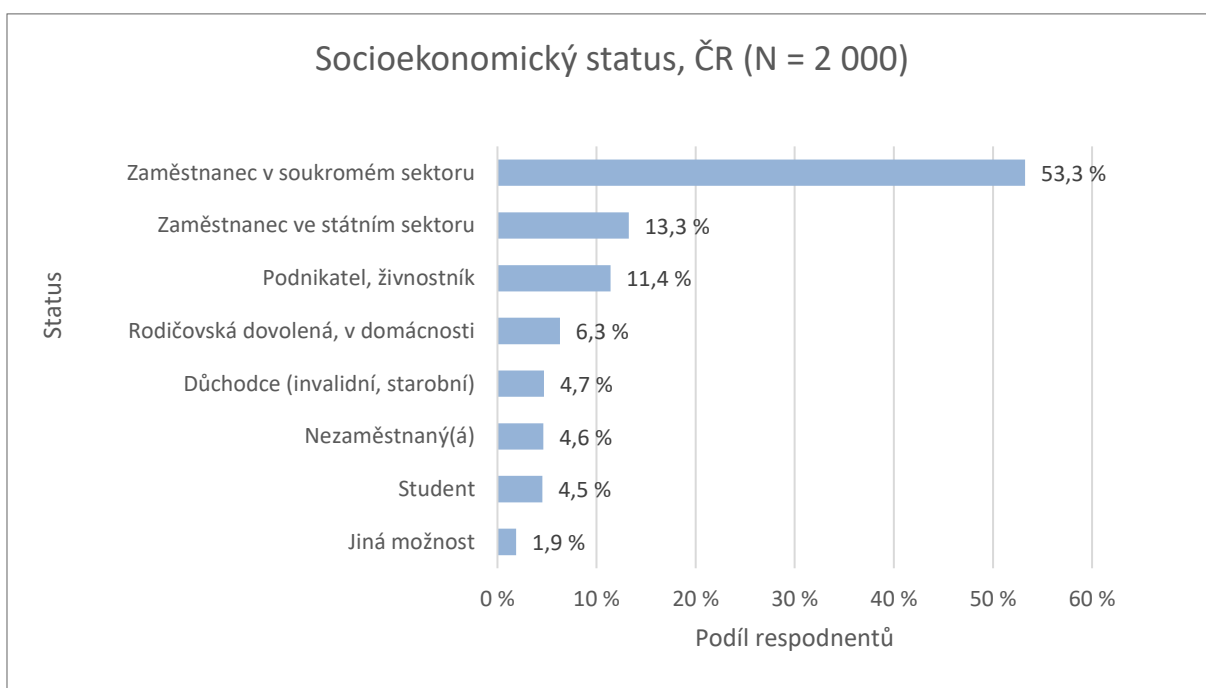
Pobyt - 5 kategorií					
		Počet	Procenta	Validní procenta	Kumulativní procenta
Platných	méně než rok	143	7,2	7,2	7,2
	1-2 roky	526	26,3	26,3	33,5
	2,1 - 3 roky	139	7,0	7,0	40,4
	3,1 - 9,9 let	731	36,6	36,6	77,0
	více než 10 let	461	23,1	23,1	100,0
	Celkem	2000	100,0	100,0	

Délka posledního nepřerušovaného pobytu

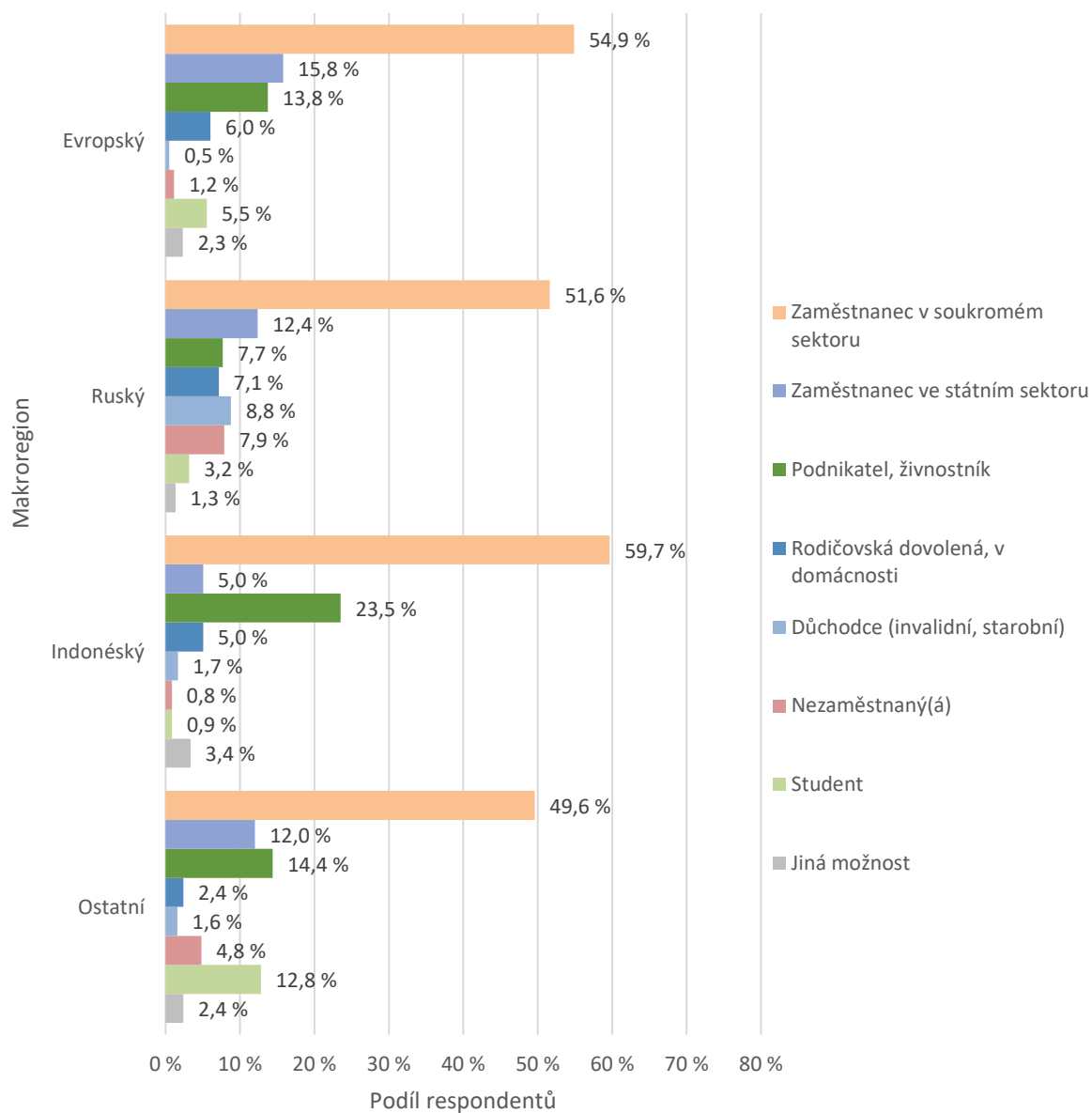
N	Platných	1 984
	Chybějících	16
Průměr		5,27
Medián		2,82
Std. odchylka		5,70
Minimum		,00
Maximum		54,88

Nepřerušný pobyt - 5 kategorií					
		Počet	Procenta	Validní procenta	Kumulativní procenta
Platný h	méně než rok	275	13,8	13,8	13,8
	1-2 roky	563	28,2	28,2	41,9
	2,1-3 roky	175	8,8	8,8	50,7
	3,1-9,9 let	640	32,0	32,0	82,7
	více než 10 let	347	17,4	17,4	100,0
	Celkem	2000	100,0	100,0	

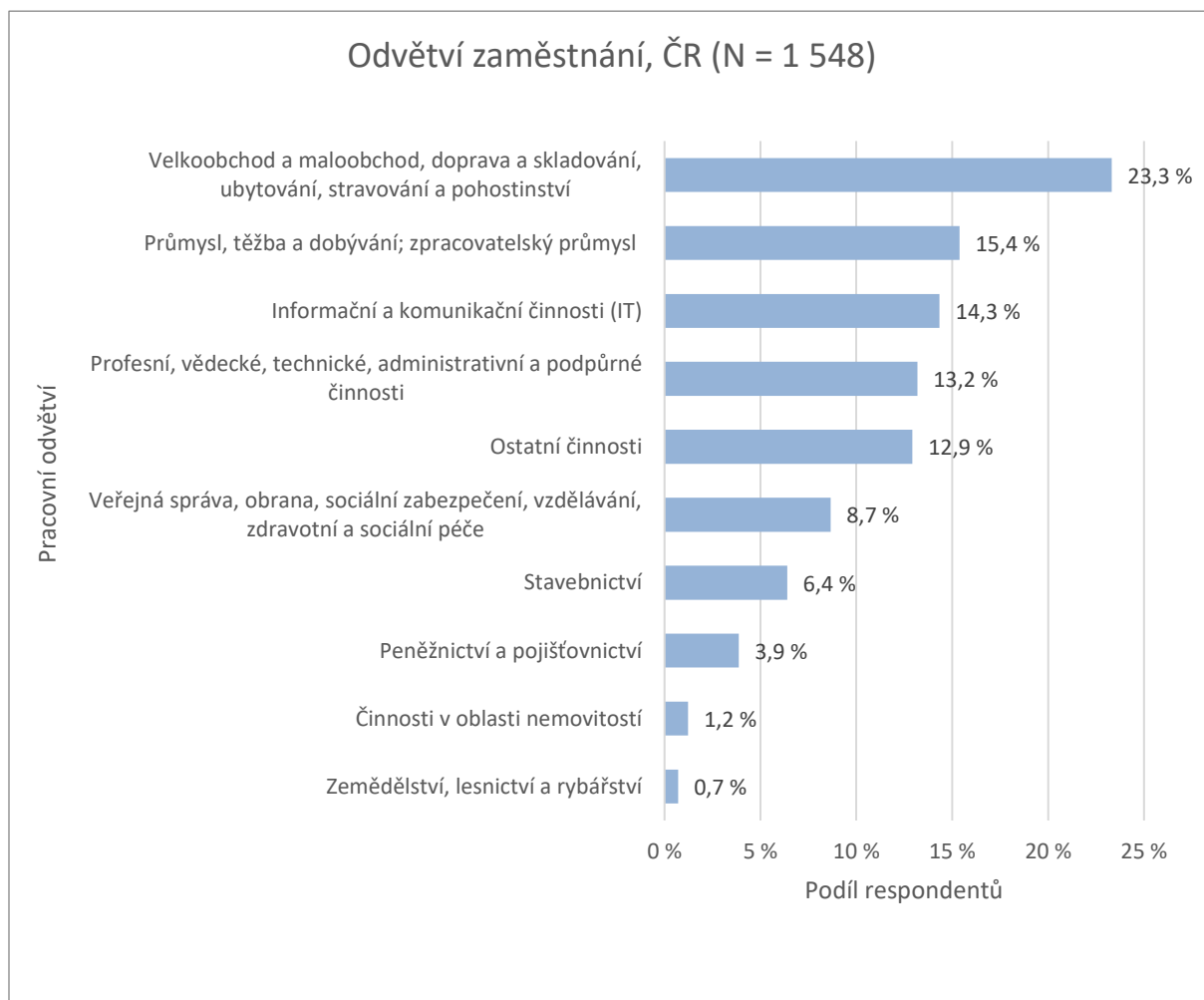
Socioekonomický status

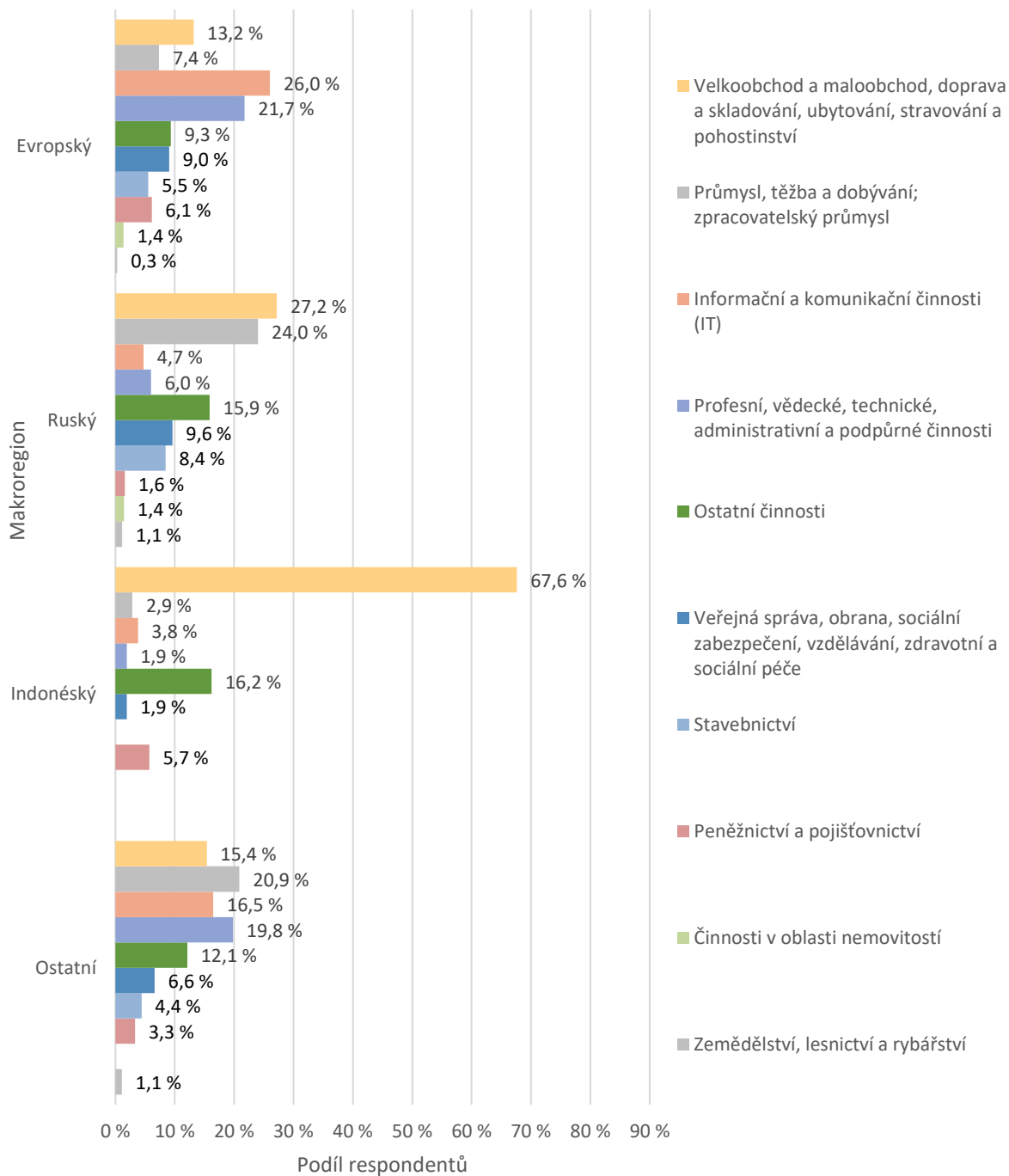
Socioekonomický status, makroregiony (N = 2 000)

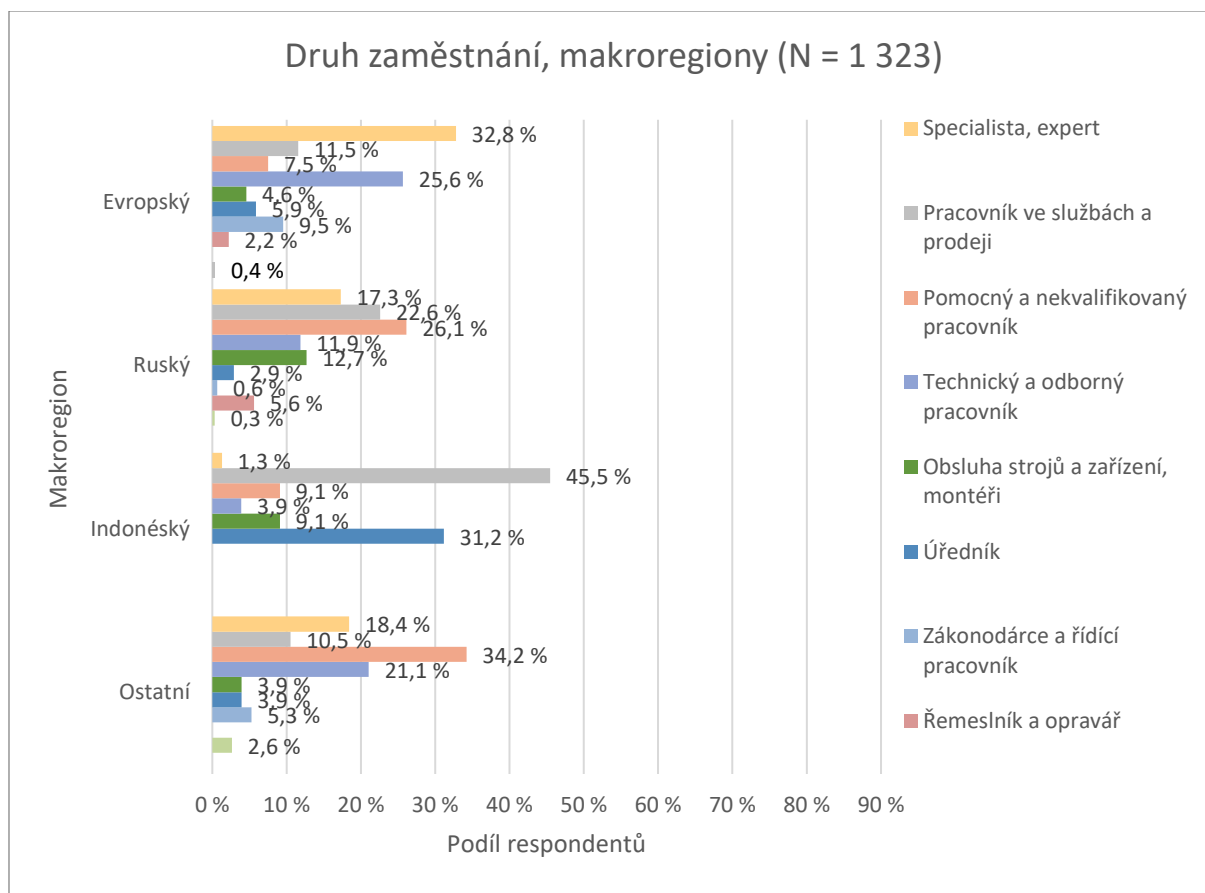
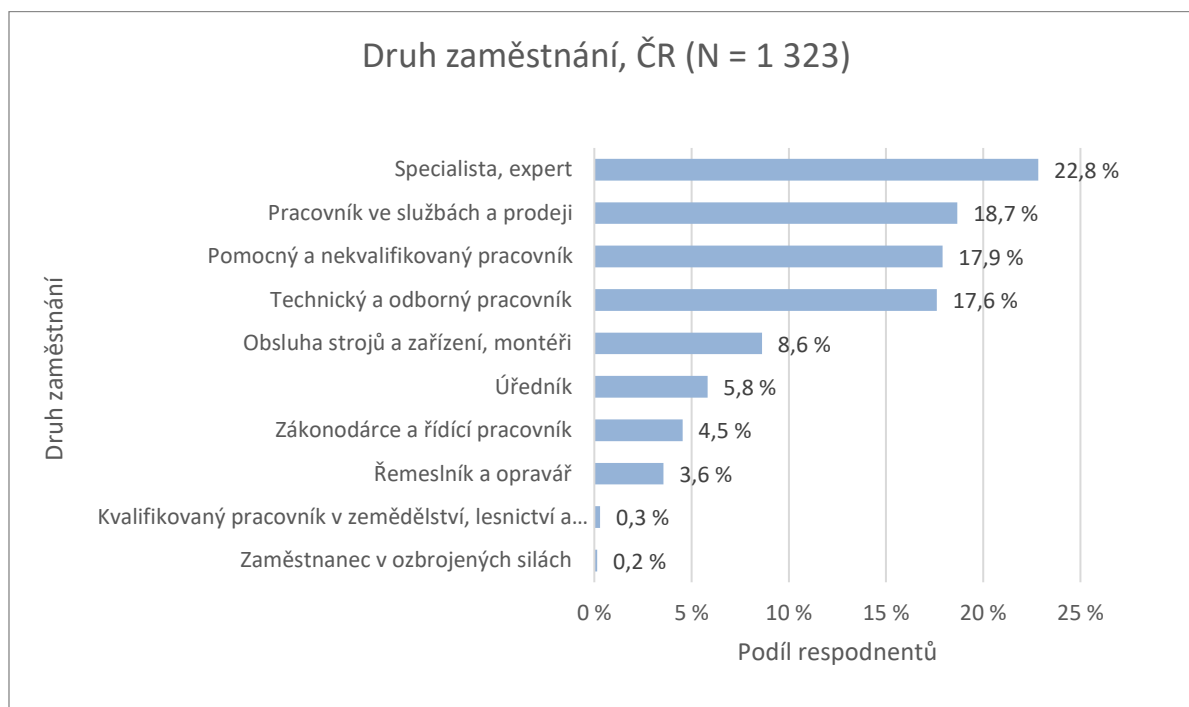
Odvětví zaměstnání

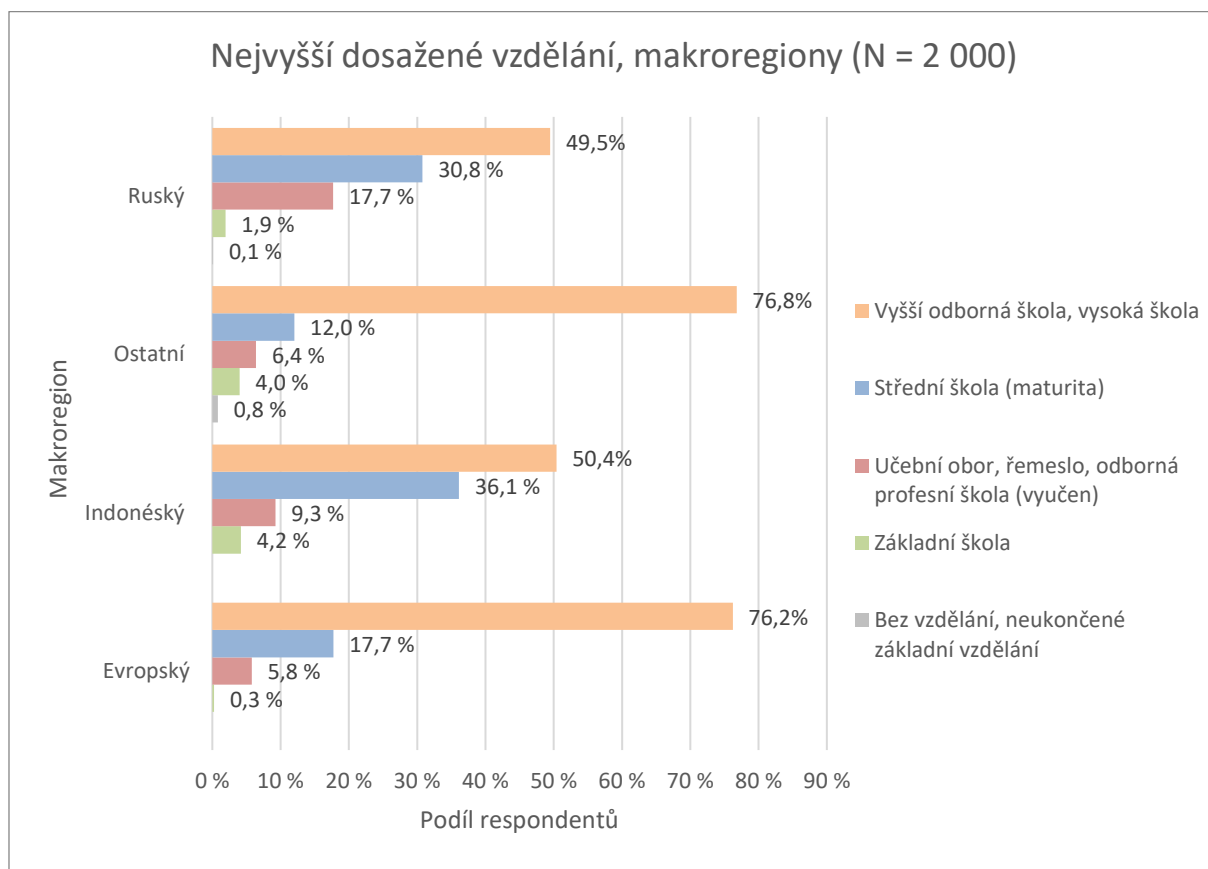
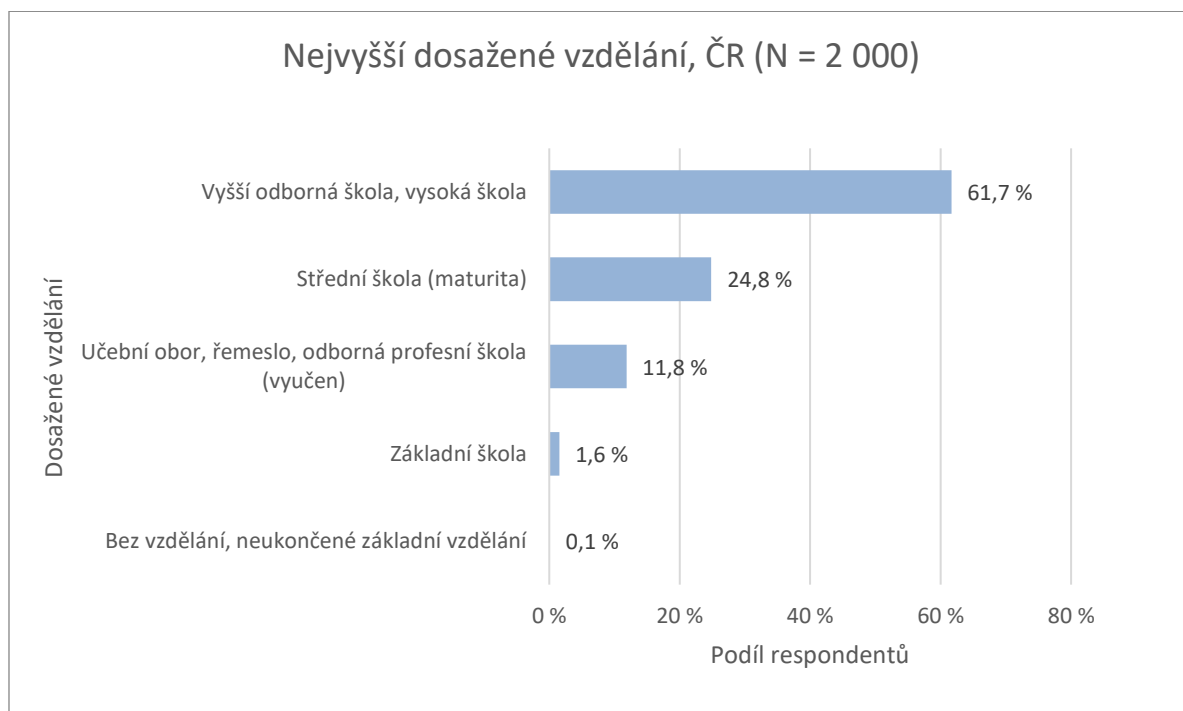
Odvětví zaměstnání, makroregiony (N = 1 548)

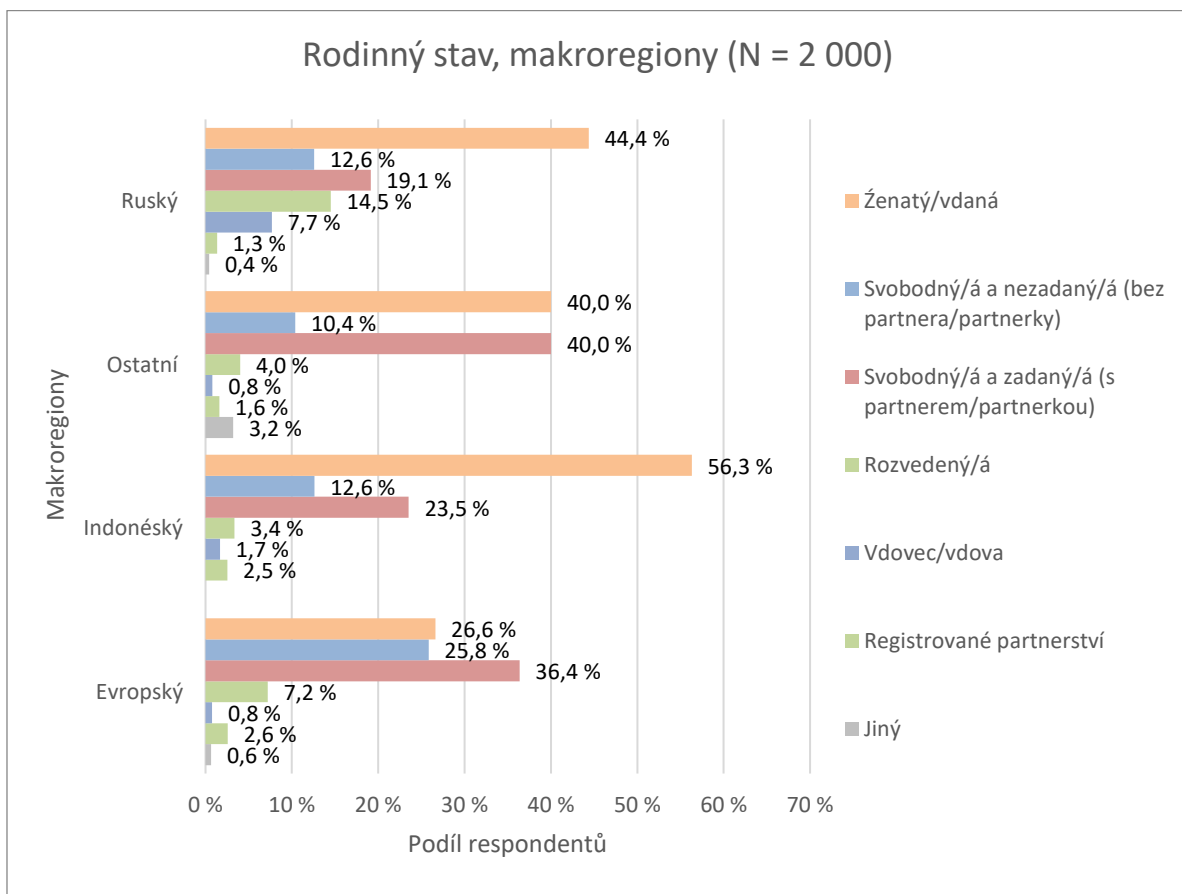
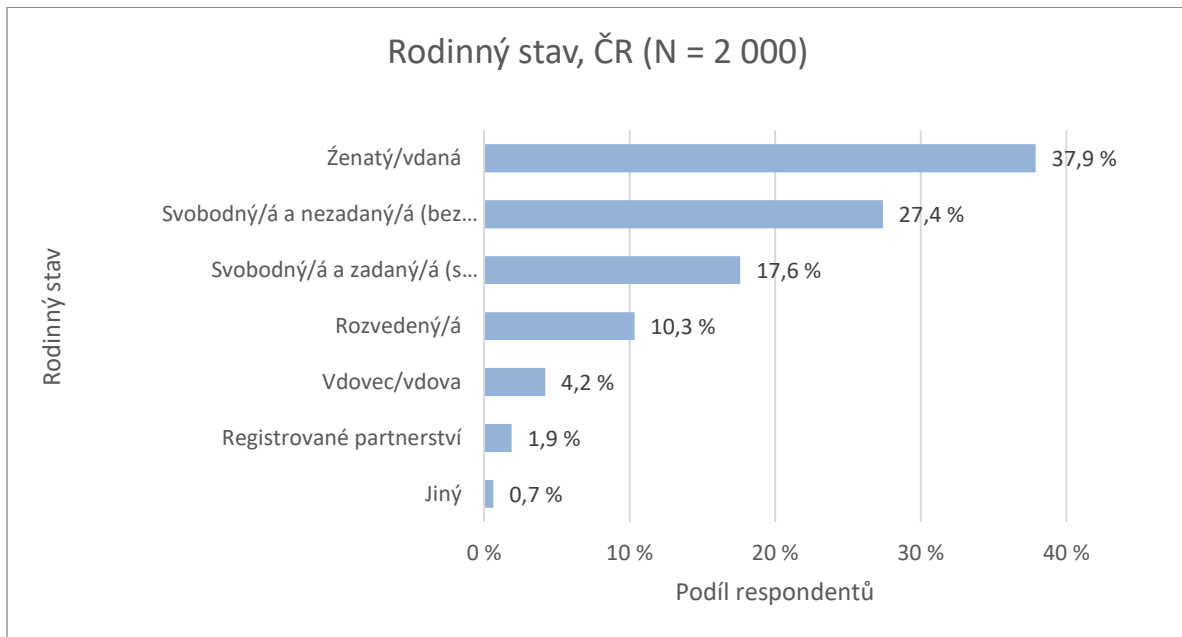
Druh zaměstnání

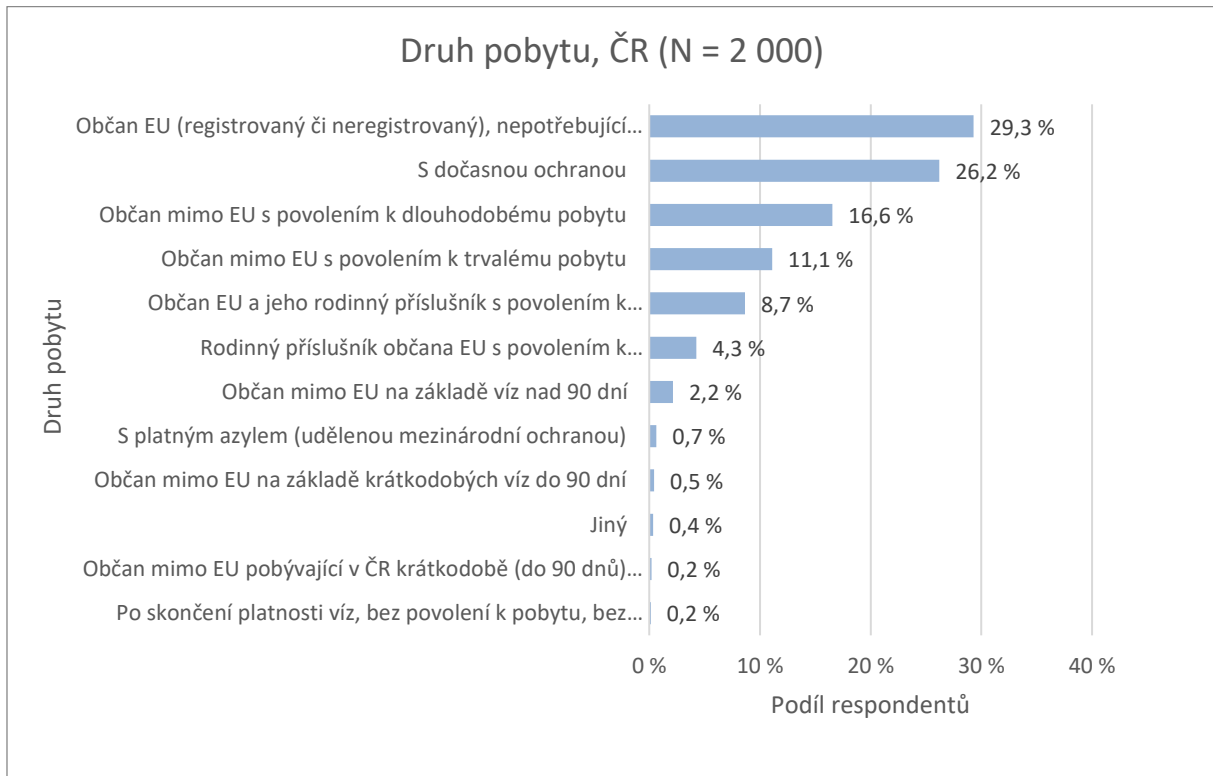
Nejvyšší dosažené vzdělání

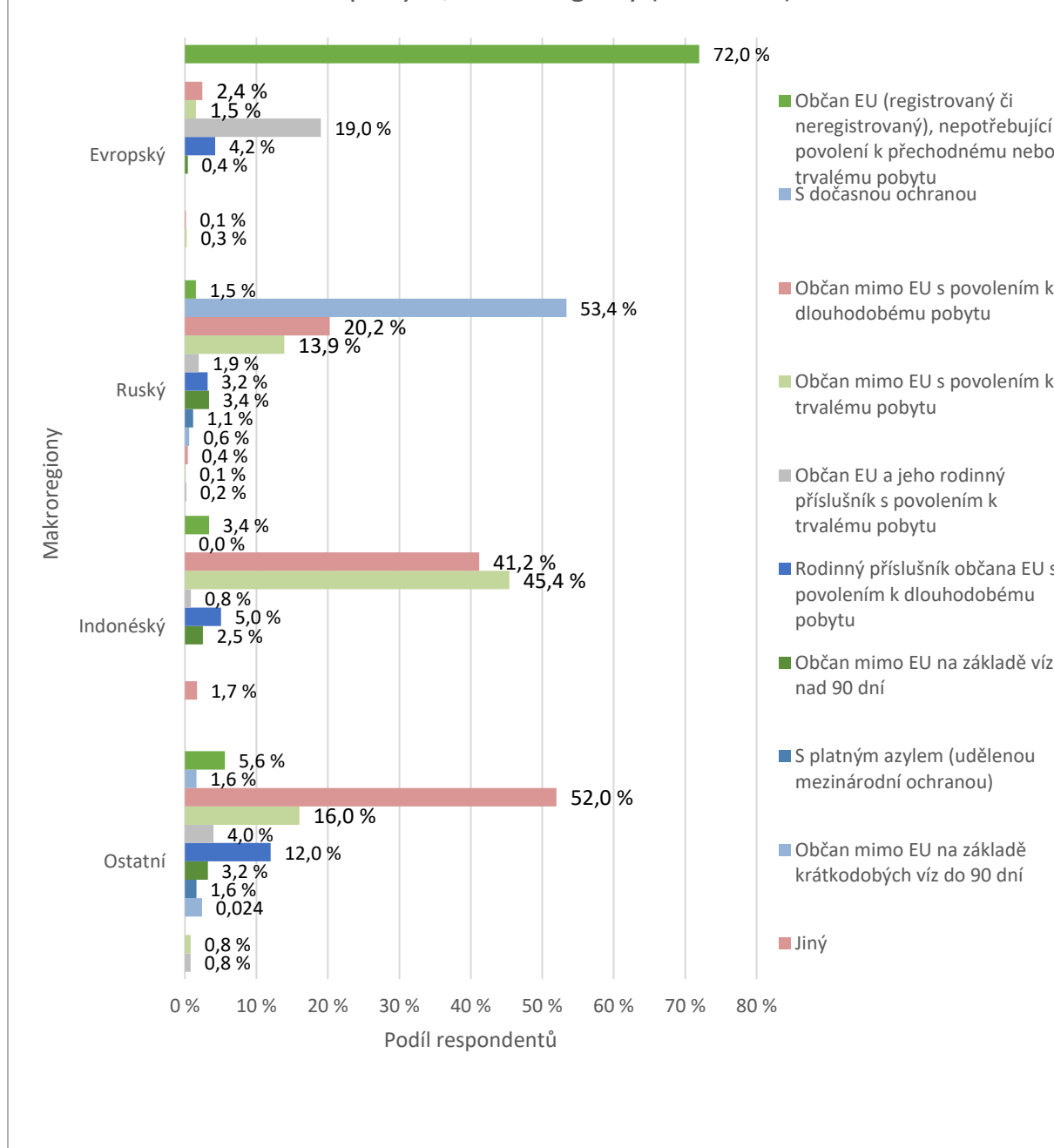
Rodinný stav

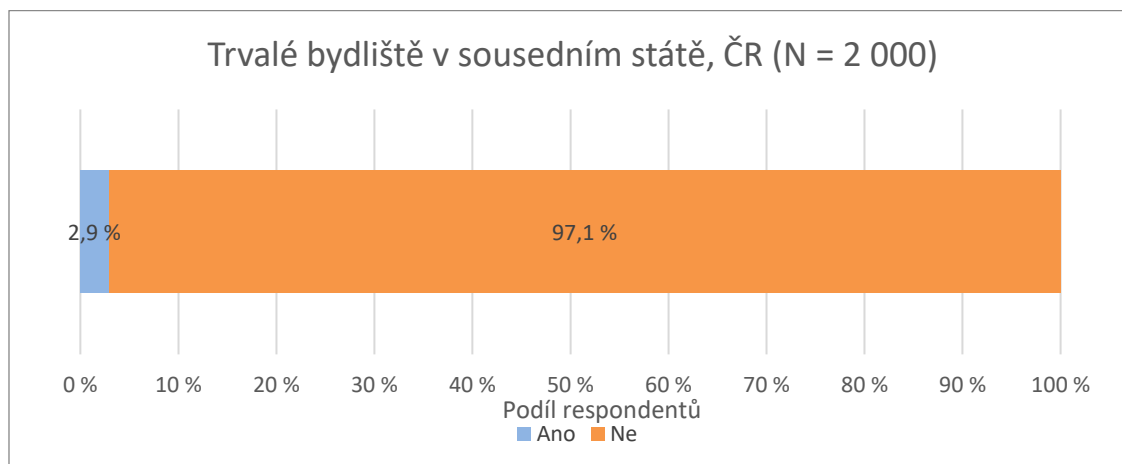
Druh pobytu

Druh pobytu, makroregiony (N = 2 000)

Bydlí trvale v sousedním státu a do ČR jen dojíždí (pendler)

Seznam grafů, tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Měsíční čistý příjem domácnosti podle položek v korunách (N = 1 998)	52
Tabulka 2: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)	53
Tabulka 3: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)	53
Tabulka 4: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – čistý měsíční příjem domácnosti v korunách (N = 1 998)	54
Tabulka 5: Celkový měsíční čistý příjem domácnosti podle makroregionu v korunách (N = 1 998).....	54
Tabulka 6: Měsíční čistý příjem domácnosti ze zahraničí v korunách – výpočtová položka (N = 1 998) 58	
Tabulka 7: Měsíční čistý příjem domácnosti ze zahraničí v korunách – kontrolní položka (N = 403)	59
Tabulka 8: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – čistý měsíční příjem domácnosti ze zahraničí v korunách (N = 1 998; 403)	59
Tabulka 9: Měsíční výdaje: útrata a splátka dluhu v korunách – výpočtová položka (N = 1 997; 276)..	61
Tabulka 10: Měsíční výdaje celkem v korunách – výpočtová položka (N = 2 000)	62
Tabulka 11: Měsíční výdaje celkem v korunách – kontrolní položka (N = 1 999)	62
Tabulka 12: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční výdaje domácností v korunách (N = 2 000; 1 999).....	63
Tabulka 13: Měsíční úspora celkem v korunách – výpočtová položka (N = 2 000).....	67
Tabulka 14: Měsíční úspora celkem v korunách – kontrolní položka (N = 1 587).....	67
Tabulka 15: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční úspory domácností v korunách (N = 2 000; 1 587).....	67
Tabulka 16: Měsíční remitence v korunách – výpočtová položka (N = 399).....	70
Tabulka 17: Měsíční remitence v korunách – kontrolní položka (N = 558).....	70
Tabulka 18: Porovnání hodnot výpočtové a kontrolní proměnné – měsíční remitence domácností v korunách (N = 399; 558)	70
Tabulka 19: Měsíční remitence v korunách zaslaná přímo do země původu – kontrolní položka (N = 552)	71
Tabulka 20: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle makroregionů (N = 2 000).....	75
Tabulka 21: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a domácností s remitencemi (N = 2 000)	75
Tabulka 22: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle vybraných států (N = 2 000)	76
Tabulka 23: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a podíl domácností s remitencemi podle vybraných států (N = 2 000)	76
Tabulka 24: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle makroregionů	76
Tabulka 25: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a domácností s remitencemi.....	77
Tabulka 26: Příjem a remitence na členy domácnosti, podíl remitencí na příjmu podle vybraných států	77

Tabulka 27: Podíl remitencí na příjmu, úsporách a podíl domácností s remitencemi podle vybraných států..... 77

Seznam grafů

Graf 1: Důvody příchodu do ČR (N = 2 000)	31
Graf 2: Důvody příchodu do ČR podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000).....	32
Graf 3: Hodnocení vybraných aspektů kvality života (N = 2 000)	33
Graf 4: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dobrá práce s rovnými podmínkami (N = 2 000)	37
Graf 5: Hodnocení kvality života podle makroregionů: kvalitní bydlení s dostatkem místa (N = 2 000)	38
Graf 6: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostačující znalost češtiny (N = 2 000).....	39
Graf 7: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostatečný přístup ke zdravotní péči (N = 2 000)	40
Graf 8: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dobré vztahy s Čechy (N = 2 000).....	41
Graf 9: Hodnocení kvality života podle makroregionů: dostatek informací k životu v Česku (N = 2 000)	42
Graf 10: Hodnocení kvality života podle makroregionů: začlenili se, jsou součástí společnosti (N = 2 000)	43
Graf 11: Dostatečný příjem pro úhradu běžných výdajů (N = 2 000)	44
Graf 12: Dostatečný příjem pro úhradu běžných výdajů podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)	45
Graf 13: Soulad kvalifikace se zastávanou pracovní pozicí (N = 1 704).....	48
Graf 14: Soulad kvalifikace se zastávanou pracovní pozicí podle příslušnosti k makroregionu (N = 1 704)	49
Graf 15: Celková finanční situace domácnosti (N = 2 000)	51
Graf 16: Celková finanční situace domácnosti podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)	51
Graf 17: Celkový měsíční čistý příjem domácností ze zahraničí i ČR podle příslušnosti k makroregionu (N = 1 998).....	55
Graf 18: Příjmy ze zahraničí (N = 2 000).....	57
Graf 19: Příjmy ze zahraničí podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000).....	58
Graf 20: Zdroj příjmů ze zahraničí (N = 409)	60
Graf 21: Zdroj příjmů ze zahraničí podle příslušnosti k makroregionu (N = 409)	61
Graf 22: Měsíční výdaj za domácnost podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)	63
Graf 23: Měsíční výdaj za domácnost podle položek (N = 1 998).....	65
Graf 24: Měsíční výdaj za domácnost podle položek a příslušnosti k makroregionu (N = 1 998)	66
Graf 25: Měsíční úspora za domácnost podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000).....	68
Graf 26: Remitence jako hlavní důvod pobytu (N = 2 000).....	69
Graf 27: Remitence jako hlavní důvod pobytu podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000).....	69
Graf 28: Remitence za domácnosti podle příslušnosti k makroregionu, výpočtová proměnná (N = 399)	72
Graf 29: Remitence za domácnosti podle příslušnosti k makroregionu, kontrolní proměnná (N = 399)	73

Graf 30: Měsíční remitence za domácnosti přímo do země původu podle příslušnosti k makroregionu (N = 522)	74
Graf 31: Způsob zasílání peněžní remitence (N = 555)	78
Graf 32: Způsob zasílání remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)	79
Graf 33: Zasílání peněžní remitence v pravidelných intervalech (N = 534)	80
Graf 34: Zasílání peněžní remitence v pravidelných intervalech podle příslušnosti k makroregionu (N = 534)	80
Graf 35: Roční frekvence zasílání peněžní remitence (N = 511)	81
Graf 36: Roční frekvence zasílání peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 511)	82
Graf 37: Příjemci peněžní remitence (N = 555)	83
Graf 38: Příjemci peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)	84
Graf 39: Měna peněžní remitence (N = 555)	85
Graf 40: Měna peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)	86
Graf 41: Využití peněžní remitence (N = 555)	87
Graf 42: Využití peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 555)	88
Graf 43: Kdo rozhoduje o výši peněžní remitence v rámci domácnosti (N = 531)	89
Graf 44: Kdo rozhoduje o výši peněžní remitence v rámci domácnosti podle příslušnosti k makroregionu (N = 531)	90
Graf 45: Úsporný způsob života z důvodu co největší peněžní remitence (N = 531)	91
Graf 46: Úsporný způsob života z důvodu co největší peněžní remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 531)	91
Graf 47: Odeslání a převoz naturální remitence za poslední rok (N = 2 000)	92
Graf 48: Odeslání a převoz naturální remitence za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)	93
Graf 49: Naturální remitence jinam do zahraničí za poslední rok (N = 2 000)	93
Graf 50: Naturální remitence jinam do zahraničí za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 2 000)	94
Graf 51: Finanční nákladnost naturální remitence (N = 490)	95
Graf 52: Finanční nákladnost naturální remitence podle příslušnosti k makroregionu (N = 490)	95
Graf 53: Druh naturální remitence za poslední rok (N = 489)	96
Graf 54: Druh naturální remitence za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)	96
Graf 55: Druh průmyslového zboží odeslaného/převezeného za poslední rok (N = 489)	97
Graf 56: Druh průmyslového zboží odeslaného/převezeného za poslední rok podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)	98
Graf 57: Důvod k naturální remitenci (N = 489)	99
Graf 58: Důvod k naturální remitenci podle příslušnosti k makroregionu (N = 489)	100